

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
32 A
55

LITERÆ

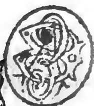
Pſeudo-Senatûs Anglicani,

CROMWELLII,

Reliquorumque Perduellium nomine ac juſſu conſcriptæ

A

JOANNE MILTONO.

Impreſſæ Anno 1676.

AD LECTOREM.

Cum primum ad manus noſtras hæ chartæ pervenerunt, dubitavi diu utrum illas prælo potius aut flammis committerem, donec memores miſericordiæ iſtius quæ Authori olim quantumvis in Sacram Majeſtatem fœdiſſimè delinquenti ignoverat, ſtultiſſimam fore inclementiam judicavimus perituris ejus operibus non peperciſſe. Æquiſſimum enim pleriſque ſemper viſum eſt ut Principis cuiuſcunque monitis & imperio parere debemus, illius etiam facta imitemur. Non autem hìc tibi quidvis propinamus quo Juniorum mores & ingenia corrumpere, aut aliorum ſeditioſam & impotentem regnandi libidinem palpare ſatagimus. Id ſolùm rerum ſcriptarum ornatum, & Latini ſermonis elegantiam tibi commendatam volumus: eſt enim forſan digniſſimus qui ab omnibus legeretur Miltonus, niſi ſtyli ſui facundiam & puritatem turpiſſimis moribus inquinaſſet. Cum autem ex hiſce Literis poſſis forſan nonnulla excerpere quæ temporis iſtius quo ſcriptæ

ſunt Annales illuſtrare: Et pervicacem Rebellium iſtorum malignitatem detegere & explicare poteris, nos illas eo nomine in lucem edi curavimus. Videas interim poſt Reges exactos, quam ornate pelle. Leoninâ indutus ſit Aſinus; & dum Legationes deſignant perduelles, mittunt Internuncios, moliuntur bella, reliquaque Regiæ Majeſtatis aſſumunt inſignia, poteſtatem illam quam inique vindicaverant ſibi debitam & ritè commiſſam eſſe arbitrantur. Habeas tibi, Lector, & his in tui commodum & malorum hominum perniciem perfruare.

LITERÆ PARLAMENTI nomine Scriptæ.

Senatus Populusque Anglicanus

Amplissimo Civitatis Hamburgensis Senatui,

SALUTEM.

QUàm diù, quámque multis de causis instituta à majoribus nostris cum amplissimâ vestrâ civitate amicitia in hunc usque diem permanserit, & vobiscum unà libenter agnoscimus, & sæpiùs etiam recolere non est molestum. De eo autem quod ex literis vestris 25. *Junii* datis intelligimus, homines quosdam nostros non eâ quâ soliti sunt fide ac probitate in suis apud vos negotiis versari, nos quidem ad certos ejusmodi rerum peritos statìm retulimus, ut in lanarios, cæterosque panni opifices acriùs inquirerent; eamque porrò operam daturos nos esse pollicemur, ut & æqui bonique studium apud nos, & nostra omnia erga vos officia constare sentiatis. Verùm & quiddam est quod etiam a vobis vicissim non nos duntaxat, sed ipsum jus & fas omne postulat; ut nostræ gentis mercatoribus, vestris hospitibus & sua privilegia conservare, & eorum vi-

 tam,

tam, atque fortunas, prout eâ civitate dignum est, vestris opibus defendere velitis. Quod, ut prioribus literis enixè petivimus, ita nunc etiam ut vehementiùs efflagitemus, faciunt quotidianæ mercatorum querelæ, quas ad nos deferunt; suam nimirùm salutem atque rem omnem rursùs apud vos in dubio esse. Quamvis enim literarum nostrarum quas pridem ad vos dedimus fructum aliquem ad tempus percepisse se fateantur, & ab injuriis nefariorum hominum aliquantùm respirasse, nunc tamen post adventum *Cochrani* illius in urbem vestram (de quo etiam priùs questi sumus) qui mandatam jam sibi à *Carolo* defuncti nuper Regis filio Legationem nescio quam Prædicat, se omnibus contumeliis, minis, armis etiam Sicariorum petitos solitâ vestrâ defensione atque tutelâ caruisse. Adeò ut cum unus atque alter è mercatoribus cum ipso etiam Societatis Præfecto, in navem quandam prædatoriam per insidias abducti essent, cæterique vestram fidem implorarent, à vobis tamen nullum auxilium impetrare potuerint, donec ipsi suo Marte mercatores, non sine magno suorum discrimine captos in eo flumine, cujus vestra urbs domina est, ex latronum manibus eripere cogerentur. Quos cum illi bonis auspiciis domum reduxissent, & ab indignâ servitute veluti manu asseruissent, captos etiam piratas ipsos in custodiam dedidissent, *Cochranum* illum persugam & perduellem eò audaciæ processisse accipimus, ut & prædatores dimitti liberos, & mercatores tradi sibi vinctos postulet. Vos autem

tem etiam atque etiam hortamur & obtestamur, si pactiones, & fœdera, & pervetustum utriusque gentis commercium, id quod petitis, inviolatè servari studetis, ut nostri certum aliquod atque firmum sibi præsidium in vestrâ fide, prudentiâ; authoritate collocare demum possint; Vos autem uti eos his de rebus benignè audiatis; tàm de *Cochrano*, cæterisque scæleris, illius sociis, quàm de iis qui nuper in Concionatorem, impunè adhuc, impetum fecerunt supplicium sumere velitis, aut è finibus exire jubeatis. Neque pulsos atque exules *Tarquinios* amicitiæ atque opibus *Populi Anglicani* anteferendos existimetis. Si enim per vos non steterit quo minùs Reipub. nostræ hostes quidvis licere sibi contra nos in urbe vestrâ confidant, quàm non tuta aut honesta amplius nostrorum ibi commoratio sit, vos cum animis vestris cogitate. Hæc vestræ prudentiæ & æquitati; Vos ipsos Divino Numini commendatos volumus. Valete.

Westmonasterio. *Dat. August.* 10. 1649.

Senatui Hamburgensi.

PErspecta nobis æquanimitas vestra dubiis in rebus nostris, facit nunc ut sanè prosperis, ac benè gestis, de vestrâ voluntate, & amico in nos animo nequaquam dubitemus. Nos quidem, confecto jam pœnè bello, & profligatis ubique patriæ hostibus, nihil æquius, aut ad pacem, Remque publicam stabiliendam firmius

mius esse duximus, quam ut illi qui vel libertatem, ductore semper Deo, per nos adepti sunt, vel vitam atque fortunas post belli civilis facinora, nostro dono atque gratiâ receperunt, nobis vicissim suis Magistratibus fidem & officium, solenni, si opus esset, more testarentur, atque præstarent. Præsertim cum tot homines inquieti & inimici, semel atque iterum in fidem accepti, nullum neque domi neque foris perfidiosè agendi, novasque turbas excitandi finem faciant. Itaque formulam quandam sponsionis perscribendam curavimus, quâ omnes qui aut munus aliquod in Repub. sustinerent, aut legum præsidio muniti incolumitate, otio, cæterisque vitæ commodis fruerentur, conceptis verbis se obstringerent. Hanc etiam per omnes Colonias & quacunque gentium nostri cives negotiandi causâ agerent, mittendam censuimus; ut eorum quibus præficimur, fidem, prout decet atque necesse est, exploratam & cognitam habeamus. Quo magis mirari subit quod ex urbe vestrâ mercatores nostri scribunt, sibi mandata nostra per unum atque alterum vestri ordinis exequi non licere. Sanè quod *potentissimæ Fœderatorum in Belgio Provinciæ*, suarum rerum & rationum consultissimæ, nihil ad se pertinere existimaverunt, si peregrini scilicet *Angli* debitam suis domi magistratibus in hæc vel illa verba fidem astringant, id quo pacto vestræ Civitati suspectum aut molestum esse possit, fatemur planè nos nescire. Verum hoc à privato quorundam sive studio sive formidine profectum,

ctum, quos errabundi quidam & pulsi patriâ *Scoti*, minis dicuntur impulisse, ut mercatores nostros a fide suâ nobis obligandâ deterrerent, Civitati non imputamus. Interea tamen summo vos opere hortamur atque etiam rogamus (non enim mercatura jam, sed Respub. ipsa agitur) ut ne quenquam apud vos patiamini, cujus hoc nihil potest interesse, authoritati quam nos in nostros populares, non Exterorum arbitrio aut judicio, sed jure Patrio obtinemus, suam quamcunque authoritatem interponere. Quis enim non ægrè ferat, si nos vestris hîc *Hamburgensibus* suâ erga vos fide interdiceremus. Valete.

Dat. Jan. 4. 1649.

Serenissimo ac potentissimo Principi

PHILIPPO QUARTO

Hispaniarum Regi.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

SALUTEM.

ANtonium *Ascamum* Virum probum, eruditum, & luculentâ familiâ ortum, de rebus in commune, tam *Hispanorum*, quam *Anglorum* genti, ut spes est, valde utilibus, ad Majestatem Vestram legamus. Quamobrem ut ei honestum iter, atque tutum in Urbem Regiam, sicut moris est, necnon & reditum con-

cedere, & præstare velis, parem referre gratiam parati, officiosè petimus. Sin id minùs placuerit, ut quæ vestra hac in parte sit voluntas, ei quam primùm significetur, utque tutò quo volet abeundi potestas fiat.

Dat. Feb. 4. 1649.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

PHILIPPO QUARTO

Hispaniarum Regi.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

SALUTEM.

QUis rerum nostrarum status sit, quamque atrocibus injuriis subacti, sumptis tandem armis, capessendæ libertatis consilium ceperimus, constitutâ quâ nunc utimur Reipublicæ formâ, neque *Majestatem Vestram* potest latere, neque alium quemvis, qui evulgata super hac re scripta nostra æquo animo perlegerit. Nobis profecto fidem nostram, æquitatem, patientiam, testatam cunctis & probatam reddere, authoritatem etiam, honorem, & Decus nostrum adversus infames exulum & perfugarum linguas tueri, apud idoneos rerum æstimatores difficile non debet esse. Nunc quod exterarum nationum magis interest, deletis, aut depressis Patriæ hostibus, Deo nempe mirificè adjuti, ad

pacem

pacem & amicitiam omni imperio potiorem cum vicinis gentibus habendam, paratos nos esse palam atque ex animo profitemur. Has ob causas spectatæ solertiæ & probitatis Virum *Antonium Aschamum* in *Hispaniam* ad *Majestatem Vestram* misimus; qui de amicitiâ deque solito inter utramque gentem commercio cum *Majestate Vestrâ* agat; vel etiam ad novas pactiones, si ita visum fuerit, de integro sanciendas viam muniat. Huic igitur *Vestra Majestatis* adeundi copiam ut faciatis, ejusque incolumitati, necnon etiam honori, quoad isto apud vos munere perfuncturus est, velitis prospicere rogamus: ut & ea quæ a nobis mandata habet, utrique genti, ut speramus, profutura, liberè exponat; & mentis Vestræ qui sensus his de rebus sit, nos quam primùm certiores faciat.

Westmonasterio dat. Feb. 4. 1649.

Serenissimo Principi

JOANNI QUARTO

Lusitaniæ Regi.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

SALUTEM.

MUlta nos & infidæ pacis, & intestini belli mala ultima perpessos, eò demùm loci redactos fuisse, ut si salvam Rempubl. vellemus,

mus, ejus adminiſtrandi ratio magna ex parte immutanda eſſet, ex iis quæ à nobis hac de re ſcripta publicè & declarata ſunt, *Majeſtati Veſtræ* jam pridem notum eſſe arbitramur. Quibus, ut par eſt, ſi fides potiùs haberetur, quàm improbiſſimis perditorum hominum calumniis, ſanè qui foris de rebus noſtris peſſimè jam ſentiunt, iis fortaſſe multò æquioribus uteremur. Nam quod nos jure noſtro, proque gentilitiâ *Anglorum* libertate, rectè & majorum more fortiter feciſſe contendimus, de eo pravas & obſtinatas nequiſſimorum hominum opiniones ex animis evellere, humanæ opis aut ingenii certè non eſt. Nunc autem quod nobis cum nationibus externis commune, & in rem utrinque magis exiſtit, amicitiam & commercium quod noſtris hominibus, cum vicinâ quacumque gente conſuevit eſſe, non imminutum, ſed auctum atque ratum magnoperè cupimus. Cumque veſtro in regno populares noſtri permagna & per utrique genti quæſtuoſa habeant negotia, iis ne impedimentum aliquod aut incommodum afferatur, quantum in nobis eſt, curabimus. Id verò prædicimus fruſtrà fore, dum piratis & defectoribus noſtris perfugium ſibi veſtris in portubus reperire, & onerariis *Anglorum* navibus, vi captis atque direptis, bona civium noſtrorum ſub haſta vendere Oliſſipone, ut nuntiatur, permiſſum eſt. Huic malo quo maturiùs occurratur, & de eâ, quam petimus, amicitiâ clariùs ut conſtet, Nobiliſſimum Virum *Carolum Vane*, Oratoris munere præditum, cum mandatis

atque

atque diplomate, commissi sibi muneris teste, ad *Majestatem Vestram* legavimus: Eum itaque benignè audire, fidem ei adhibere, ejus denique incolumitati atque honori, per omnes regni vestri fines, ut velis consulere obtestamur. Hæc omnia & nobis pergrata, & *Majestati Vestræ*, si fortè usus venerit, nostra omnium officia mutua fore pollicemur.

Westmonasterio dat. Feb. 4. 1649.

Serenissimo Principi

JOANNI QUARTO

Lusitaniæ Regi.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

SALUTEM.

QUotidiani ferè, & perquàm graves afferuntur ad nos nuntii, Classiarios quosdam nostros, & gubernatores, qui abductis per scelus atque proditionem, quibus præerant, navibus, superiore anno a nobis defecerant, elapsos demùm ex eo portu Hiberniæ, in quo æstate fermè totâ obsessi, vix pœnam suis flagitiis dignam effugerant, ad *Lusitaniæ* nunc oram, *Tagique* flùminis ostium se recepisse: Ibi captis atque direptis quæ ad mercaturam ultrò citròque commeant, *Anglorum* navigiis, piraticam strenuè facere; & vicina quæque maria, fretumque omne Gaditanum latrociniis infestum atque in-

famie reddidisse. Cui malo nisi primo quoque tempore obviàm eatur, actum esse de commercio, quod nostris hominibus cum *Lusitanis* peramplum & per utrique genti quæstuosum est, quis non videt? Quamobrem à *Vestra Majestate* etiam atque etiam petimus, ut piratas nostros & defectores, *Portugalliæ* finibus exire jubeas; & siqui a *Carolo Stuarto* pseudolegati adsunt, eorum uti rationem ne habere digneris; nosque potius agnoscas, ad quos *Anglicarum* jam summa rerum, Deo planè aspirante, rediit; utque nostræ amicorum Classi, non minus vestris quam *Anglorum* commodis inservienti, *Lusitaniæ* portus, atque flumina præcludi ne sinas.

PHILIPPO QUARTO Hispaniarum Regi.

QUàm graviter quàmque acerbè tulerit *Majestas Vestra*, nefariam illam *Antonii Aschami* oratoris nostri cædem, & quid in puniendis ejus interfectoribus hactenus effectum sit cum ex literis vestris, tum ex *Domino Alphonso de Cardenas* legato vestro percepimus. Veruntamen illius facinoris atrocitatem quoties nobiscum reputamus quæ & ipsam vel habendi vel conservandi commercii rationem funditùs tollit si Legatorum jus apud omnes nationes sanctissimum impunè tanto scelere violabitur, non possumus

quin

quin Majestatem vestram summâ instantiâ iterùm efflagitemus ut supplicium de illis parricidis primo quoque tempore debitum sumatur, utque justitiam ullâ morâ aut obtentu religionis frustrari diutiùs ne sinat. Et quanquam potentissimi regis amicitiam plurimi certè facimus, tamen ut tam infandi parricidii authores dignas suo scelere pœnas persolvant omnem dare operam debemus. Humanitatem quidem illam quam jussu vestro in *Hispaniæ* portubus nostri homines persensêre, præclaram etiam vestræ Majestatis in nos voluntatem quam nuper amplissimis verbis vestro nomine Legatus nobis exposuit grato animo agnoscimus, neque non voluptati nobis erit eadem pariter officia, si quis usus venerit *Vestræ Majestati* & *Hispanorum* genti reddere. At nisi justitiæ sine mora satisfiat quod jamdiu petimus, quo niti fundamento amicitia sincera ac diuturna possit non videmus, cujus tamen conservandæ a nobis quidem nulla honesta occasio facilè omittetur, cui etiam fini præsentiam Legati apud nos vestri conducere existimamus.

Legato Hispanico.

Excellentissime Domine,

Concilium Status, quam primùm per gravissima Reipub. negotia licuit, in *Parlamentum* attulit quatuor illa scripta quæ visum est

est *Excellentia Vestra* unde vigesimo proximi Decembris cum Concilio communicare, *Concilium* à *Parlamento* in Mandatis habet, quod ad primum scriptorum illorum caput, de nuperi scilicet *Residentis* sui *Dom. Aschami* nefariis interfectoribus, Responsum hoc reddere:

Parlamentum tamdiu, toties, tamque meritò, debitum eorum supplicium postulâsse ut ampliùs dicere opus non sit in re tanta ubi (ut *Excellentia Vestra* pulchrè meminit) *Regiæ Majestatis* ipsa agitur Authoritas: Et sine qua re omnis ratio Societatis humanæ & conservandæ inter gentes amicitiæ tolli necesse erit. Neque sane ullo ab Religione petito argumento intelligere possumus, innocentium sanguinem scelestissimâ cæde effusum non esse vindicandum. Etiamnum itaque instat *Parlamentum* & ab *Regia Majestate* expectat ut, juxta priora sua postulata, satisfactio sibi re ipsâ atque effectu detur.

Serenissimo Principi

LEOPOLDO AUSTRIÆ

Archiduci Provinciarum in Belgio sub Philippo Rege Præsidi.

Ut primùm ad nos non sine gravissimâ querelâ perlatum est, *Janam Puccheringam* illustri & opulentâ Familiâ puellam hæredem,

dem, cum adhuc propter ætatem ſub Tutoribus eſſet, haud procul eâ domo, in quâ tum fortè *Grenovici* agebat, de manibus & complexu famularum raptam fuiſſe, & parato ad id navigio in *Flandriam* ſubitò deportatam, *Walcii* cujuſdam inſidiis, qui per fas & nefas omnia molitus eſt, ut pupillam locupletem, vel oſtenſo mortis metu, ad nubendum ſibi adigeret, huic tàm atroci támque inaudito ſceleri primo quoque tempore occurrendum eſſe rati, dedimus quibuſdam negotium, ut cum præfectis Neoporti & Oſtendæ (nam in ea fortè loca infelix illa dicebatur appulſa) agerent de ingenuâ raptoris manibus eripiendâ. Qui utrique pro ſuâ ſingulari humanitate & honeſti ſtudio, captivæ, perque latrocinium domo abductæ opem libenter tulerunt; illa verò ut prædatorum vim quoquo modo effugeret, in Cœnobium votarum virginum veluti ſequeſtrò depoſita eſt. Quam ut ille *Walcius* inde abduceret, actionem in foro eccleſiaſtico *Iprenſis Epiſcopi* de contracto ſecum matrimonio inſtituit. Veruntamen, cum & raptor & rapta noſtrates omninò ſint, ipſum etiam facinus in noſtra ditione perpetratum, quod juratis teſtibus abundè liquet, hæreditas denique tam lauta, quam illum imprimis inhiâſſe conſtat, in noſtrâ poteſtate ſit, hujus propterea cauſæ cognitionem totam, atque judicium ad nos duntaxat pertinere arbitramur. Veniat huc igitur qui ſe ſponſum nominat, ſuam hîc litem inſtruat, quamque jure ſuam contendit eſſe uxorem, tradi ſibi poſtulet. Hoc interim

à Vestra Celsitudine vehementèr petimus, quod & per nostrum internuntium Bruxellis commorantem jam aliquoties petivimus, ut afflictam & indignis modis habitam puellam, honestis parentibus ortam, suâ ex Patriâ prædatorium in modum abductam, quoàd potes, liberam & incolumem redire domum sinas. Hoc abs te non nos tantùm, siquam Vestræ Celsitudini parem a nobis gratiam, parque beneficium reddi posse acciderit, sed ipsa etiam humanitas, ipse pudor qui ad tuendum sexus illius honorem & pudicitiam viris bonis atque fortibus inesse debet, junctis unâ precibus efflagitare videntur. Vale.

Westmonasterio Martii 28. 1650.

Serenissimo Principi

JOANNI QUARTO
Lusitaniæ Regi.

QUod Oratorem nostrum & honorificè acceperit *Majestas Vestra*, & benignè statim audierit, nullam interponendam esse moram statuimus, quin alteris quam primùm literis nostris intelligeres, gratissimum id nobis accidisse; nosque nihil sanctius decrevisse, quàm pacem, amicitiam, commercium, quod nobis cum Nationibus plerisque exteris, & inter eas cum *Lusitanis* jam diù est, nullo nostro dicto aut facto,

non

non prius lacessiti, violare; nec aliâ mente aut consilio classem *Anglicanam*, *Tagi* fluminis ad ostium misisse, quàm hostes jam totiès fugatos persequendi, resque nostras repetendi; quas per vim & proditionem suis dominis ablatas, colluvies ista perfugarum vestras in oras, ipsamque etiam *Olissiponem*, tanquam ad certissimas latrocinii sui nundinas, asportavit. Verùm isti homines cujus audaciæ, furoris, & insaniæ sint, ex ipsorum moribus flagitiosissimis omnes jam penè *Lusitanos* abundè perspexisse arbitramur. Quo faciliùs à *Majestate Vestrâ* impetraturos nos esse confidimus, primùm ut *Illustrissimo* Viro *Odoardo Poppamo*, quem huic novæ classi præfecimus, quibus potes rebus ad prædatores hosce debellandos, adjumento esse velis, utque eos cum duce suo, non hospites, sed piratas, non mercatores, sed commercii pestes, jurisque gentium violatores, intra regni vestri portus, & munimenta diutiùs consistere ne sinas; sed quà patent *Lusitaniæ* fines, terrâ marique pelli jubeas: sin hoc minùs, ut nobis saltem pace vestrâ liceat defectores nostros, & prædones propriis duntaxat viribus aggredi, &, si Deus dederit, in nostram potestatem redigere. Hoc ut prioribus literis vehementer petivimus, sic jam idem studio maximo atque opere ab *Majestate Vestra* contendimus. Hac sive æquitate, sive beneficio, non justitiæ solùm tuæ famam per omnes gentes benè moratas adauxeris, sed & nos imprimis, populumque *Anglicanum Lusitanis* jam anteà minimè adversum,

Tibi

Tibi tuoque populo majorem in modum devinxeris. Vale.

Westmonasterio. *Dat.* 27. *Aprilis.* 1650.

Hamburgensibus.

DE controversiis mercatorum, nonnullis etiam aliis de rebus quæ Reipubl: nostræ dignitatem aliquanto propiùs attingere videntur, scriptum inter nos haud semel, atque responsum est. Cum verò istiusmodi negotia solis literis confici vix posse intelligamus, esse autem à *Carolo Stuarto* immissos in urbem vestram seditiosos quosdam, nullâ re magis quàm scelere atque audaciâ instructos, qui id agunt, ut nostrorum hominum, quorum præsertim fides in patriam perspectior sit, commercium tàm vetustum in civitate vestrâ funditùs tollant, idcircò virum nobilem & spectatissimum *Richardum Bradshaw* nostrum apud vos Internuntium esse jussimus: qui secundùm ea quæ à nobis mandata habet, de rebus iis atque negotiis quæ cum utriusque Reipub: utilitatibus conjuncta sunt, vobiscum uberiùs communicare, & transigere possit. Hunc igitur ut benevolè quam primùm audiatis rogamus; utque ei per omnia fides ea, isque honos habeatur, qui hujusmodi munus rectè obeuntibus ubique gentium haberi solet. Valete.

Westmonasterio. *Dat.* 2. *April.* 1650.

Ham-

Hamburgensibus.

Amplissimi, Magnifici, & spectabiles Viri, Amici charissimi,

STudia vestra quibus venientem ad vos Residentem nostrum accepistis, tàm propensa, támque egregia extitisse, & libenter intelligimus, & in eadem erga nos voluntate atque animo perseverare velitis magnoperè hortamur. Idque eò vehementiùs, quòd perlatum ad nos est, exules illos nostros, de quibus jam sæpe scripsimus, efferre se solito insolentiùs in urbe vestrâ, nec contumelias solùm, sed & minas quasdam atrocissimas in Oratorem nostrum palàm projicere. Hujus itaque salutem atque etiam debitum honorem hisce rursùs literis commendatissimum vobis esse volumus. In illos autem perfugas & sicarios, tàm veteres quàm recentes, si maturiùs animadvertetis, & nobis gratissimum, & authoritate vestrâ atque prudentiâ dignum feceritis. Valete.

Westmonasterio. Dat. 31. *May.* 1650.

PHILIPPO QUARTO Hispaniarum Regi.

A*Ntonium Ascamum* à nobis ad Majestatem Vestram nuper missum Oratorem, eoque nomine à Præfectis vestris perhumaniter & publicè

blicè acceptum, post itineris pericula tam longinqui, primo statim adventu in urbem Regiam, omni præsidio nudatum, tam fædo parricidio confossum in diversorio quodam, & cum *Joanne Baptista de Ripa* ejus interprete mactatum esse, magno sanè cum dolore accepimus. De illis autem parricidis jam comprehensis, ut fertur, & in custodiam datis, qui non nos duntaxat per illius latera, sed vestram quoque fidem atque honorem consauciare ac pænè transfigere sunt ausi, deque eorum quibuscunque hortatoribus ac sociis ut supplicium tanto scelere dignum primo quoque tempore sumatur, opere quam maximô à *Majestate Vestra* petimus. Quanquam id nihilo minus factum iri, quod petimus, utpote à Rege sua sponte pio atque justo, etiamsi nemo peteret, non dubitamus. Quod reliquum est, ut corpus exanime amicis suis atque famulis in patriam deportandum tradatur, utque eorum saluti qui supersunt eâ, quâ par est, ratione consultum atque provisum tantisper sit rogamus, donec responso ad hasce literas, si fieri potest, secum ablato, vestræ pietatis atque justitiæ testes ad nos quam primùm redierint.

Westmonasterii. *Dat.* 28. *Junii.* 1650.

Ex-

Excellentissimo Domino
ANTONIO JOANNI LUDOVICO
de la Cerda Medinæ Celi Duci,
Andalitiæ Præsidi.

Consilium Status Parlamenti Angliæ authoritate constitutum,
SALUTEM.

ACcipimus ab Ornatissimis Viris quos nuper in *Portugalliam* ad persequendos proditores, resque nostras repetendas cum classe misimus, se ab *Amplitudine Vestra*, quoties contigit ut *Gallaciæ* oram legerent, quæ præfectura vestra est, & perhumaniter illis portubus exceptos fuisse, & iis rebus omnibus adjutos, quæ navigantibus usui solent esse. Ea vestra humanitas, cum pergrata nobis omni tempore fuisset, tum est nunc præcipuè, cum aliorum iniquum in nos animum nullo merito nostro aliquibus in locis experimur. Petimus itaque abs te *Illustrissime Domine* ut in eadem erga nos voluntate ac benevolentia permanere velis: utque nostris hominibus, quoties ad ea littora naves appulerint pro solita humanitate tua favere & adjumento esse pergas: tibique persuadeas nihil nos beneficii loco abs te petere quod non eodem studio vel Tibi vel tuis reddere, siquando similis occasio nobis dabitur, parati erimus.

Westmonasterio. *Dat.* 7. *Novemb.* 1650.
Signat. Consilii sigillo:

JO. BRADSHAWE PRESES.

ILLU-

ILLUSTRI & MAGNIFICO Civitatis Gedanensis Senatui.

Magnifici atque Amplissimi Domini Amici Charissimi.

FRequentes ad nos literæ mercatorum nostrorum, qui Borussiæ per oram negotiantur, allatæ sunt, quibus tributum grave quoddam & insolitum nuper in magno *Polonorum* Concilio imponi sibi queruntur; ut decimam scilicet facultatum suarùm omnium partem sublevando *Scotorum* regi, nostro hosti, suppeditarent. Quod cum juri Gentium contrarium planè sit, tractari hunc in modum hospites & mercatores, iniquissimum etiam, ut cujus tyrannide sint domi, divinâ ope, liberati, iidem in aliena Republica stipendia persolvere cogerentur, non dubitamus quin pro illa libertate, quâ frui vos intelligimus, tam grave onus mercatoribus imperari in urbe vestra pati nolitis; in qua amicitiam & commercium, nec sine magno vestræ civitatis emolumento, per tot annos habuere. Si est igitur ùt nostrorum hominum apud vos mercaturam facientium tutelam suscipere velitis, quod quidem cùm ab æquitate & prudentia vestra, tum etiam à dignitate splendidissimæ urbis haud dubitantér expectamus, eam operam dabimus, ut gratissimum id esse nobis omni tempore sentiatis; quotiès in ditione nostra

Geda-

Gedanenses vel negotia habuerint, vel naves quod sæpè fit, ad portus nostros appulerint.

Westmonasterio. *Dat.* 6. *Feb:* 1650.

INTERNUNTIO PORTUGALLICO.

Illustris Domine,

Literas tuas hujus mensis quinto decimo *Hamptonâ* ad nos datas accepimus. In quibus significas te à *rege Portugalliæ* ad *Parlamentum Reipub: Angliæ* missum esse: quo autem muneris titulo, sive Legati sive Agentis, sive Internuntii non dicis; id quod ex literis quas à rege habes commendatitias sive credentiales intelligere velimus; quarum exemplar, ad nos poteris quam primùm mittere; simul & illud scire, satisne plenâ potestate instructus venias ad eas injurias expiandas, damnaque ea resarcienda quæ à Rege vestro illata huic *Reipub:* sunt: dum hostem nostrum totâ æstate proximâ suis portubus tutatus Classem *Anglicanam* in rebelles & perfugas quos eò usque insecuta erat, impetum facere parantem cohibuit, hostem ab invadendis nostris non cohibuit. De his omnibus ut satisfacias, si ampla & libera mandata accepisse te scripseris, & illarum quas diximus literarum exemplar unà miseris, deincèps curabimus, ut ad nos fide publicâ primo quoque tempore tutò commeare possis: ubi cum regis literæ perlectæ fuerint, tibi, quæ mandata porrò attulisti, ea liberè exponendi facultas dabitur.

Par-

Parlamentum

REIPUB. ANGLIÆ

Sereniſſimo Principi D. Ferdinando Secundo, Magno Duci Etruriæ &c.

SALUTEM.

Literas *Celſitudinis Veſtræ* 22. Aprilis 1651. *Florentiæ* datas & à Reſidente Veſtro *Domino Almerico Salvetti* nobis redditas accepimus, in quibus *Anglico* nomini quantoperè faveat *Celſitudo veſtra*, Gentemque eam quanti faciat facilè perſpicimus, id quod non ſolùm Mercatores noſtri, qui in portubus veſtris multos jam annos negotiantur, Verùm etiam Adoleſcentes quique noſtræ nationis nobiliſſimi atque honeſtiſſimi, qui veſtras per urbes aut iter fecère, aut excolendi ingenii cauſâ commorati ſunt, teſtantur atque confirmant, quæ cum nobis pergrata ſanè ſint, & acceptiſſima, tum hoc etiam atque etiam petimus, ut quo animo, quoque ſtudio in noſtros mercatores, alioſque noſtræ *Reipub:* Cives *Hetruſcam* ditionem peragrantes, *Serenitas Veſtra* conſuevit eſſe, in eò velit perſeverare: noſque viciſſim pollicemur atque recipimus, quod ad *Parlamentum* attinet, nihil defuturum, quod & commercio & amicitiæ mutuæ, quæ inter utramque Gentem jam diù inveteravit, firmandæ ac ſtabiliendæ poſſit conducere;

ducere; quam quidem omnibus utrinque humanitatis officiis, mutuâque observantiâ, in perpetuum conservari cupimus, atque optamus.

Westmonasterio. 20. *Januarii* 1651.

Subscripsit & Parlamenti sigillum apponi fecit

GULIELMUS LENTHALL.

Prolocutor

Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum

REIPUB. ANGLIÆ

Illustri & magnifico Civitatis Hamburgensis Senatui,

SALUTEM.

Amplissimi magnifici & spectabiles viri, Amici charissimi.

PArlamentum Reipub. Angliæ, cum antiquam amicitiam, mutuumque commercium, quæ inter gentem *Anglicam* Vestramque civitatem est, continuatum magnoperè vellet & conservatum, haud ita pridem *Richardum Bradshaw* armigerum Residentis Munere præditum illûc misit, eique inter alia mandata eò spectantia di-

ſertis verbis mandavit, ut contra quoſdam veſtræ ditionis juſtitiam efflagitaret, qui Societatis *Anglicæ* Concionatorem interficere ſunt conati, quique Deputato Illius Societatis impias manus injecêre, & mercatoribus quibuſdam ejus Societatis præcipuis impias manus injecêre, eoſque in navem prædatoriam abduxerant, & quamvis prædictus *Reſidens* cum exciperetur primum & audiretur, acccepta ab hac *Republica* mandata illa ſigillatìm vobis nota fecerit, quibus juſtitiæ veſtræ exemplum in maleficos illos edendum expectabatur, tamen cùm expectationi noſtræ reſponſum non eſſe intelligeremus, illud nobiſcum cogitantes quanto in periculo & noſtri homines & illorum facultates verſarentur, ſi de incolumitate illorum & tutela adverſus hoſtium malitiam & iniquos oppugnatores non ſatis proviſum eſſet, rursùs prædicto *Reſidenti* in mandatis dedimus, ut noſtrum ejus rei ſenſum repreſentaret: Utque hujus *Reipub.* nomine Vos ut amicitiam & neceſſitudinem inter hanc Rempub. veſtramque civitatem initam magnumque uſum qui huic Reipub. cum veſtra civitate intercedit conſervare, adeoque mercatores noſtros cum eorum privilegiis ſine ulla violatione protegere velitis hortaretur; utque nominatìm in quemdam cui nomen *Garmes* eſt qui ſe in hanc *Rempub.* Contumelioſè geſſit, certoſque ex ſocietate mercatorum *Anglica, Veſtra in urbe commorantes*, ad contumeliam hujus *Reipub.* magnamque noſtrorum mercatorum moleſtiam,

in

in *Spirensem* Cameram publicè citavit: quare reparationem ejusmodi expectamus quæ æquitati & justitiæ consentanea est.

De hisce capitibus & si quid amplius ad hujus Reipub. cum vestra civitate amicitiam pertinuerit, prædictum *Residentem* hujus *Reipub.* nomine ad vos jussimus accedere: cui ut fidem amplam in iis quæ huc spectantia proposuerit habeatis rogamus.

Westmonasterio. Dat.
12. *Martii.* 1651.

Subscripsit & Parlamenti sigillum imprimendum curavit

Prolocutor &c.

Parlamentum Reipub. Angliæ
Serenissimæ
CHRISTIANÆ,
Suecorum, Gothorum Vandalorumque Reginæ &c.

SALUTEM

Serenissima Regina,

MAjestatis Vestræ Literas ad *Parlamentum Reipub. Angliæ* 26 proximè elapsi Septembris Stockholmæ datas per *Petrum Spiering Silvercroon* accepimus, & perlegimus: & veterem quidem amicitiam nec non commercium

magnumque usum qui *Anglis* cum *Suecorum* gente antiquitùs intercedit permanere atque in-dies augere vehementer atque ex animo cupimus: Neque dubitamus quin Legatus à Majestate Vestra ampliter instructus venerit ad ea maximè proponenda quæ in rem atque decus Genti utrique futura imprimis fuissent, quæque nos audire ex eo paratissimi fuissemus & quod utrinque potissimum salubre atque utile videretur, id primo quoque tempore effectum reddidisse: Verùm summo rerum Moderatori DEO ita visum est, ut is antequam audiri se petisset de iis quæ *Parlamento* exponenda ab Majestate Vestra in mandatis habebat, evenit ut ex hac vita excederet (cujus quidem desiderium ita ægrè atque acerbè tulimus, ut qui simul in divina voluntate acquiescere debeamus) unde & Majestatis Vestræ quæ mens esset adhuc scire nequeamus, ejusque rei progressibus in præsens injecta mora sit: Quocircà optimum nobis visum est hisce literis quas, misso hac ipsa de re nuntio nostro, dedimus, significare Vestræ Majestati quam gratæ Literæ vestræ quamque acceptus vester publicus Minister *Parlamento Reipub. Angliæ* fuerit; simulque Vestræ Majestatis amicitiam quantoperè expectamus; quàmque etiam, ut par est, tantæ principis amicitiam plurimi faciemus: deque illo quod inter hanc Rempub. & Majestatis Vestræ Regnum est commercio exaugendo, ita existimabimus quemadmodum de re maximi utrobique momenti existimare debemus: quod & ea de causa

causa *Parlamento Reipub. Angliæ* acceptissimum erit. Adeoque *Vestram Majestatem* divinæ tutelæ recommendare volumus: Quorum nomine & Authoritate

Datis Westmonasterio die
Martis ann. Dom. 1651.

Subscripsit & Parlamenti Sigillum imprimendum curavit

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum Reipublicæ Angliæ
Serenissimo Principi
FERDINANDO SECUNDO
Hetruriæ Magno Duci,
SALUTEM.

Literas Celsitudinis Vestræ 22. Aprilis 1651. Florentiâ datas, Et a Residente Vestro Domino *Almerico Salvetti* nobis redditas accepimus; in quibus Anglico nomini quantopere faveat Celsitudo Vestra, gentemque eam quanti faciat, facile perspicimus: Id quod non solùm Mercatores nostri qui in portubus vestris multos jam annos negotiantur, verum etiam Adolescentes quique nostræ nationis nobilissimi atque honestissimi qui vestras per urbes aut iter fecere aut excolendi ingenii causâ commorati sunt,

testantur atque confirmant. Quæ cum nobis pergrata sane sunt & acceptissima, tum hoc etiam atque etiam petimus, ut quo animo quoque studio in nostros mercatores, aliosque nostræ reipublicæ cives Hetruscam ditionem peragrantes Serenitas Vestra consuevit esse, in eo velit perseverare: nosque vicissim pollicemur atque recipimus, quod ad Parlamentum attinet, nihil desuturum, quod & Commercio & amicitiæ mutuæ, quæ inter utramque rempub. tam diu inveteravit, firmandæ ac stabiliendæ possit conducere: quam quidem omnibus utrinque humanitatis officiis mutuâque observantiâ in perpetuum conservari cupimus atque optamus.

Westmonasterio May 22.
1651.

Parlamentum Reipublicæ Angliæ

Serenissimo ac Potentissimo Principi

PHILIPPO QUARTO

Hispaniarum Regi,

SALUTEM.

PErmagnas nobis querelas deferunt hujus Reipub. mercatores qui in ditionibus *Vestræ Majestatis* mercaturam faciunt, de vi multa atque injuriis sibi allatis, deque novis etiam tributis sibi impositis à præfectis aliisque officialibus vestrorum portuum & locorum ubi negotia habent

bent, & nominatim in insulis *Canariis*, idque contra fœderis articulos quos commercii causa utraque natio inter se sanxit. Quas eorum querelas veras esse jurejurando confirmavere. Nobisque demonstrant, nisi jus suum obtinere possint, suaque damna resarciantur, nisi denique contra vim istiusmodi atque injurias præsidium aliquod certum; atque tutelam & sibi & fortunis suis habituri sint, non posse se amplius iis in locis negociari. Quibus eorum querelis graviter a nobis perpensis, cumque facta illorum ministrorum iniqua, aut non omnino aut secus quàm res se habet ad notitiam *Vestræ Majestatis* pervenisse existimemus, visum est nobis ipsas eorum querelas cum hisce litteris ad *Majestatem Vestram* unà mittere; nec dubitamus quin *Majestas Vestra* cum ipsius justitiæ amore tum etiam commercii causâ quod vestris haud minus quam nostris hominibus fructuosum est, suis præcipere velit ut ab iniquis illis nostrorum vexationibus abstineant, utque hujus Gentis mercatores expeditam justitiam obtinere queant, necnon debitam earum injuriarum reparationem, quæ à Domino *Petro de Carillo de Guzman*, atque aliis illatæ sibi sunt, contra prædictos fœderis articulos, utque perficere velit *Majestas Vestra* ut prædicti Mercatores fructum illorum articulorum percipere queant, in eaque vestra tutela sint, ut tam ipsi quam fortunæ suæ ab omni injuria liberæ & incolumes esse possint. Hoc autem magna ex parte consecuturos se esse putant si ademptam sibi illam de judice conservatore

tore schedulam qui eos a novo quodam Consulatu in se quidem iniquiore defendat, *Majestas Vestra* rursus concesserit; ne si nullum ab injuria refugium sibi detur, abrumpi illud commercium quod utrique genti commoda haud parva attulit, violatis hunc in modum fœderis articulis, necesse sit.

Westmonasterio.
Augusti 1651.

Serenissimo Principi Venetiarum Duci, Senatuique Celsissimo

Concilium Status Parlamenti Reipub. Angliæ Authoritate constitutum

SALUTEM.

Serenissime Princeps, Celsissime Senatus, Amici Charissimi,

MErcatores quidam nostri, quorum alteri *Joannes Dickons*, alteri *Job Throck-morton* nomen est, simulque alii apud nos questi sunt, quòd cum Novembris octavo & vigessimo 1651. ex jure & authoritate Curiæ nostræ Ammiralatus occupassent in navi *Hirundine* vulgo nuncupatâ, cui in Dunis consistenti *Isacus Taylor* Magister erat, centum dolia Caveari vulgò dicti, quæ sua propria bona essent, inque sinu

ſinu Moſcovitico Archangeli dicto eandem in navem impoſita; atque in eâ Curiâ, prout lege agitur, decretum obtinuiſſent quo dicta Caveari dolia ſibi traderentur, fide ſuâ priùs interpoſitâ, ſe in illius Curiæ ſententiâ acquieturos; quodque eadem Curia, quo lis illa ad exitum perduceretur, cum pro more ſcripſiſſet ad Magiſtratus Judiceſque Venetos, literas, quibus petebant uti *Joannem Piattum* (Venetâ ſub ditione degentem, qui Cavearum illum ſibi vendicat) citarent quo re per procuratorem in Ammiralatus curia Anglicam ſe ſiſteret, ubi lis iſta pendet, juſque ſuum probaret, tamen idem *Piattus*, & quidam *David Rutts* Hollandus, dum cauſa hæc in noſtro hic foro pendet, multum ſupradicto *Joanni Dickons* aliiſque illis mercatoribus de Caveearo iſthoc negotium faceſſit; eorumque bona & facultates nexu occupandas Venetiis curat: quæ omnia ſingulatim, & quid hactenus in prædictâ noſtrâ curiâ ſit actum in literis illis requiſitoriis ſuſiùs exponitur; quas poſtquam à nobis inſpectæ eſſent, ad ſereniſſimam Venetiarum Rempub., ut Mercatoribus in hâc causâ adjumento eſſe poſſint, tranſmittendas cenſuimus; atque ab eâ vehementèr petimus ut non ſolum illæ literæ vim ſuam atque pondus illic habere queant, Sed etiam ut bona illa & facultates Mercatorum, quas prædictus *Piattus* & *David Rutts* nexu illigandas curarunt, liberentur; Dictique rei ad noſtram hic curiam remittantur, quid ſui ſit juris in hoc Cavearo ſibi vendicando lege

ex-

experturi. Qua in re Celsitudo vestra & Serenissima Respub. fecerit & quod æquissimum in se est, & quod illibatâ utriusque Reipub. amicitiâ est dignum, quod denique, oblatâ quâvis occasione, pari hujus Reipub. benevolentiâ atque officiciis compensabitur.

Datis ab Albâ Aulâ die
Feb. 1652.

Subscripsit & Concilii Sigillum imprimendum curavit

Concilii Præses.

Ad Legatum Hispanicum.

Excellentissime Domine,

CONcilium Status cum ex mandato Parlamenti secundo die mensis *Martii* accepto de charta Excellentiæ Vestræ 17 *Feb.* Commissariis hujus Concilii Exhibita deliberationem seriam habuerit, in qua Excellentiæ Vestræ visum est proponere uti duobus capitibus illic nominatis quasi præviis responderetur, responsum hoc Excellentiæ Vestræ reddendum censet.

Parlamentum, ubi ad ea respondit quæ ab Excellentia Vestra cum primum audiretur proposita sunt tum etiam in iis literis quas ad Serenissimum Hispaniarum Regem scripsit, quàm sibi grata quamque accepta illa fuerit amicitia, ususque mutuus qui & ab illius Regia Majestate

& à

& à vobis ejus nomine oblatus eſt, quam denique deliberatum ſibi fuerit parem amicitiam quod ad ſe attinet pariaque officia reddere uberius declaravit.

Exinde viſum Veſtræ Excellentiæ cum primum audita in Concilio eſt Decembris 19 ſtyli veteris, huic Concilio proponere, veluti rationem quandam auſpicandæ arctioris hujus Amicitiæ, cujus facta tum à vobis mentio erat, uti certi ex ſuo corpore nominarentur qui ea quæ attuliſſet Excellentia Veſtra audirent, iis perpenſis de eorum utilitate ad Concilium referre quam primum poſſint, Cui veſtro poſtulato ut ſatisfieret certos ex ſuo numero Concilium nominavit, qui Excellentiam Veſtram convenirent, quod & proinde factum eſt eorumque loco quæ proponenda expectabantur, Chartam illam ſupradictam congreſſio ea protulit, ad quam reſponſum hoc Concilii eſt.

Cum Parlamentum ea declaraverit, Veſtraque Excellentia progreſſum eum fecerit qui ſupradictus eſt, paratos nos eſſe, cum Excellentia Veſtra in colloquium Venire iis de rebus quas Domini regis Veſtri nomine propoſueritis, tam de amicitia jam pridem inita, quam de arctiore ineunda, aut ſi quid à nobis hujus Reipub. nomine in medium proferetur; cumque ad ſingula ventum erit, ita reſpondebimus, ut par eſt, naturaque rei poſtulabit.

Alba Aula. Martii 21. 1652.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

Sereniſſimo Principi

FREDERICO TERTIO

Daniæ Regi &c.

SALUTEM.

Sereniſſime & Potentiſſime Rex,

LIteras Veſtræ Majeſtatis undevigeſimo proximi Decembris ad Parlamentum Reipub. Angliæ ab arce regia Haphniæ datas per virum nobilem *Henricum Willemſen Roſenwing de Lyſacker* accepimus, eoque animi affectu quem res illic propoſitæ merentur libentiſſimè perlegimus, Veſtræque Majeſtati perſuaſum hoc eſſe cupimus, eundem animum, eadem veteris amicitiæ commercii, ac neceſſitudinis quæ Angliæ cum Dania per tot annos interceſſit continuandæ & conſervandæ ſtudia quæ in Majeſtate Veſtra ſunt in nobis quoque eſſe; haud neſcientes, quamvis divinæ Providentiæ viſum ſit gentem hanc tàm benignè & placidè reſpicienti receptam apud nos prioris regiminis formam in melius mutare, eaſdem tamen utrinque rationes, eadem in commune commoda, eundem mutuò uſum atque liberum commercium, quæ pactiones priores & fœdera inter utramque nationem pepererunt, etiamnum durare vimque prio-

priorem obtinere, utrasque etiam obligare ut communem dent Operam Fœdera illa quàm utilissima sibi mutuo reddendo ut amicitiam quoque propriorem ac stabiliorem indies reddant; Cumque Vestræ Majestati placuerit ea persequi consilia quæ in literis vestris regiis scripta sunt, Parlamentum eadem amplecti cum alacritate omni ac fide paratum erit, eaque omnia pro virili suâ parte conferre quæ illum ad finem conducere arbitrabuntur; Sibique persuadent, Majestatem Vestram hac de causa, ea itidem consilia capturum esse adhanc rempub. spectantia (cui etiam provisum pactis prioribus est;) quæ ad hasce res facere possint ab Majestate Vestra nobis tàm cupientibus propositas. Parlamentum interea Majestati Vestræ ac populo fœlicitatem prosperaque omnia precatur.

Datis Westmonasterio die
Aprilis anno Dom. 1652.

Sub Sigillo Parlamenti subscripsit ejus nomine atque authoritate

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum Reipub. Angliæ
Illustribus & magnificis
Hanseaticarum Civitatum Proconsulibus ac Senatoribus;

SALUTEM.

Amplissimi magnifici & spectabiles Viri, amici charissimi,

PArlamentum Reipubl. Angliæ literas vestras sexto decimo *Januarii* proximè elapsi datas, perque vestrum publicum Ministrum *Leonem ab Aisema* allatas accepit atque perlegit, eumque ex earum authoritate audivit, qui & vestrarum Civitatum erga hanc Rempub. propensum & amicum animum exposuit & antiqua illa inter easdem amicitia ut porrò maneat petivit. *Parlamentum* itaque pro se testatur atque confirmat pergratum sibi esse, pristinam illam amicitiam ac necessitudinem quæ huic Genti cum illis Civitatibus intercessit & renovari ratamque permanere, seque fore paratum quâvis occasione commodùm oblatâ quod verbis in se recipit id reipsâ solidè præstare, eâdemque fide & integritate antiqui illi amici & fœderati sui ut secum agant expectat: quæ autem præterea Residens vester speciatim in mandatis habuit, cum ea ad *Concilium Status* integra à nobis remissa

missa fuerint, quæque proposuisset ibidem consultata, Responsum illic atque transactum cum eo ita fuit, prout quidque maximè cum æqualitate & ratione consentire visum est, quod & Residens Vester renunciare ad vos poterit: cujus prudentia & spectata probitas collata in eum à vobis publici muneris notâ dignum prædicat.

Datis Westmonasterio die Aprilis ann. Dom. 1652.

Sub Sigillo Parlamenti subscripsit ejusque nomine & Authoritate

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum.
REIPUB. ANGLIÆ
Illustri & Magnifico Civitatis Hamburgensis Senatui
SALUTEM.

Amplissimi Magnifici & Spectabiles Viri, Amici charissimi.

P*Arlamentum Reipub. Angliæ*, literas vestras quinto decimo Januarii proxime elapsi Hamburgo datas, perque nobilem Virum Dominum *Leonem ab Aisema* vestrum & cæterarum civitatum Hanseaticarum Residentem allatas

accepit atque perlegit, eumque ex earum authoritate audivit, & quæ amplius ab vestra Civitate mandata speciatim habuit, de iis ad *Concilium Status* remisit, quibus ut exciperent quæ ab eo proponerentur, deque iis quæ justa & æqua viderentur, cum eo quàm primum transigerent, authores fuimus; quod etiam exinde factum est. Utque Parlamentum earum rerum quæ à vobis afferentur debitam rationem semper se esse habiturum ostendit, suumque erga vestra civitatem singulare studium, misso illuc Residente suo, ibique manere jusso, testatum reddidit; ita vicissim expectat & meritò quidem postulat à vobis æqua reddi iis in rebus quæ hujus Reipub. ex usu, ab suo dicto Residente suoque nomine vestræ civitati, antiquitùs amicæ nobis & fœderatæ, vel jam exposita vel inposterum exponenda erunt.

Westmonasterio. Dat. die
Aprilis anno Dom. 1652.

Sub sigillo Parlamenti subscripsit ejus nomine atque authoritate

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Con-

Concilium Status Reipublicæ Angliæ *Serenissimo Principi* D. FERDINANDO SECUNDO *Magno Duci Hetruriæ*

SALUTEM.

CONCILIUM *Status* cum à *Carolo Longlando* qui in Portu Celsitudinis Vestræ *Liburnensi*, mercatorum Anglicorum negotia procurat, certius per literas fieret quatuordecim Naves præsidiarias Fœderatorum *Belgarum* in eum Portum nuper venisse, qui naves Anglorum in ipso Portu vestro aut incensuros se esse aut depressuros minati palàm sunt, Vestramque Serenitatem cujus fidem atque opem Angliæ Mercatores ibi commorantes imploraverant, *Liburnensis* Præsidii præfecto mandâsse, uti illis Anglorum navibus auxilio esset, sui muneris atque officii judicavit esse, uti Celsitudinem Vestram certiorem faceret, quàm huic Reipublicæ gratissima sit benevolentia illa atque tutela quam mercatoribus Anglis tam benignè præbuistis, Vestræque Celsitudini promittit atque in se recipit mansuram apud se in omne tempus hujus benè meriti gratiam, paratumque se omni occasione fore parem amicitiam pariaque officia vestro Populo reipsâ præstare, omniaque facere quæ conservandæ inter hanc

hanc Gentem atque Vestram solitæ benevolentiæ, atque commercio possint conducere. Cumque naves Fœderatarum *Belgii* Provinciarum inter ipsa de Fœdere Colloquia à semetipsis oblata in Classem nostram summa cum perfidia non solùm in ipsis Stationibus hostilia inceptaverint (quo in facinore DEUS, tanquam arbiter justissimus, adversum se illis atque infensum ostendit) verùm etiam in exterorum portubus naves mercatorum nostrorum capere aut demergere conatæ sint, necessarium etiam censuimus Scriptum hoc Parlamenti Reipublicæ Angliæ ad Celsitudinem Vestram unà mittere; cujus emittendi occasionem dedêre Controversiæ inter hanc Rempub. & *Belgii* Provincias in præsentiâ coortæ. Ex quo Celsitudo Vestra facilè perspiciat, quàm iniqua, quam contra fas omne atque jus Gentium facta illius Populi in hanc Rempub. extiterint, & quàm ex animo Parlamentum studuerit publicæ Pacis causâ amicitiam eorum & societatem pristinam retinuisse.

Datis ab Alba Aula.
Julii 29. 1652.

Subscripsit Concilii Nomine atque Authoritate

Concilii Præfect.

Ex.

AD LEGATUM HISPANICUM.

Excellentiſſime Domine,

C*Oncilium Status*, deliberatione habitâ de illa chartula quam $\frac{27\ \text{May}}{6\ \text{Junii}}$ 1652. ab Excellentia Veſtra accepit; tum etiam de illa quam in *Concilio Status* cum audiretur $\frac{6}{16}$ hujus menſis Veſtra exhibuit Excellentia, ad binas illas chartulas Reſponſum hoc reddit, Parlamentum Reipubl. Angliæ firmam amicitiam bonamquè pacem, quæ huic Reipub. eſt cum Hiſpaniarum Regia Majeſtate conſervandi percupidum, ex quo idem primùm Regis prædicti animum eòdem inclinare Excellentia Veſtra ſignificavit, paratum ſemper fuiſſe eam utriuſque gentis bono quam maximè firmare ac ſtabilire. Idque Concilium Status Parlamenti nomine atque mandato ſuis chartulis aliquoties Excellentiæ Veſtræ demonſtravit; & ſpeciatim, prout Excellentia Veſtra petiverat, Commiſſarios delegit, quæ & Excellentiam Veſtram convenirent, ab eaque acciperent, quæ ad prædictum finem conducentia proponerentur; quo in conventu eorum loco proponendorum viſum eſt vobis generatim quædam, quaſi futuro prævia colloquio, exhibere, de quibus Concilio videbatur, Parlamentum qui ſuus eſſet ſenſus chartis prioribus planum feciſſe: tamen quo cumulatiùs ſatisfieret, utque Excellentiæ Veſtræ nequa dubitatio reſtaret iis de rebus quæ tum propoſuerat; Concilium in ea chartulà

quæ

quæ $\frac{31\ Martii}{10\ Aprilis}$ data est paratum se esse ostendit cum Excellentia Vestra in Colloquium venire iis de rebus quæ à parte Regiæ Majestatis prædictæ in mandatis haberet tàm de pristina amicitia quàm de actione futura, de iis etiam quæ à nobis hujus Reipub. nomine exhiberentur; cumque ad singula veniretur ea, quæ par esset, resque postularet, responsa dare: ad quæ visum est Excellentiæ Vestræ nihilum respondere neque per duos pene menses in ea re ulterius progredi. Vestramque chartulam $\frac{27\ May}{6\ Junii}$ 1652. datam Concilium ex eo tempore primam ab Excellentia Vestra accepit, in eaque hoc solum proponitis, uti pacis atque fœderis articuli inter *Carolum Regem* nuperum vestrumque Dominum $\frac{6}{16}$ *Novembris* 1630. pacti denuò percurrantur; utque ejus capita quæque vel amplificentur vel immutentur pro temporum & rerum alio nunc Statu, necnon regendæ Reipublicæ formâ immutata, quod cum nihil amplius esset, quàm quod & nos in prædicta nostrâ chartula $\frac{31\ Martii}{10\ Aprilis}$ summatim atque dilucidè significaveramus, expectabat Concilium quosdam speciatim articulos ex eo fœdere ab Excellentia Vestra propositum iri cum ea amplificatione iisque mutationibus quarum facitis mentionem, cum alioqui nobis impossibile sit ullum aliud responsum hac de re dare quàm quod jam dedimus. Verùm cum Excellentia Vestra ex charta sua novissima dilationem in

nos

nos conferre videatur, Concilium idcircò chartulam Vestram prædictam 27 May / 6 Junii datam quodque in ea propositum erat denuò inspexit, seque de eo quod illic est propositum, priore illâ chartulâ Excellentiæ Vestræ plenè satisfecisse arbitratur, cui & hoc solum potest adjicere, se, cum Excellentiæ Vestræ videbitur, vel ex fœderibus jam factis vel alio quovis modo ejusmodi ferre conditiones quæ ad præsentem rerum ac temporum Statum erunt accommodatæ, quibus à parte Vestra fundari amicitiam vultis, ea vobis responsa exinde redditurum quæ ab se ad ea reddi æquum erit, quæque Parlamentum in eodem perseverare studio testentur, illibatam atque firmam cum rege vestro Domino amicitiam conservandis. Eaque ut augescat etiam, Parlamentum omnem honestam seque dignam operam pro se quidem dabit.

Concilium præterea sui officii ducit esse, Excellentiam Vestram illius nostræ chartulæ Januarii 30. 1651. ad vos datæ admoneri, cui cum Excellentia Vestra responsum nondum dederit, instamus proinde atque expectamus ut Parlamento, de qua illic re facta mentio est, satisfactio detur.

Respon-

Responsum Concilii Status *ad Replicationem Dominorum Legatorum Extraordinariorum serenissimi* Regis Daniæ *&* Norwegiæ *Commissariis Concilii traditam ad Responsum illud quod reddidit Concilium ad quatuordecim eorum postulationes.*

PRædictis Dominis Legatis ut satisfiat de responso Concilii ad quintum, sextum, septimum, octavum, & nonum articulum, assentitur Concilium huic sequenti clausulæ suo responsorum fine adjiciendæ. Videlicet, Præter illas Colonias, insulas, portus & loca in partis alterutrius ditione, ad quæ loca ne quis negotiandi aut commercii habendi causâ accedat, lege cautum est, nisi impetratâ prius ejus partis Licentia speciali ad quam illa Colonia, Insula, portus, aut loca pertinuerint.

Receptio cujusquam in navem quæ in flumina, portus, aut sinus alterutrius partis compulsa erit navem illam ulli exhibendæ molestiæ aut perscrutationi ex responso Concilii ad articulum undecimum obnoxiam non faciet, quemadmodum prædicti Domini Legati in replicatione sua videntur intellexisse, præterquam ubi illa receptio contra Leges, Statuta, aut morem illius loci est, in quo illa navis portum capesserit, qua in re videtur Concilio

nihil

nihil statui quod durius sit, sed quod utriusque Reipub. Saluti sit æquè conducibile.

Quod ad probandum cujusnam propriè naves & bona illa erunt quæ in naufragio ejici acciderint, Concilium existimat necesse esse jusjurandum dari in illis curiis quæ ad hujusmodi causas aut jam sunt constitutæ aut erunt constituendæ, ubi qui illa sibi vendicant audiri singuli possint & cujusque jus cognosci ac dijudicari, quod scriptis testimoniis, quæ vulgo *Certificata* nuncupantur, tam clarè atque distinctè fieri non potest, unde multi scrupuli ac dubitationes existere poterunt, multæ etiam fraudes ac doli in illud genus probationis irrepere, quod ne eveniat utriusque partis interest providere. Concilium etiam æquum esse arbitratur, definiri certum tempus ante quod tempus qui justum earum rerum dominium se esse non probaverit, excludetur ad evitandas sine fine lites. Quod autem ad modum venundandi ea bona quæ ejecta in naufragio facile corrumpuntur, visum est Concilio eum modum proponere qui ad lucernam dicitur, ut qui sit modus maximè probabilis verum bonorum pretium eliciendi ad dominorum emolumentum; tamen si prædicti Domini Legati inventam aliam rationem attulerint quæ huic fini magis conducere videbitur, per Concilium non stabit quo minus id fiat quod æquum erit: neque intelligitur ob hanc rem huic Tractationi moram afferendi occasio ulla præbeatur.

Quod autem ad eorum supplicium qui propositum

positum fœdus ruperint, Concilium id adjecit, cujus in responso suo ad articulum quartum decimum fit mentio ad majorem ejus articuli efficaciam ipsumque fœdus eò firmius atque diuturnius reddendum.

Ad clausulam Articuli quarti decimi extremam quod attinet respondere, non expedire censemus illis fœderibus ac Societatibus, quarum in prædictis responsis facta est mentio, quæque generatim duntaxat proponuntur assensum nostrum exhibere antequam quales illæ sint, exploratius nobis fuerit, de quibus cum Excellentiis Vestris visum erit Concilium certius facere, responsum expressius ad id reddere poterimus.

Replicatio Concilii Status ad responsum prædictorum Dominorum Legatorum quod ad senos articulos à prædicto Concilio nomine Reipub. Angliæ *exhibitos est redditum.*

Concilium, inspectis prædictorum dominorum Legatorum diplomatis quibus collata in eos potestas est transigendi cum *Parlamento* aut ejus Commissariis de iis omnibus quæ transigi expediverit fœderaque vetusta renovandi novaque jungendi, existimabat quidem prædictos dominos Legatos ea authoritate esse præditos ut & responsa dare possent, & omnia transigere tam quæ à parte hujus Reipub. quam

quæ

quæ à parte *Regis Daniæ* & *Norwegiæ* ferrentur, adeoque responsa quæ prædictis Dominis Legatis ad primam, secundam, tertiam & quintam Concilii postulationem dare libuit haud expectabat, quo factum erit ut huic præsenti tractationi necessario more afferatur cum & in se æquissimum sit & in Concilio deliberatum fœdus integrum tractando simul complecti tam de iis quæ ad hanc *Rempub.* quam quæ ad Regna *Daniæ* & *Norwegiæ* spectant. Quapropter Concilium enixè flagitat ut Excellentiæ Vestræ respondere ad prædictum nostrum primum, secundum, tertium, & quintum postulatum velint.

Ad quartum articulum de portoriis *Gluckstadii* cum ea jam antiquata sint, quemadmodum Excellentiæ Vestræ in responso meminerunt, instat Concilium uti eorum illa antiquatio etiam per hoc fœdus rata habeatur, ne forte in posterum revocentur.

Quod ad sextum articulum, qui de pyratica est, eum quidem inseruit Concilium ut qui ad utriusque commoda æquè pertineret & ad commercium in commune stabiliendum quod à pyratis atque prædonibus perquàm turbatur atque interrumpitur; cumque responsum Dominorum Legatorum de hoc articulo ad hostes tantùm referatur, mentionem Piratarum nullam faciat, Concilium idcirco expressius responsum ad id petit.

Cumque prædicti Domini Legati in sua replicatione ad responsum Concilii & decimum suum

ſuum articulum, & ad eum Concilii reſponſum prætermiſerint, Concilio neceſſarium viſum eſt prioribus ſuis poſtulatis ſequentem hunc articulum adjungere.

Populum & incolas Reipub. Angliæ qui negotia aut commercium per ulla regna, regiones, aut ditionem *Regis Daniæ* & *Norwegiæ* habuerint portorii, tributi, cenſus, vectigalis aut ſtipendii cujuſvis plus in poſterum non ſolvere aut alio quovis modo atque populus fœderatarum *Belgii* Provinciarum, aliave quævis natio externa minimum illic ſolvens mercaturamque faciens, ſi ſolvit aut ſolutura eſt, parique frui & æquè amplâ libertate privilegiis & immunitatibus, cum in adventu, tum in reditu & quamdiu illic commorabuntur, in piſcatu etiam, mercatura, atque alio quocunque modo, quo ullius exteræ gentis populus in prædictis regnis totaque ditione dicti *Regis Daniæ* & *Norwegiæ* fruitur aut frui queat; quibus itidem privilegiis populares *Regis Daniæ* & *Norwegiæ* per omnes Provincias ac ditionem *Reipublicæ Angliæ* pariter fruentur.

Con-

Concilium Status Reipub. Angliæ *Serenissimo Principi* Do. FERDINANDO SECUNDO, Magno Duci Hetruriæ, SALUTEM.

Serenissime Princeps, Amice Charissime,

C*Oncilium Status*, cognito tàm per Oratorem Celsitudinis Vestræ hìc commorantem, quam per *Carolum Longlandum* Mercatorum Anglicorum negotia *Liburni* procurantem, quanta cum benevolentia ac fide Celsitudo Vestra navium Anglicarum in *Liburnensem* portum se recipientium tutelàm susceperit, contra *Belgarum* naves prædatorias exitium illis atque direptionem minitantes, literis undetrigesimo Julii datis (quas ad Celsitudinem Vestram, jamjudum pervenisse sperat) significavit quàm id sibi gratum acceptumque accidisset, eodemque tempore scriptum Parlamenti Reipublicæ *Angliæ* de controversiis inter hanc *Rempub.* & *Fœderatas Belgii Provincias* in præsentia exortis ad Serenitatem vestram unà misit. Cumque rursus per eundem *Carolum Longlandum* Concilium intellexerit, quæ ulterius mandata dederit Celsitudo Vestra de incolumitate atque tutela navibus *Anglicis* præstanda, etiam *Belgis*, ne id fieret, importunè contra nitentibus, ne

C hanc

hanc quidem occasionem prætereundam esse censuit, significandi rursus Celsitudini Vestræ se vestram justitiam & singularem in tutandis navibus suis constantiam cum plurimi facere tum sibi etiam gratissimam habere. Quod cum solidæ amicitiæ studiique vestri in hanc rempub. haud leve indicium sit, persuadere sibi poterit Celsitudo Vestra paria officia atque studia in nobis erga Vestram Celsitudinem nunquam se esse desideraturam. Quæque declarare possint quàm nobis deliberatum sit eam amicitiam quæ huic Reipub. cum Vestra Serenitate est, quam constantissimè atque diutissimè pro virili nostrâ parte conservare. Nos Interim navibus nostris omnibus, quæ vestros portus intraverint disertis verbis mandavimus, ut salutationes explosione tormentorum consuetas, omnemque honorem debitum vestræ Celsitudini exhibere meminerint.

Datis Alba Aula
Septemb. 1652.

Et Concilii Sigillo deinde consignandis subscripsit

Concilii Præses.

Ad Legatum Hispanicum ALPHONSUM DE CARDENAS.

Excellentissime Domine,

Literæ *Excellentiæ Vestræ* $\frac{5}{15}$ *Novemb.* 1652. datæ, & à Secretario vestro *Novemb.* 8. redditæ unà cum duobus libellis supplicibus simul

ſimul involutis in Concilio recitatæ ſunt de navibus nimirùm *Samſone* & *San Salvadore* vulgò nominatis, ad quas Concilium reſponſum hoc reddit, Navem Anglicam præſidiariam, cum in prædictas naves non in Dunis, ut ſcribit Excellentia Veſtra, ſed in alto incidiſſet, tanquam hoſtium navem prædæ habitam in portum adduxiſſe; curiamque Ammiralatus ad quam propriè de cauſis hujuſmodi attinet cognoſcere illius cauſæ cognitionem pro jure ſibi ſumpſiſſe; ubi ſinguli partis utriuſque quorum id intereſt ampliter & liberè audientur juſque ſuum quiſque obtinebit: veſtræ porrò Excellentiæ rogatum ad illius Curiæ judices miſimus quo certiùs intelligamus quouſque iis de navibus in judicio proceſſerint. Quod ſimul ac nobis compertum erit ea dari mandata hâc de re curabimus quæ & æquum erit, & eâ dignum amicitiâ quæ huic Reipublicæ cum Rege veſtro intercedit, nec minùs confidimus Regiam ejus Majeſtatem minimè paſſurum eſſe hujus Reipublicæ hoſtium bona ſub nomine ejus ſubjectorum elabi aut deliteſcere.

Subſcripſit & Concilii Sigillum
apponendum curavit

GUILIELMUS MASHAM,
Concilii Præſes.

Datis ab Albâ Aulâ 11. *Novemb.*
An. Dom. 1652.

LEGATO HISPANIENSI.

Excellentissime Domine,

ALlatum nuper ad Concilium est ab Navarcho nostro *Badileo* navium hujus Reipub. ad *Gaditanum* mare Præfecto, se cum tribus aliis navibus præsidiariis postquam undecim Belgicarum impetum continuato bidui certamine sustinuisset, ad portum *Longonem* vulgò dictum ad sarcienda quædam in eo prælio accepta incommoda, easque res comparandas quæ sibi ad pugnam opus essent, in portum *Longonem* vulgò dictum se recepisse, ubi ejus loci Præfectus in eum cæterasque sub ejus ductu naves omnia & justissimi & humanissimi simul Viri officia implevit; cumque is locus in ditione Serenissimi Regis Hispaniarum sit, Concilium certè singularem præsidii illius singularem humanitatem reipsâ cognitam actioris amicitiæ mutuæ tàm auspicatò cæptæ fructum uberem esse existimat; suique adeò officii ducit esse, ob acceptum tam opportunò beneficium ejus *Majestati* gratias agere, vestramque rogat Excellentiam ut hoc *Regi suo* serenissimo velit primo quoque tempore significare, eique persuasum reddere *Parlamentum Reipub. Angliæ* paratum semper fore paria amicitiæ atque humanitatis

manitatis officia oblatâ quâvis occasione referre.

Dat. Westmonasterio 11. *Novemb.*
An. Dom. 1652.

Subscripsit & Concilii Sigillum apponendum curavit

GUILIELMUS MASHAM
Concilii Præses.

Parlamentum Reipub. Angliæ,
Serenissimo Principi
D^o. FERDINANDO SECUNDO,
Magno Duci Hetruriæ

SALUTEM.

Serenissime Princeps Amice Charissime,

PArlamentum Reipub. Angliæ literas vestræ Celsitudinis *Augusti* septimo decimo, Florentiâ datas accepit: in quibus de restitutione navis cujusdam agitur oryzâ onustæ, quæ navis à capitaneo *Cardio Liburniensi* vendicatur. Et quamvis in nostrâ Ammiralatus curiâ contra prædictum *Cardium* in eâ causâ sententia Judicum lata jam sit, & apud Delegatos provocatio tum penderet, tamen cum hoc Celsitudo vestra petat, Parlamentum, quo tam amici Principis benevolentiam ac necessitudinem quanti faciat

testificari possit, mandavit quibus curæ ea res est, ut navis illa cum oryzâ, vel saltem ejus justum pretium prædicto Capitaneo *Cardio* reddatur; cujus mandati fructum procurator ejus apud nos re ipsâ jam percepit. Et quemadmodum Celsitudo vestra suum navibus Anglorum in portu *Liburniensi* patrocinium atque tutelam benignè præbendo Parlamentum sibi magnoperè devinxit (cujus rei gestæ narratio tam ab Oratore hîc vestro, quàm à *Carolo Longland* mercatorum nostrorum illic procuratore delata nuper ad nos est) ita Parlamentum summo vicissim studio dabit operam, quotiescunque occasio dabitur, ut sua omnia sinceræ amicitiæ atque benevolentiæ officia in Celsitudinem vestram solidè constare possint; quam adeò divinæ benignitati atque tutelæ commendatissimam vult esse.

Datis Westmonasterio
die Novemb. 1652.

Subscripsit & Sigillum Reipub.
apponendum curavit

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Par-

Parlamentum Reipub. Angliæ *Sereniſſimo & potentiſſimo Principi* DANIÆ REGI &c.

Sereniſſime & Potentiſſime Rex,

P*Arlamentum Reipub. Angliæ* poſtquam accepit ab illius Claſſis Præfecto quæ nuper ad *Haſniam* Majeſtatis Veſtræ portum miſſa eſt, ut navibus Mercatorum noſtrorum inde redeuntibus domum præſidio eſſet; prædictis navibus permiſſum non eſſe ſecum diſcedere; verùm illic Majeſtatis Veſtræ juſſu retineri; productis etiam ab eo literis Regiis veſtram ea in re ſententiam declarantibus, negat explicatas in iis literis rationes cur naves illæ retineantur ulla in parte ſibi ſatisfacere: ut igitur in re tanti planè momenti quæque ad proſperum utriuſque Gentis Statum tantoperè conducit ſequuturo fortaſſe majori cuipiam incommodo maturiùs occurratur, miſit *Parlamentum* Virum illuſtriſſimum & ſpectatæ fidei *Richardum Bradshaw Armigerum, Hamburgi* Oratorem, qui itidem ad Majeſtatem Veſtram Oratoris munus impleat, cum iis diſertè mandatis, ut de prædicto Negotio agat: Veſtramque adeò rogamus Majeſtatem eidem velit Viro & aurem benignam & fidem amplam perhibere, quicquid ſuper hoc negotio Veſtræ Majeſtati noſtro nomine propoſuerit:

ſuerit: quam Nos divinæ Tutelæ & Providentiæ commendatam volumus.

Datis Weſtmonaſterio 6. die Novemb. An. Dom. 1652.

Sub Sigillo Parlamenti ejuſque Nomine atque Authoritate ſubſcripſit

Prolocutor Parlamenti Reipublicæ Angliæ.

Parlamentum Reipub. Angliæ

Sereniſſimo Principi

VENETIARUM DUCI

SALUTEM.

PArlamentum Reipub. Angliæ literas Celſitudinis veſtræ *primo Junii* 1652. datas per *Laurentium Palutium* accepit, ex quibus cum & veſtrum, & Senatus propenſum in hanc Rempublicam animum proſpiciat, occaſionem hanc ſuum viciſſim erga Sereniſſimam Rempub. *Venetam* ſingulare ſtudium ac benevolentiam declarandi, libenter arripuit, quam & re ipſa idque ex animo, demonſtrare quoties uſus venerit, haud quaquam gravabitur, cui & omnes vel conſervandæ vel etiam augendæ amicitiæ uſuſque mutui rationes in medium allatæ erunt itidem acceptiſſimæ, veſtræque adeò Celſitudini

& Rei-

& Reipublicæ Sereniſſimæ fauſta omnia ac proſpera exoptat atque præcatur.

Datis Weſtmonaſterio die
Decemb. An. Dom. 1652.

Subſcripſit & Parlamenti Sigillum imponendum curavit

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum Reipub. Angliæ
Sereniſſimo Principi
FERDINANDO SECUNDO
Hetruriæ Magno Duci,
SALUTEM.

CUm *Parlamentum Reipub. Angliæ* antehac ſuis Navarchiis atque Præfectis navium ad loca ſub veſtræ Celſitudinis Ditione appellentibus, etiam atque etiam mandaverit, ut ſe pacatè atque modeſtè gererent, eâque quâ decet obſervantiâ erga Principem Sereniſſimum cujus hæc Reſpub. & conſervare amicitiam tantoperè ſtudeat, & tantis beneficiis affecta ſit, prorſus inopinatum ſibi quidem accidit, quod à Navarcho *Appletono* in *Liburnenſi* portu inſolentiùs factum eſſe accepit; cum nimirùm ab eo vigili: dum in moleſtationem ageret, vim attuliſſe, idque tum contra fidem atque obſequium huic

Reipublicæ ab eo debitum, tum contra obſervantiam atque honorem qui veſtræ Celſitudini ſuâ in ditione jure obtimo debetur : quam rem totam ſicuti geſta eſt, ex literis veſtris 7. & 9. *Decembris Florentiâ* datis Parlamentum intellexit; uberiùs etiam per ſpectatiſſimum virum *Almericum Salvettum*, veſtrum hìc Reſidentem ; Atque veſtræ Celſitudinis honorem qui hâc in re agi videtur, uſque adeò ſibi commendatum habet, ut Concilio Status id negotii dederit, uti literas Navarcho *Appletono* quam primum ſcribendas curaret, quibus is terreſtri itinere confeſtìm huc advolare juberetur, inſoliti hujus facti & extraordinarii rationem redditurus (quarum exemplum literarum his incluſum unà mittitur) qui ubi advenerit & facti poſtulabitur, de eo id ſtatutum iri pollicemur, quod teſtificari poſſit ſe veſtri juris violationem haud minùs moleſtè ferre, quam ſi ipſum jus ſuum violaretur. Quinetiam de nave dictâ *Phœnice Liburni* recuperatâ conſultatione habitâ, quæ res à Celſitudine veſtrâ nec non ab Oratore ſuo narratur atque urgetur, contra datam à Navarcho *Appletono* fidem fuiſſe, quâ obſtrictus erat ne *Hollandos* intra conſpectum portus aut laternæ adoriretur, veſtramque Celſitudinem eâ fiduciâ nixam, *Hollandis* fide datâ de incolumitate promiſiſſe, debere proinde eorum ſatisfactioni proſpicere, quibus veſtrâ ſub fide damnum datum eſt, Parlamentum ab Excellentiâ veſtrâ petit, ut hoc ſibi perſuaſum habeat, hanc rem, quemadmodum ſine ſuo

con-

consilio aut mandato est gesta, ita hoc etiam ab suâ voluntate ac mente longissimè abesse ut Celsitudo vestra ullo incommodo aut honoris imminutione ex illo facto afficiatur: quin imò se operam daturum, ut vobis satisfaciendi aliqua ratio ineatur, prout sibi quæstione habitâ de re totâ constiterit: quam ut pleniùs intelligere possit, ipsum Navarchum *Appletonum* ab se audiri necessarium esse judicat; qui & eâdem fide obstrictus erat, & ab Excellentiâ vestrâ creditur, ejusdem violationi saltèm assensisse; præsertim cum is tam brevi sit ad nos reversurus, atque illum postquam Parlamentum audiverit, & cum dicto Oratore vestro rationes amplius contulerit, hâc de re haud exigui sane momenti eam sententiam feret, quæ & æqua erit, summæque benevolentiæ quâ celsitudinem vestram prosequitur consentanea, collatis denique à vobis in se beneficiis haud indigna. De quâ ne interim dubitaret Celsitudo vestra literis per eundem hunc tabellarium statim missis certiorem factam primo quoque tempore volebat; seque nullam occasionem esse prætermissurum, quâ possit re ipsâ testari, vestram amicitiam quanti faciat.

Datis Westmonasterio 14. *die*
Decembris An. Dom. 1652.

Subscripsit & Parlamenti Sigillum
imprimendum curavit

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Concilium Status Reip. Anglicanæ

Serenissimo Principi

FREDERICO Hæredi *Norwegiæ* Duci *Slesvici*, *Holsatiæ*, *Starmariæ*, *Ditmarsiæ*, Comiti in *Oldenburgh* & *Delmenhorst*

SALUTEM.

QUanquam sapientissimo Deo visum est rerum omnium Moderatori clementissimo præter illud onus quod nobis cum majoribus nostris commune imposuit, ut pro libertate nostrâ contra tyrannos honestissima bella gereremus, iis nos etiam auspiciis eaque divinâ ope præ illis insigniter adjuvare, ut non solum civile bellum restinguere sed & causas ejus in futurum præcidere, nec non & hostium externorum inopinatos impetus propulsare valuerimus, eundem tamen supremi numinis in nos favorem ac benignitatem gratissimis quantum possumus animis agnoscentes, non ita rerum nostrarum successibus efferimur, ut non singularem potiùs Dei justitiam ac providentiam edocti, atque nosmet largiter experti, & bellum omne quantum licet aversemur, & pacem cum omnibus cupidissimè amplectamur. Quemadmodum igitur quæ amicitia, quæque fœderum jura nobis

cum

cum populis quibuscunque ac Principibus antiqua intercessere, ea hactenùs cuiquam nec violavimus priores, nec violata voluimus, ita & Celsitudo vestra pro vetustâ suâ cum *Anglis* & à majoribus acceptâ amicitiâ poterit certissimâ animi persuasione de nobis æqua omnia atque amica, & sibi & suis polliceri. Denique ut delata à Celsitudine vestrâ nobis sua studia atque officia plurimi ut par est facimus, ita operam dabimus ut neque nostra ullo tempore vel sibi vel suis deesse sentiat: Vestramque adeò Celsitudinem Omnipotentiæ numinique Dei Omnipotentis quàm maximè commendatam cupimus.

Datis in Alba Aula die
Julii Ann. 1653.

Subscripsit & Concilii Sigillum
imprimendum curavit

Concilii Præses.

COMITI OLDENBURGICO.

Illustrissime Domine,

PArlamentum Reipub. *Angliæ* plurimam salutem ab Amplitudine vestra officiosissimè atque humanissimè sibi dictam, per *Hermannum Mylium*, Jurisconsultum Deputatum & Consiliarium vestrum accepit: qui & fausta omnia Parlamento reique *Anglicæ* vestro nomine precatus est, & hujus Reipub. amicitiam ut

vobis sarta tecta permaneret simul expetivit: literas etiam liberi commeatus, quibus vestræ ditionis populus eò tutiùs negotiaretur, navigaret, & commercia exerceret, nec non & nostra ad publicos foris ministros mandata uti Amplitudini vestræ rebusque vestris, suis officiis atque consiliis opitularentur, idem à nobis petivit. Nos & petitis hisce libenter annuimus, & cùm amicitiam, tùm etiam literas illas expetitas; illaque ad ministros publicos mandata sub Parlamenti sigillo concessimus. Et quanquam aliquot jam menses abierunt, ex quo Vester Publicus Minister ad nos primum accessit, ea tamen dilatio neque ex eo orta est, quo nos petitioni, Amplitudinis Vestræ nomine factæ, assentiri gravaremur, neque quo Vester Deputatus nos assiduè sollicitate, ullo tempore destiterit, (qui certe omni cum diligentia, nec non officiosa simul instantia, ut confecto negotio, compos voti dimitteretur, quotidiè nos efflagitavit) verùm ex eo solùm accidit, quòd maxima quidem & gravissima Reipub. negotia, quæque ad eam vehementer pertinere aut agitarentur per hoc totum fere tempus, aut transigerentur. Qua de re dignitatem vestram Illustriss: certiorem faciendam esse censuimus, ut ne quis dilationem hanc secùs interpretando, gravatim aut ægrè impetratum hoc esse existimet, quod à Parlamento Reipub: *Angliæ* libentissimè concessum est. Cujus nomine consignare hæc jussus est

HENRICUS SCOBELL *Clericus Parlam.*

Par-

Parlamentum Reipub. Angliæ

Illustribus & Amplissimis Consulibus, Scultetis, Landam. & Senatoribus Cantonum Helvetiæ Euangelicorum, Tigurini, Bernensis, Glaronensis, Basileensis, Schaffusiensis, Abbatiscellani, nec non ejusdem Religionis Confœderatorum in Rhætia, Genevæ, Sanctogalli, Multusii & Biennæ, Amicis nostris charissimis

SALUTEM.

Literas vestras, *Illustres Domini atque Amici Charissimi, Decembris* 24. 1652. ad Nos datas accepimus, omni humanitate, benevolentiâ, studioque erga nos nostramque Rempub. egregio refertas; quodque nobis semper majus & antiquius debet esse, charitatem fraternam & verè christianam spirantes. Deoque imprimìs Optimo Maximo gratias agimus, qui vos totque vestras *Civitates* nobilissimas, non tam illis montium claustris quàm insitâ vestrâ fortitudine, pietate, & prudentissimâ æquissimâque rerum civilium administratione, mutuâ denique fœderum fide circumvallatas atque munitas, firmissimum universis orthodoxis præsidium illis in locis excitavit atque constituit: vos deinde, qui per omnem Europam primi fere mortalium post invectas ab Aquilone Barbaro-

rum

rum Regum tyrannidos, Deo vestram virtutem prosperante, libertatem vobis peperistis, partam haud minore prudentiâ ac moderatione, tot per annos, illibatam conservastis; de nobis nostrâque libertate nuper vindicatâ tàm praeclarè sentire, tamque sinceros Euangelii cultores de nostro in orthodoxam fidem amore ac studio, tàm constantèr persuaderi, id quidem longè nobis gratissimum est. Quod autem ad pacem nos piè sanè & affectu, ut nobis est persuasissimum, verè christiano adhortamini, permagnum certè pondus apud nos ea adhortatio habere debet; cum propter ipsam rem, quam suadetis, maximè expetendam, tùm propter summam etiam authoritatem, quae Vobis prae caeteris hâc in parte meritò tribuenda est, qui inter maximos circumquaque bellorum tumultus, & ipsi summam pacem domi forisque tamdiu colitis, & aliis omnibus pacis colendae simul hortatores & exemplum optimum extitistis; cùm id denique suadeatis, quod nos deditâ operâ, idque haud semel, non tam nostris rationibus, quàm universae rei Euangelicae prospicientes, per Legatos aliosque publicos Ministros petivimus, amicitiam nimirùm & arctissimum foedus cum foederatis *Belgarum Provinciis* feriendum. Verùm illi (sive illa perpetuò nobis infesta, regiis addicta partibus, tyrannidis & ipsa apud suos affectatae comperta *Arausiana* factio potiùs dicenda est) quo pacto Legatos nostros, non de pace, sed de fraternâ amicitiâ ac foedere arctissimo venientes acceperint,

rint, quas postea belli causas præbuerint, ut nos, inter ipsa Legatorum suorum de fœdere colloquia, instructâ classe nihil tale cogitantes, in ipsis navium stationibus nostris, ultrò lacesserint, ex illo à nobis eâ de re publicè scripto, & nunc unà cum hisce literis ad vos misso, abundè intelligetis. Nos autem in id sedulò incumbimus, Deo benè juvante, quamvis re hactenùs, tàm prosperè gestâ, ut neque nostris quicquam viribus aut copiis tribuamus, sed Uni Omnia Deo, neque successibus insolentèr efferamur: Eundemque animum retinemus conficiendæ justæ atque honestæ pacis omnes occasiones amplecti paratissimum. Vos interim, *Illustres ac præstantissimi Domini*, quibus pium atque præclarum hoc studium est, solo Evangelico amore impulsis, fratres inter se certantes componere atque conciliare, & omni apud homines laude digni, cœlestis illius pacificorum præmii apud Deum haud dubiè compotes futuri, cujus summæ benignitati atque gratiæ vos vestrosque omnes ex animo commendatos volumus, si quâ in re vobis usui esse possumus, ad omnia cum amicorum tùm fratrum officia promptissimi.

Datis Westmonasterio die Octobris
An. Dom. 1653.

Subscripsit & Parlamenti Sigillum
imprimendum curavit

Prolocutor Parlamenti Reipub.
Angliæ.

Le-

Legato Hispanico.

Illustrissime Domine,

CUm graves ad nos allatæ essent querelæ *Philippi Noëlli*, *Joannis Godalli*, & societatis mercatorum in Anglia *Foiensium*, Navem quandam suam *Annam Foyensem* dictam, navem *Anglicam* à sese instructam, suis mercibus onustam, cum domum suam ad portum *Foyensem*, cursum teneret circa Festum *Michaëlis Archangeli*, à nave quadam præsidiaria *Ostendensi*, cui præfuit *Erasmus Bruerus*, oppressam injustè & sine causa captam fuisse, inque ea nautas indignè & barbarè tractatos, Consilium Status ea de re ad *Marchionem Leda* scripsit, (quarum literarum exemplar Amplitudini vestræ unà cum his mittimus) Expectabatque ab eo sine mora mandatum iri ut ex jure & æquo ista in re quam primum ageretur. Verùm cum denuò prædictus *Noëllus* unà cum illa societate graviter queratur, quamvis literæ nostræ *Marchioni* redditæ fuerint, & mercatores illi, ab eo tempore se *Brugas* ad maritimarum causarum curiam contulerint, ibique jus suum suæque causæ veritatem probaverint, justitiam tamen sibi denegari, tamque iniquè secum agi ut quamvis per tres ampliùs menses cognitioni matura res fuerit, tamen ab illa curia se impetrare non posse ut sententiam tandem ferat; quin navis eorum

eorum & bona nihilo minus retineantur, seque per hanc moram in persequendo jure suo magnos sumptus fecisse. Non ignorat *Amplitudo Vestra* & juri Gentium & commercii & amicitiæ, quæ inter Anglos & Flandros est, contrarium esse, ut navis aliqua *Ostendensis* navem aliquam *Anglicam* caperet, siquidem mercibus *Anglicis* onusta *Angliam* petat; quæque ab illo Præfecto in nautas *Anglicos* inhumaniter ac barbarè commissa sunt pœnam gravem mereri. *Concilium* itaque hanc rem Amplitudini vestræ commendat, petitque ut de ea in *Flandriam* scribere velitis, eamque operam primo quoque tempore dare ut ne hoc negotium diutiùs extrahatur sed uti ea justitia fiat, ut prædicta navis & bona, unà cum damnis, sumptibus & fœnore quæ *Angli* isti propter illam injustam interceptionem sustinuerunt, Authoritate Curiæ maritimæ *Brugensis*, aut alio modo bono iis reddantur, utque curetur nequa ejusmodi interceptio deinceps fiat, quin amicitia quæ nostris hominibus cum *Flandris* intercedit sine ulla violatione conservetur.

Obsignatum nomine & jussu Concilii Status Parlamenti authoritate constituti.

Mar-

Marchioni Ledæ.

Illustrissime Domine,

GRaves ad nos allatæ sunt querelæ, à *Philippo Noëllo*, & *Joanni Godallo*, & Societate mercatorum *Foyensium*, de nave quadam sua, cui nomen *Anna Foyensis*, quæ cum esset Navis Anglica, ab illis instructa, & ipsorum solummodo mercibus onusta, circiter festum *Michaëlis Archangeli* ad portum suum renavigans, à nave præsidiaria quæ ad *Ostendam* pertinebat, cujus erat Præfectus *Erasmus Bruerus*, de improviso capta fuit. Nuntiatum porrò est, *Ostendenses*, cum in sua potestate navis esset, nautas omnes nimis inhumaniter tractâsse, accenso fune digitis admoto, & navis magistrum undis immersisse, atque pœne suffocasse, ut minimè veram ab ipso confessionem extorquerent, de navi atque mercimoniis illis, quasi Gallorum essent. Quod tametsi Magister ille cæterique socii navis firmiter pernegabant, *Ostendenses* tamen, & navim & mercedes in portum suum abduxerunt. Hæc in *Curia Navali Angliæ*, inquisitione factâ, testibusque adhibitis vera esse apparuere, ut ex autographis testimoniorum quæ cum his literis simul misimus manifesto liquebit. Cum itaque illa Navis, *Anna Foyensis* dicta, atque mercimonia omnia peculiariter verè ac propriè ad *Anglos* pertineant,

neant, adeo ut nulla cauſa appareat cur *Oſtendenſes* vel illam vel ea vi caperent, multò minùs auferrent navis Magiſtrum, aut ſocietatem tam durè tractarent; cumque ſecundùm leges Nationum atque amicitiam inter *Anglos Flandroſque*, navim illam atque mercimonia reddi oporteat, magnoperè petimus ab Excellentia veſtra, ut jus ſuum *Anglicani* maturè obtineant, atque illis ſatisfiat qui damnum acceperunt, utque commercium, & Amicitia quæ inter *Anglos Flandroſque* eſt, diù atque firmitèr conſervetur.

Legato Hiſpanico.

P*Arlamentum Reipub. Angliæ* cum intelligat, plurimos ex populo in hâc urbe tàm Excellentiæ veſtræ, quàm aliorum Legatorum & miniſtrorum ab exteris regionibus publicorum hìc verſantium domos *Miſſæ* audiendæ causâ frequentare, *Concilio Status* mandavit, uti Excellentiæ veſtræ ſignificaret, cùm hoc gentis hujus legibus damnatum, ac in hâc noſtrâ Republica mali admodum exempli ſit, offenſioniſque plenum, cenſere ſe, ſui planè officii eſſe, ne quid tale dehinc fiat providere; cœtuſque ejuſmodi in futurum prorsùs interdicere. Quâ de re Excellentiam veſtram admonitam nunc eſſe cupimus, ut ne quem ex populo hujus Reipublicæ *Miſſæ* audiendæ causâ ſuam in domum poſthàc velit admittere. Et quemadmodum *Parlamentum* diligenter curabit ut Legati

jus

jus & privilegia quæque vestræ Excellentiæ inviolata serventur, ita hoc sibi persuasissimum habet, *Excellentiam* vestram, quandiu hic commoratur, leges hujus Reipub. per se suosve nolle ullo modo violatas.

Summarium damnorum singulorum & haud fictorum quibus Societas Anglicana *multis* Orientalis Indiæ *Locis* *à* Belgica Societate *affecta est.*

	£ s d
1. DAmna illa sedecim Articulis comprehensa & pridem exhibita, quorum summa est 298555. *Regiorum* $\frac{8}{8}$ quæ est monetæ nostræ	74638:15:00
2. De *Pularonis* Insulæ fructibus satisfactionem dari postulamus ab anno 1622. ad hoc usque tempus ducenties millenum *Regiorum* $\frac{8}{8}$ præter dispendium futurum donec jus ditionis in illam Insulam nobis restituatur eo rerum statu in quo fuit cum erepta nobis est, prout fœdere sancitum erat: quod est nostræ monetæ	50000:00:00
3. Satisfactionem postulamus de omnibus illis mercimoniis ci-	

bariis

	£ ß ₰
bariis & apparatibus, qui ab Agentibus Societatis *Belgiæ* apud *Indos* ablati sunt, aut iis traditi, aut ulli ex eorum navibus eo cursum tenentibus aut inde redeuntibus, quorum summa est 80635. *Regiorum:* nostræ monetæ	20158:00:00
4. Satisfactionem postulamus ob portiora *Mercium Belgicarum* quæ in *Perside* aut navibus impositæ sunt aut in terram expositæ ab anno 1624. prout nobis à Rege *Persarum* concessum erat quæ minoris æstimare non possumus quam Octogies millenis *Regiis*	20000:00:00
5. Satisfactionem postulamus ob quatuor ædes malitiosissimè & iniquissimè *Joccatræ* incensas, unà cum mercium Apothecis repositoriis & apparatibus, cui rei Prætor illic *Belgicus* occasionem dedit, de quibus omnibus ex eo ipso loco certiores postea facti sumus quam priores quærelas exhibueramus cujus damni summa est ducentius millenum *Regiorum*	50000:00:00
6. Satisfactionem postulamus ob 32899 *Libras peperis* ex nave *Endimione* vi ablatas *anno* 1649. cujus damni summa est	6000:00:00
	220796:15:00

Sum-

Summarium Damnorum aliquot particularium quibus etiam à Belgica Orientalis Indiæ Societate *affecti sumus.*

1. PRopter damna quæ per eos fecimus qui *Bantamum* obſederunt, unde factum eſt ut per ſex annos continuos eo commercio excluſi ſimus & conſequenter occaſione ſexcenties mille Regios in coëmendo pipere locandi pro rata noſtra portione, quo multas naves noſtras in reditu onerare potuiſſemus, quo onere cum carerent paſſim per *India* littora cariem traxere: interea ſors noſtra apud *Indos* quæ vel pecuniæ vel bonorum erat ſtipendio nautico commeatu alioque apparatu imminuta & exhauſta eſt adeo ut prædictæ Jacturæ haud minoris æſtimari queant vicies centies & quater millenis Regiis id eſt noſtræ monetæ } £ ß d 600000:00:00

2. Plura etiam propter damna ex amiſſa parte noſtra debita fructuum in *Inſulis Moluccis, Banda* & *Amboyna* ex quo tempore per

cædem

cædem nostrorum ibi factam pulsi inde sumus ad usque illud tempus quo de jactura hac atque dispendio nobis satisfiat, quod spatium temporis ab anno 1622. ad huncannum Præsentem 1650. pro reditu annuo 25000. *Librarum*, annis 28. Summam conficit.	£ ß d 700000:00:00
3. Reparationem insuper postulamus centies & bis millenum nongentorum quinquaginta novem *Regiorum Suratta* à Populo *Mogulli* nobis ablatorum, quos *Belgæ* eum in modum tutati sunt ut neque ex pecuniis neque ex bonis ejus populi quæ in ipsorum *Juncis* seu Navibus erant damna nostra resarcire possemus, quod quidem perficere & conati sumus & in manu nostra situm erat, nisi eos *Belgæ* iniquissimè defendissent, quæ pecunia amissa ad impensas faciendas jamdudum in Europa triplum peperisset: quod Nos æstimamus	77020:00:00
4. Ob Portoria *Persidis* quorum dimidia pars ab Rege *Persarum Anglis* concessa est Anno 1624. quæ usque ad Annum 1629. supputata æstimatur octies millenis *Regiis*, quemadmodum prius exponitur qua ratione subducta	

D

qua-

quatuor mille Librarum in annos ſingulos præbere tenentur ab anno 1629. à quo unus & viginti anni ſunt, atque indè ſumma conficietur	84000:00:00
Ab altera Pagina	220976: 15:00
Summa totalis	1681996: 15:00

Locus Figuræ Regii

O

Debitum ab eo tempore fænus Sortem ipſam longè ſuperabit.

LIT-

LITTERÆ OLIVERII PROTECTORIS Nominæ Scriptæ.

COMITI OLDENBURGICO.

Illustrissime Domine,

PEr literas vestras *Januarii die vigesimo* 1654. datas certior sum factus, nobilem virum *Fridericum Matthiam Wolisogum* Secretarium vestrum, & *Christophorum Griphiandrum* cum certis mandatis ab illustrissimâ dignitate vestra in *Angliam* missos fuisse. Qui cum ad nos accessissent, & susceptam *Anglicanæ Reipublicæ* administrationem nobis vestro nomine gratulati sunt; & uti vos vestraque ditio in hanc pacem, quam cum *Fœderatis Belgii Ordinibus* proxime fecimus, assumeremini: ut denique *Salvam-Guardiam* illam quam vulgo vocant, à *Parlamento* nuper vobis concessam nostrâ nunc authoritate confirmaremus, petiverunt: ob istam itaque gratulationem tam amicam maximas, ut æquum est, gratias agimus: & illa duo postulata libenter concessimus; nulli etiam occasioni in posterum defu-

Marchioni Ledæ.

Illustrissime Domine,

GRaves ad nos allatæ sunt querelæ, à *Philippo Noëllo*, & *Joanni Godallo*, & Societate mercatorum *Foyensium*, de nave quadam sua, cui nomen *Anna Foyensis*, quæ cum esset Navis Anglica, ab illis instructa, & ipsorum solummodo mercibus onusta, circiter festum *Michaëlis Archangeli* ad portum suum renavigans, à nave præsidiaria quæ ad *Ostendam* pertinebat, cujus erat Præfectus *Erasmus Bruerus*, de improviso capta fuit. Nuntiatum porrò est, *Ostendenses*, cum in sua potestate navis esset, nautas omnes nimis inhumaniter tractâsse, accenso fune digitis admoto, & navis magistrum undis immersisse, atque pœne suffocasse, ut minimè veram ab ipso confessionem extorquerent, de navi atque mercimoniis illis, quasi Gallorum essent. Quod tametsi Magister ille cæterique socii navis firmiter pernegabant, *Ostendenses* tamen, & navim & mercedes in portum suum abduxerunt. Hæc in *Curia Navali Angliæ*, inquisitione factâ, testibusque adhibitis vera esse apparuere, ut ex autographis testimoniorum quæ cum his literis simul misimus manifesto liquebit. Cum itaque illa Navis, *Anna Foyensis* dicta, atque mercimonia omnia peculiariter verè ac propriè ad *Anglos* pertineant,

neant, adeo ut nulla causa appareat cur *Ostendenses* vel illam vel ea vi caperent, multò minùs auferrent navis Magistrum, aut societatem tam durè tractarent; cumque secundùm leges Nationum atque amicitiam inter *Anglos Flandrosque*, navim illam atque mercimonia reddi oporteat, magnoperè petimus ab Excellentia vestra, ut jus suum *Anglicani* maturè obtineant, atque illis satisfiat qui damnum acceperunt, utque commercium, & Amicitia quæ inter *Anglos Flandrosque* est, diù atque firmitèr conservetur.

Legato Hispanico.

P*Arlamentum Reipub. Angliæ* cum intelligat, plurimos ex populo in hâc urbe tàm Excellentiæ vestræ, quàm aliorum Legatorum & ministrorum ab exteris regionibus publicorum hìc versantium domos *Missæ* audiendæ causâ frequentare, *Concilio Status* mandavit, uti Excellentiæ vestræ significaret, cùm hoc gentis hujus legibus damnatum, ac in hâc nostrâ Republica mali admodum exempli sit, offensionisque plenum, censere se, sui planè officii esse, ne quid tale dehinc fiat providere; cœtusque ejusmodi in futurum prorsùs interdicere. Quâ de re Excellentiam vestram admonitam nunc esse cupimus, ut ne quem ex populo hujus Reipublicæ *Missæ* audiendæ causâ suam in domum posthàc velit admittere. Et quemadmodum *Parlamentum* diligenter curabit ut Legati jus

jus & privilegia quæque vestræ Excellentiæ inviolata serventur, ita hoc sibi persuasissimum habet, *Excellentiam* vestram, quandiu hic commoratur, leges hujus Reipub. per se suosve nolle ullo modo violatas.

Summarium damnorum singulorum & haud fictorum quibus Societas Anglicana *multis* Orientalis Indiæ *Locis* *à* Belgica Societate *affecta est.*

	£ ß 8
1. DAmna illa sedecim Articulis comprehensa & pridem exhibita, quorum summa est 298555. *Regiorum* ⁸⁄₈ quæ est monetæ nostræ	74638:15:00
2. De *Pularonis* Insulæ fructibus satisfactionem dari postulamus ab anno 1622. ad hoc usque tempus ducenties millenum *Regiorum* ⁸⁄₈ præter dispendium futurum donec jus ditionis in illam Insulam nobis restituatur eo rerum statu in quo fuit cum erepta nobis est, prout fœdere sancitum erat: quod est nostræ monetæ	50000:00:00
3. Satisfactionem postulamus de omnibus illis mercimoniis ci-	

bariis

	£ s d
bariis & apparatibus, qui ab Agentibus Societatis *Belgiæ* apud *Indos* ablati ſunt, aut iis traditi, aut ulli ex eorum navibus eo curſum tenentibus aut inde redeuntibus, quorum ſumma eſt 80635. *Regiorum:* noſtræ monetæ	20158:00:00
4. Satisfactionem poſtulamus ob portiora *Mercium Belgicarum* quæ in *Perſide* aut navibus impoſitæ ſunt aut in terram expoſitæ ab anno 1624. prout nobis à Rege *Perſarum* conceſſum erat quæ minoris æſtimare non poſſumus quam Octogies millenis *Regiis*	20000:00:00
5. Satisfactionem poſtulamus ob quatuor ædes malitioſiſſimè & iniquiſſimè *Joccatræ* incenſas, unà cum mercium Apothecis repoſitoriis & apparatibus, cui rei Prætor illic *Belgicus* occaſionem dedit, de quibus omnibus ex eo ipſo loco certiores poſtea facti ſumus quam priores quærelas exhibueramus cujus damni ſumma eſt ducentius millenum *Regiorum*	50000:00:00
6. Satisfactionem poſtulamus ob 32899 *Libras peperis* ex nave *Endimione* vi ablatas *anno* 1649. cujus damni ſumma eſt	6000:00:00
	220796:15:00

Sum-

Summarium Damnorum aliquot particularium quibus etiam à Belgica Orientalis Indiæ Societate *affecti sumus.*

1. PRopter damna quæ per eos fecimus qui *Bantamum* obſederunt, unde factum eſt ut per ſex annos continuos eo commercio excluſi ſimus & conſequenter occaſione ſexcenties mille Regios in cöemendo pipere locandi pro rata noſtra portione, quo multas naves noſtras in reditu onerare potuiſſemus, quo onere cum carerent paſſim per *Indiæ* littora cariem traxere: interea ſors noſtra apud *Indos* quæ vel pecuniæ vel bonorum erat ſtipendio nautico commeatu alioque apparatu imminuta & exhauſta eſt adeo ut prædictæ Jacturæ haud minoris æſtimari queant vicies centies & quater millenis Regiis id eſt noſtræ monetæ — £ ß d 600000:00:00

2. Plura etiam propter damna ex amiſſa parte noſtra debita fructuum in *Inſulis Moluccis*, *Banda* & *Amboyna* ex quo tempore per

cædem

cædem noſtrorum ibi factam pulſi inde ſumus ad uſque illud tempus quo de jactura hac atque diſpendio nobis ſatisfiat, quod ſpatium temporis ab anno 1622. ad hunc annum Præſentem 1650. pro reditu annuo 25000. *Librarum*, annis 28. Summam conficit. — £ s d 700000:00:00

3. Reparationem inſuper poſtulamus centies & bis millenum nongentorum quinquaginta novem *Regiorum Suratta* à Populo *Mogulli* nobis ablatorum, quos *Belga* eum in modum tutati ſunt ut neque ex pecuniis neque ex bonis ejus populi quæ in ipſorum *Juncis* ſeu Navibus erant damna noſtra reſarcire poſſemus, quod quidem perficere & conati ſumus & in manu noſtra ſitum erat, niſi eos *Belga* iniquiſſimè defendiſſent, quæ pecunia amiſſa ad impenſas faciendas jamdudum in Europa triplum peperiſſet: quod Nos æſtimamus — 77020:00:00

4. Ob Portoria *Perſidis* quorum dimidia pars ab Rege *Perſarum Anglis* conceſſa eſt Anno 1624. quæ uſque ad Annum 1629. ſupputata æſtimatur octies millenis *Regiis*, quemadmodum prius exponitur qua ratione ſubducta

quatuor mille Librarum in annos ſingulos præbere tenentur ab anno 1629. à quo unus & viginti anni ſunt, atque indè ſumma conficitur	84000:00:00
Ab altera Pagina	220976: 15:00
Summa totalis	1681996:15:00

Locus Figuræ Regii **O**

Debitum ab eo tempore fænus Sortem ipſam longè ſuperabit.

LIT-

LITTERÆ OLIVERII PROTECTORIS Nominæ Scriptæ.

COMITI OLDENBURGICO.

Illustrissime Domine,

PEr literas vestras *Januarii die vigesimo* 1654. datas certior sum factus, nobilem virum *Fridericum Matthiam Wolisegum* Secretarium vestrum, & *Christophorum Griphiandrum* cum certis mandatis ab illustrissimâ dignitate vestra in *Angliam* missos fuisse. Qui cum ad nos accessissent, & susceptam *Anglicanæ Reipublicæ* administrationem nobis vestro nomine gratulati sunt; & uti vos vestraque ditio in hanc pacem, quam cum *Fæderatis Belgii Ordinibus* proxime fecimus, assumeremini: ut denique *Salvam-Guardiam* illam quam vulgo vocant, à *Parlamento* nuper vobis concessam nostrâ nunc authoritate confirmaremus, petiverunt: ob istam itaque gratulationem tam amicam maximas, ut æquum est, gratias agimus: & illa duo postulata libenter concessimus; nulli etiam occasioni in posterum defuturi,

turi, quæ ſtudium in vos noſtrum poterit ullo tempore declarare. Idque ex ſupradictis Oratoribus veſtris pleniùs vos arbitror intellecturos; quorum fides, ac diligentia in hoc veſtro apud nos negotio præclarè conſtitit. Quod reliquum eſt, vobis, rebuſque veſtris felicitatem, atque ex voto pacem omnem exopto.

Weſtmonaſterio. Jun. 27.
1654.

Illuſtriſſimæ Dignitatis veſtris
ſtudioſiſſimus

Oliverius Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ, &c.
Protector.

Comiti Oldenburgico.

Illuſtriſſime Domine,

Literas veſtras *Maii* ſecundo die *Oldenburgo* datas accepi haud uno nomine gratiſſimas; cùm quòd eſſent ipſæ ſingulari erga me humanitate ac benevolentiâ refertæ; tum quod illuſtriſſimi Domini Comitis *Antonii* perdilecti Filii veſtri manu redditæ. Id quod eò magis honorificum mihi duco, ex quo illìus virtutes tantâ ſtirpe dignas, moreſque eximios, ſtudium denique in me egregium, non tam acceptum ab aliis quàm re ipsâ cognitum atque perſpectum jam habeo. Neque dubium eſſe poteſt, quin eandem quoque ſuis domi ſpem faciat, fore

ſe

ſe Patris optimi præſtantiſſimique ſimillimum; cujus præclara virtus atque prudentia perfecit, ut tota illa ditio *Oldenburgica* permultis ab annis, & ſummâ pace frui, & pacis commoda percipere inter ſæviſſimos undique circumſtrepentium bellorum tumultus potuerit. Talem itaque amicitiam quidni ego quamplurimi facerem, quæ poteſt inimicitias omnium tam ſapienter ac providè cavere. Pro munere denique illo magnifico eſt, *Illuſtriſſime Domine*, quòd gratias habeo; pro jure eſt ac merito tuo, quòd ex animo ſum.

Illuſtriſſimæ dignitatis veſtræ ſtudioſiſſimus

OLIVERIUS Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ, &c. Protector.

Weſtmonaſterio
29. *Jun.* 1654.

Illuſtriſſimo Domino

ANTONIO GUNTHERO, *Comiti in Oldenburgh, & Delmenhorſt, Domino in Jehvern, & Kniphauſen.*

OLI-

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ, &c.

Sereniſſimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, Magno Principi *Finlandiæ*, Duci *Eſthoniæ*, *Careliæ*, *Bremæ*, *Verdæ*, *Stetini Pomeraniæ*, *Caſſubiæ* & *Vandaliæ*, Principi *Rugiæ*, Domino *Ingriæ*, *VViſſmariæ*, necnon Comiti *Palatino Rheni*, *Bavariæ*, *Jul. Cliviæ* & *Montium Duci* &c.

SALUTEM.

Sereniſſime Rex,

CUm Suecorum Regnum per hoſce dies ſummis populi ſtudiis, omniumque ordinum ſuffragiis liberrimis tranſlatum ad vos eſſe, toto orbe terrarum percrebuerit, id maluiſſe Majeſtatem Veſtram ſuis literis amiciſſimis, quàm vulgatâ famâ nos intelligere, & ſummæ benevolentiæ erga nos veſtræ, & honoris inter primos attributi argumentum haud leve eſſe ducimus. Illam itaque veſtris meritis egregiis acceſſionem dignitatis, præmiumque virtute tantâ digniſſi-

dignissimum, & sponte, & jure vobis gratulamur: idque ut *Majestati* vestræ, *Suecorumque* Genti, reique toti *Christianæ* bonum atque faustum sit, quod & vobis maximè in votis est, junctis precibus Deum oramus. Quòd autem fœderis inter hanc Rempublicam, *Sueciæque* Regnum recens icti conservationem Majestas vestra, quod ad se attinet integerrimam, usque eò curæ sibi fore confirmat, ut quæ nunc intercedit amicitia, non permanere solum, sed, si id fieri potest, augescere etiam indies possit, id vel in dubium vocare nefas esset, tuâ tanti Principis fide interpositâ, cujus eximia virtus non solùm in peregrinâ terrâ Regnum tibi hæreditarium peperit, sed tantùm etiam potuit, ut augustissima Regina, *Gustavi* filia, cui parem omni laude Heroinam multa retrò sæcula non tulêre, possessione imperii justissimâ inopinanti tibi ac nolenti ultrò cederet. Vestram denique tam singulare erga nos studium, tamque præclaram animi significationem nobis esse gratissimam omni ratione persuasum esse vobis cupimus; nullumque nobis pulchrius certamen fore, quàm ut vestram humanitatem nostris officiis nullo tempore defuturis, si id potest fieri, vincamus.

Majestatis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS, Reipub. Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ, &c. Protector.

Westmonasterio. die
4. *Julii* 1654.

Illuſtriſſimo Domino,

LUDOVICO MENDEZIO DE HARO.

QUod accepi ex literis tuis, *Illuſtriſſime Domine*, conſtitutum ac nominatum jam eſſe ab Sereniſſimo *Hiſpaniarum* Rege Legatum, qui de ſuſcepta à me *Anglicana* Republica gratulatum huc primo quoque tempore veniret; cùm eſt meritò per ſe gratum; tùm tu id, qui ex te imprimis hoc me cognoſcere voluiſti, ut eſſet mihi aliquanto gratius atque jucundius, ſingulari tuo ſtudio atque officii celeritate effeciſti. Sic enim diligi atque probari me abs te, qui virtute tua atque prudentia tantam apud Regem tuum authoritatem tibi conciliaſti, ut vel maximis illius Regni negotiis par animo præſis, haud minori profectò mihi voluptati debet eſſe, quàm judicium præſtantiſſimi viri ornamento mihi intelligo fore. De meo autem in Sereniſſimum *Hiſpaniarum* Regem propenſo animo, & ad amicitiam cum iſto Regno conſervandam, atque etiam indies exaugendam promptiſſimo, & huic qui nunc adeſt Legato ſatisfeciſſe me ſpero, & alteri, cùm advenerit, cumulatè ſatisfacturum. De cætero, *Illuſtriſſime Domine*, qua nunc flores apud Regem tuum dignitate ac gratia, eam tibi perpetuam

ex-

exopto; quasque res geris bono publico & administras, volo tibi prosperè feliciterque evenire.

Amplitudinis tuæ Illustrissimæ
Studiosissimus

OLIVERIUS, Protector Reip. Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ &c.

Albâ Aulâ Septembris.
die 1654.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO ADOLPHO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi &c.

CUm de voluntate vestra Majestatis in me singulari ex vestris sim nuper literis persuasus, quibus & ipse pari studio rescripserim, videor mihi ex ratione prorsus amicitiæ nostræ deinceps facturus, si quemadmodum quæ grata acciderint ad lætitiam mutuam communicem; ita quæ contraria, de iis vobis tanquam amicissimis, animi mei sensum doloremque aperiam. De me equidem sic existimo, eo me in loco Reipub. jam esse constitutum, ut communi Protestantium, paci inprimis & quantum in me est consulere debeam. Quo gravius necesse est feram quæ de *Bremensium* & *Suecorum* præ-

fiis mutuisque cladibus ad nos perferuntur. Illud primum doleo, amicos utrosque nostros tam atrociter tamque Protestantium rationibus periculosè inter se decertare; pacem deinde illam Monasteriensem quæ Reformatis omnibus summo præsidio credebatur fore, ejusmodi peperisse infœlix bellum: ut nunc arma *Suecorum* in eos conversa sint quos inter cæteros paulo ante religionis causâ acerrimè defenderent: idque potissimum hoc tempore fieri, cum Pontificii per totam fere Germaniam Reformatos ubique rursus opprimere, & ad intermissas paulisper injurias vimque pristinam redire palam dicantur. Cum itaque intelligerem dierum aliquot inducias ad *Bremam* urbem jam esse factas, non potui sane quin Majestati vestræ, occasione hac datâ, significarem quàm cupiam ex animo quamque enixè Deum pacis orem, uti istæ induciæ utrique parti feliciter cedat; utque in pacem firmissimam ex compositione utrinque commoda possint desinere. quam ad rem si meam operam conferre quicquam aut usui fore Majestas vestra judicaverit, eam vobis libentissimè ut in re Divino Numini procul dubio acceptissimâ polliceor atque defero. Interea Majestatis vestræ consilia omnia ut ad communem *Christianæ* rei salutem dirigat Deus atque gubernet, quod idem non dubito, quin & vos maximè velitis, animitùs exopto

Majestatis vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS, Prot. Reip. Angliæ, &c.

Alba Aula Oct. 26. 1654.

Magni-

Magnificis Amplissimisque Consulibus ac Senatoribus Civitatis *Bremensis.*

EX literis vestris per Oratorem vestrum *Henricum Oldenburgum* ad nos datis, coortum civitati vestræ cum vicino potentissimo dissidium, quasque exinde ad augustias redacti sitis, eò majore cum molestia ac dolore intelligo, quo magis *Bremensem* Civitatem præter cæteras Orthodoxâ religione præstantem diligo atque amplector; neque in votis quicquam habeo antiquius, quàm ut universum Protestantium nomen fraterno consensu atque concordiâ in unum tandem coalescat. Lætari interim communem Reformatorum hostem hisce nostris contentionibus & ferocius passim instare certissimum est. Ipsa autem controversia, cum decisionis nostræ non sit quæ vos jam nunc exercet, Deum itaque oro ut quæ cœptæ sunt induciæ possint fœlicem exitum sortiri. Equidem quod petistis ad *Suecorum* Regem ea de re scripsi suasor pacis atque concordiæ, Deo nimirum inprimis gratæ, meamque operam ut in re tam pia libens detuli, vos uti æquum animum, neque ab ullis pacis conditionibus, honestis quidem illis, abhorrentem suadeo geratis;

vestramque civitatem divinæ tutelæ ac providentiæ commendo

Amplitudinis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Albâ Aulâ Octob. 26. 1654.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Illustrissimo Principi Tarentino

S. P. D.

PErspectus ex literis tuis ad me datis Religionis amor tuus, & in *Ecclesias Reformatas* pietas eximia, studiumque singulare, in istâ præsertim generis nobilitate ac splendore, eoque sub Regno in quo deficientibus ab Orthodoxa fide tot sunt nobilissimis quibusque spes uberes propositæ, tot firmioribus incommoda subeunda, permagno me planè gaudio ac voluptate affecit. Nec minus gratum erat placuisse me tibi eo ipso Religionis nomine, quo tu mihi dilectus atque charus inprimis esse debes. Deum autem obtestor ut quam de me spem Ecclesiarum & expectationem esse ostendis, possim ei aliquando vel satisfacere, si opus erit, vel demonstrare omnibus, quàm cupiam non deesse. Nullum equidem fructum laborum meorum, nullum

hujus

hujus quam obtineo in Repub. meâ sive dignitatis sive muneris nec ampliorem existimarem, nec jucundiorem, quàm ut idoneus sim, qui Ecclesiæ Reformatæ vel amplificationi vel incolumitati, vel, quod maximum est, paci serviam. Te verò hortor magnopere ut religionem Orthodoxam, qua pietate ac studio à majoribus acceptam profiteris, eâdem animi firmitate atque constantiâ ad extremum usque retineas. Nec sanè quicquam erit te tuisque Parentibus religiosissimis dignius, nec quod pro tuis in me meritis, quanquam tuâ causâ cupio omnia, optare tibi melius, aut præclarius queam, quàm si sic te pares atque instituas, ut Ecclesiæ, præsertim patriæ, quarum in disciplina tam felici indole tamque illustri loco natus es, quanto cæteris præluces, tanto firmius in te præsidium suis rebus constitutum esse sentiant. Vale.

Albâ Aulâ die Aprilis 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Serenissimo Principi Immanueli Subaudiæ *Duci* Pedemontii *Principi*

SALUTEM.

Serenissime Princeps,

REdditæ sunt nobis *Genevâ*, nec non ex *Delphinatu* aliisque multis ex locis ditione ve-

ſtræ finitimis literæ, quibus certiores facti ſumus, Regalis veſtræ Celſitudinis ſubditis *Reformatam* Religionem profitentibus, veſtro Edicto atque authoritate imperatum nuper eſſe, uti triduo quàm hoc edictum promulgatum erit ſuis ſedibus atque agris excedant pœnâ capitis, & fortunarum omnium amiſſione propoſita, niſi fidem fecerint ſe derelictâ religione ſuâ, intra dies viginti *Catholicam* Religionem amplexuros: Cumque ſe ſupplices ad Celſitudinem veſtram Regalem contuliſſent, petentes uti edictum illud revocetur, utque ipſi priſtinam in gratiam recepti, conceſſæ à Sereniſſimis Majoribus veſtris libertati reſtituantur, partem tamen exercitus veſtri in eos impetum feciſſe multos crudeliſſime trucidaſſe, alios vinculis mandaſſe, reliquos in deſerta loca monteſque nivibus coopertos expuliſſe, ubi familiarum aliquot centuriæ, eo loci rediguntur ut ſit metuendum ne frigore & fame, brevi ſint miſerè omnes perituræ. Hæc cum ad nos perlata eſſent, haud ſane potuimus quin, hujus afflictiſſimi populi tanta calamitate auditâ, ſummo dolore ac miſeratione commoveremur. Cum autem non humanitatis modo ſed ejuſdem religionis communione,adeoque fraternâ penitus neceſſitudine cum iis conjunctos nos eſſe fateamur, ſatisfieri à nobis neque noſtro erga Deum officio, neque fraternæ charitati, neque religionis ejuſdem profeſſioni poſſe exiſtimavimus, ſi in hac fratrum noſtrorum calamitate ac miſeria ſolo ſenſu doloris afficeremur, niſi etiam ad ſublevanda

corum

eorum tot mala inopinata, quantum in nobis est situm, omnem operam nostram conferamus. Itaque à vestra inprimis Celsitudine Regali majorem in modum enixè petimus & obtestamur ut ad instituta Serenissimorum Majorum suorum concessamque ab iis omni tempore & confirmatam subditis suis *Vallensibus* libertatem velit animum referre. In quâ concedendâ atque confirmandâ, quemadmodum id præstiterunt, quod Deo per se gratissimum proculdubio est, qui conscientiæ jus inviolabile ac potestatem penes se unum esse voluit, ita dubium non est quin Subditorum etiam suorum meritam rationem habuerint, quos & in bello strenuos ac fidelissimos & in pace dicto semper audientes experti fuissent. Utque Serenitas Vestra Regalis in cæteris omnibus & benignè & gloriosè factis Avorum suorum vestigiis optimè insistit, ita in hoc nolit ab iisdem discedere etiam atque etiam obsecramus; sed & hoc edictum, & si quod aliud inquietandis *Reformatæ* Religionis causâ subditis suis rogatum sit, uti abroget; ipsos patriis sedibus atque bonis restituat; concessa jura ac libertatem pristinam ratam iis faciat; accepta damna farciri, & eorum vexationibus finem imponi jubeat. Quod si fecerit Regalis Celsitudo vestra, & rem Deo acceptissimam fecerit, miseros illos & calamitosos erexerit & recrearit, & à suis omnibus vicinis, quotquot *Reformatam* Religionem colunt, maximam gratiam inierit; nobisque potissimùm, qui vestram in illos benignitatem atque cle-

clementiam obteſtationis noſtræ fructum arbitrabimur. Quod & ad omnes officiorum reddendas vices nos obligaverit; nec ſtabiliendæ ſolùm verum etiam augendæ inter hanc Remp. Veſtramque ditionem neceſſitudinis & amicitiæ fundamenta firmiſſima jecerit.. Neque verò hoc minus ab juſtitia veſtra & moderatione animi nobis pollicemur: quam in partem Deum Opt. Max. oramus uti mentem veſtram & cogitationes flectat: vobiſque adeo veſtroque populo pacem ac veritatem & ſucceſſus rerum omnium felices ex animo precamur.

Albâ Aulâ. May 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Sereniſſimo Principi Tranſylvaniæ,

SALUTEM.

Sereniſſime Princeps,

EX literis veſtris *ſexto decimo Novembris* 1654. ad nos datis ſingularem erga nos benevolentiam veſtram atque ſtudium perſpeximus; & Internuntius veſter qui illas nobis literas dedit de contrahenda nobiſcum ſocietate & amicitia voluntatem veſtram ampliùs coram expoſuit. Nos certè occaſionem hanc eſſe datam, unde noſtrum quoque erga vos animum, & quanti Celſitudinem veſtram meritò faciamus declarare

rare

rare atque ostendere possimus, haud mediocriter sanè gaudemus. Cum autem Vestra in Rempublicam Christianam præclara merita laboresque suscepti ad nos usque famâ pervenerint & hæc omnia certiùs, & quæ amplius rei *Christianæ* vel defendendæ vel promovendæ causâ in animo habeatis Celsitudo vestra suis literis communicata nobis amicissimè voluerit, ea uberiorem insuper lætandi materiam nobis attulere: Deum nempe iis in regionibus excitasse sibi tam potentem atque egregium suæ gloriæ ac providentiæ ministrum; qui, cum virtute atque armis tantum possit, de religione communi *Protestantium* tuendâ cui nunc undique malè & dictum & factum est, nobiscum unà sociare consilia cupiat. Deus autem qui utrisque nobis tametsi locorum intervallo tam longè disjunctis, eundem Religionis Orthodoxæ defendendæ studium atque animum injecit, dubium non est quin earum præcipue rationum author nobis futurus sit, unde & nobis & inter nos & Reformatorum reliquis principibus ac civitatibus hac in re maximo esse adjumento atque usui possimus, occasionibus certè omnibus intenti, si quas Deus obtulerit, iis quod ad nos attinet, eodem Deo benè juvante, non deerimus. Interea Celsitudini Vestræ sine summo dolore commemorare non possumus quanta inclementia Dux Allobrogum subditos suos Alpinarum quarundam Vallium incolas Orthodoxam Religionem retinentes persequutus sit. Quos non solùm severissimo Edicto quotquot Romanam Reli-

Religionem suscipere recusarunt sedes avitas, bonaque omnia relinquere coëgit; verùm etiam suo exercitu adortus est, qui multos crudelissime concidit, alios barbarè per exquisitos cruciatus necavit, partem verò maximam in montes expulit fame & frigore absumendam, exustis domibus, & siqua eorum bona ab illis carnificibus non sint direpta. Hæc ut ad vos jamdudum nuntiata sunt & Celsitudini Vestræ tantam crudelitatem graviter displicuisse, & vestram opem atque auxilium, quantum in vobis est, illis miserrimis, siqui tot cædibus atque miseriis adhuc supersunt, non defuturum, nobis facilè persuadetur. Nos literas Duci *Sabaudiæ* ad deprecandum ejus infensum in suos animum jam scripsimus, sicut & Gallorum Regi, idem ut is etiam velit facere; vicinis denique Reformatæ Religionis Principibus uti de illa sævitia tam immani quid nos sentiamus intelligere possint: quæ quanquam in illos inopes primum cœpta est, idem tamen omnibus eandem religionem profitentibus minatur: eoque majorem illis prospiciendi sibi in commune suisque omnibus consulendi necessitatem imponit: quam & nos eandem rationem, prout Deus nobis in animum induxerit, semper sequemur. Id quod Celsitudo vestra persuadere sibi poterit quemadmodum & de singulari nostro erga se studio atque affectu, quò prosperos rerum omnium successus vobis animitùs exoptamus; & vestra incœpta omnia atque conatus, quibus Euangelii cultorumque ejus

liber-

libertati ſtudetis fœlicem exitum ſortiri volumus.

Alba Aulâ. May 1655.

OLIVERIUS P.

Sereniſſimo Principi

CAROLO GUSTAVO ADOLPHO

Suecorum Regi,

SALUTEM.

PErveniſſe nuper in regna veſtra illius Edicti acerbiſſimi famam quo dux *Sabaudiæ* ſubjectos ſibi Alpinos incolas, *Reformatam* Religionem profitentes, funditus afflixit, & niſi religione *Romanâ* ſuam mutare fidem à Majoribus acceptam intra dies viginti velint, patriis ſedibus exterminari juſſit, unde multis interfectis, cæteri ſpoliati, & ad interitum certiſſimum expoſiti, per incultiſſimos montes, hyememque perpetuam fame & frigore confecti cum conjugibus ac parvulis jam nunc aberrant, & hæc graviter tuliſſe Majeſtatem veſtram nobis perſuaſſimum eſt. Nam Proteſtantium nomen atque cauſam, tametſi inter ſe de rebus non maximis diſſentiunt, communem tamen & penè unam eſſe, adverſariorum par in omnes *Proteſtantes* odium facile demonſtrat. Et *Suecorum* Reges, ſuam cum *Reformatis* conjunxiſſe ſemper cauſam illatis etiam in Germaniam armis

mis ad *Protestantium* religionem sine discrimine tuendam nemo est qui ignoret: petimus inprimis igitur, idque majorem in modum, à Majestate vestra (nisi id jam fecerit, quod & Reformatorum aliæ Respublicæ & nos fecimus) ut cum *Subaudiæ* Duce per literas velit agere; suaque authoritate interpositâ & hanc tantam edicti atrocitatem ab hominibus cum innocuis tum religiosis deprecando, si fieri potest, avertere conetur: etenim hæc initia tam sæva quo spectent, quid nobis omnibus minentur, admonere vestram Majestatem supervacuum esse arbitramur. Quod si is iræ suæ, quam nostris omnium precibus auscultare maluerit: Nobis profecto, siquod est vinculum, siqua religionis charitas aut communio credenda atque colenda est, communicato prius vestra cum Majestate, cæterisque Reformatorum primoribus consilio alia quamprimùm ineunda ratio erit, quâ provideri maturè possit, ne tanta innocentissimorum fratrum nostrorum multitudo omni ope destituta miserrimè pereat. Quod idem quia Majestati vestræ visum jam sit atque decretum cum nullo modo dubitemus, nihil consultius, ut nostra quidem fert sententia, esse poterit quam ut gratiam, authoritatem, consilia, opes, & siquid aliud necesse est in hanc rem primo quoque tempore conferamus. Interea Majestatem vestram Deo Opt. Max. commendatam ex animo volumus.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis.

Fœderati Belgii Ordinibus.

EDictum *Ducis Sabaudiæ* nuperrimum in subjectos sibi *Alpinos* incolas, Orthodoxam Religionem antiquitùs profitentes, quo illi edicto, ni intra dies viginti fidem *Romanam* amplectantur, exuti fortunis omnibus, patriæ quoque sedes relinquere jubentur, & quantâ crudelitate in homines innoxios atque inopes nostrosque, quod maximè refert, in *Christo* fratres illius edicti auctoritas grassata sit, occisis permultis ab exercitûs parte contra eos missâ, direptis reliquis atque domo expulsis, unde illi cum conjugibus ac liberis fame & frigore conflictari inter asperrimos montes, nivesque perpetuas jamdiu coacti sunt, rumore & vicinis undique ex locis creberrimis literis ac nuntiis cognovisse vos jamdudum existimamus. Qua autem animi commotione, quo sensu fraternæ calamitatis hæc vos affecerint facilè ex dolore nostro qui certe est gravissimus intelligere videmur. Qui enim eodem religionis vinculo, conjuncti sumus, quidni iisdem plane affectibus in tam gravi atque indigna fratrum nostrarum commo-

commoveremur. Et vestra quidem in Orthodoxos ubicunque locorum disjectos atque oppressos spectata pietas atque in multis Ecclesiarum difficultatibus & adversis rebus jam sæpe cognita est. Ego certe, nisi me fallit animus, quavis in re potius, quàm studio & charitate erga fratres religionis causâ violatos atque afflictos vinci sustineam: quandoquidem Ecclesiarum salutem atque pacem incolumitati etiam propriæ libens prætulerim. Quod igitur hactenus potuimus, ad *Sabaudiæ Ducem* scripsimus; suppliciter penè rogantes ut in hos homines innocentissimos & subditos & supplices suos placatiorem animum ac voluntatem suscipiat, suas sedes atque fortunas miseris reddat, pristinam etiam in religione libertatem concedat. Scripsimus præterea ad summos *Protestantium* Principes & Magistratus, ad quos hæc maximè pertinere judicavimus, ut in *Sabaudio Duce* exorando suam conferre operam nobiscum unà velint. Hæc eadem, & plura forsitan vos quoque fecistis. Nam exemplum hoc tam periculosum, & instaurata nuper in Reformatos tanta crudelitas si auctoribus benè cedat, quantum in discrimen adducta religio sit vestram commonefacere prudentiam nihil attinet. Et is quidem si flecti nostris omnium precibus & exorari se passus erit præclarum nos atque uberem suscepti hujus laboris fructum ac præmium reportabimus. Sin ea in sententia perstiterit, ut apud quos nostra Religio vel ab ipsis Euangelii primis Doctoribus tradita per manus & incorruptè ser-

fervata, vel multo antè quàm apud cæteras Gentes finceritati priftinæ reftituta eft, eos ad fummam defperationem redactos, deletos funditùs ac perditos velit, paratos nos effe commune aliquod vobifcum cæterifque *Reformatis* Fratribus ac fociis confilium capere, quo & faluti pereuntium juftorum confulere commodiffimè queamus, & is demum fentiat Orthodoxorum injurias atque miferias tam graves non poffe nos negligere. *Valete.*

Civitatibus Helvetiorum *Euangelicis.*

NOn dubitamus quin ad aures veftras aliquanto citius quàm ad noftra illa nuper calamitas pervenerit *Alpinorum* hominum religionem noftram profitentium, qui *Sabaudiæ Ducis* in fide ac ditione cùm fint, fui Principis edicto patriis fedibus emigrare juffi ni intra triduum fatisdediffent, fe *Romanam* Religionem fufcepturos, mox armis petiti & ab exercitu *Ducis* fui occifis, etiam permultis in exilium ejecti, nunc fine lare, fine tecto, nudi, fpoliati, afflicti, fame & frigore moribundi, per montes defertos atque nives cum conjugibus ac liberis miferrimè vagantur. Multo eft minus cur dubitemus quin hæc, ut primum vobis nuntiata funt pari atque nos tantarum miferiarum fenfu eoque fortaffe graviore quo illorum finibus propiores eftis, dolore affecerint. Veftrum

enim

enim in primis Orthodoxæ fidei ſtudium egregium ſummamque in eâ cum retinendâ conſtantiam tum defendendâ fortitudinem abundè novimus. Cum itaqne religionis arctiſſimâ communione Fratres, vel potius unum corpus cum his miſeris vos pariter nobiſcum ſitis, cujus membrum nullum affligi ſine ſenſu, ſine dolore, ſine detrimento atque periculo reliquorum poteſt, ſcribendum ad vos hac de re & ſignificandum cenſuimus quanti noſtrum omnium intereſſe arbitremur, ut Fratres noſtros ejectos atque inopes communi ope atque auxilio, quoad fieri poteſt, jüvemus & conſolemur; nec eorum tantummodo malis & miſeriis removendis, verum etiam nequid ſerpat latius nequid periculi exemplo atque eventu vel nobis omnibus creari poſſit, maturè proſpiciamus. Literas nos quidem ad *Sabaudiæ Ducem* ſcripſimus, quibus uti cum Subditis ſuis fideliſſimis pro clementiâ ſuâ lenius agat, eoſque jam prope perditos ſuis ſedibus ac bonis reſtituat, vehementer petivimus. Et his quidem noſtris, vel noſtrûm potius omnium conjunctis precibus, exoratum iri Principem Sereniſſimum qnodque ab eo tanto opere petivimus, facile conceſſurum ſperamus. Sin illi in mentem ſecùs venerit, communicare vobiſcum conſilia parati ſumus, qua potiſſimum ratione oppreſſos tot injuriis atque vexatos innocentiſſimos homines, nobiſque chariſſimos in *Chriſto* fratres ſublevare atque erigere, & ab interitu certiſſimo atque indigniſſimo conſervare poſſimus.

Quo-

Quorum ſalutem atque incolumitatem pro veſtra pietate vobis quam maxime cordi eſſe confido: Ego eam certe vel graviſſimis meis rationibus, immò incolumitati propriâ potiorem habendam eſſe exiſtimem. Valete.

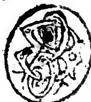
Weſtmonaſterio. May 19. 1655.

O. P.

Superſcript.

Illuſtribus atque Ampliſſimis Dominis, Helveticorum Pagorum Proteſtantium & Confœderatarum Civitatum Conſulibus ac Senatoribus

SALUTEM.

Sereniſſimo Potentiſſimoque Principi

LUDOVICO

Galliæ Regi.

Sereniſſime Potentiſſimeque Rex,

EX Literis Majeſtatis Veſtræ, quibus illa ad meas *quinto & vigeſimo Maii* proximi datas reſcribit, facilè intelligo nequaquam fefelliſſe me eam opinionem, quâ mihi quidem perſuaſum erat, cædes illas immaniſſimas, barbaramque eorum hominum ſtragem, qui Religio-

nem Reformatam in *Sabaudia* profitentur, à cohortibus quibusdam vestris factam, neque jussu vestro neque mandato accidisse. Quæ quantum Majestati vestræ displicuerit, id vos vestris militum Tribunis, qui hæc tam inhumana suo solo impetu injussi perpetraverant, ita maturè significasse, deque tanta crudelitate *Ducem* ipsum *Sabaudiæ* monuisse, pro reducendis denique istis miseris exulibus unde pulsi sunt, vestram omnem gratiam, necessitudinem, authoritatem tanta cum fide atque humanitate interposuisse, majorem equidem in modum sum lætatus. Ea nempe spes erat, illum Principem voluntati ac precibus Majestatis vestræ aliquid saltem hac in re fuisse concessurum. Verùm cum neque vestro, neque aliorum Principum rogatu atque instantiâ in Miserorum causa quicquam esse impetratum perspiciam, haud alienum ab officio meo duxi, ut hunc nobilem virum extraordinarii nostri Commissarii munere instructum ad *Allobrogum Ducem* mitterem; qui tantæ crudelitatis in ejusdem nobiscum Religionis cultores, idque ipsius Religionis odio adhibitæ, quo sensu afficiar, uberiùs eidem exponat. Atque hujus quidem Legationis eo feliciorem exitum speravero, si adhibere denuò & adhuc majore cum instantiâ suam authoritatem atque operam Majestati Vestræ placuerit; & quemadmodum fideles fore illos inopes dictoque audientes Principi suo ipsa in se recepit, ita velit eorundem incolumitati atque saluti cavere, ne quid iis hujusmodi injuriæ & calamitatis atrocissimæ in-

innocentibus & pacatis deinceps inferatur. Hoc cum in se justum ac verè regium sit, nec non benignitati vestræ atque clementiæ, quæ tot subditos vestros eandem illam Religionem sequentes ubique salvos & incolumes præstat, summè consentaneum, à Majestate Vestra, ut par est, non possumus quin expectemus. Quæ hâc simul operâ, cum universos per sua Regna *Protestantes*, quorum studium erga vos summaque fides maximis in rebus perspecta jam sæpe & cognita est, arctiùs sibi devinxerit, tum exteris etiam omnibus persuasum reddiderit, nihil ad hoc facinus contulisse Regis consilium, quicquid Ministri Regii atque Præfecti contulerunt. Præsertim si Majestas Vestra pœnas ab iis Ducibus ac Ministros debitas repetiverit, qui authoritate propria, suaque pro libidine tam immania patrare scelera sunt ausi. Interea cum Majestas Vestra factum hoc inhumanissimum, quo dignum est odio, aversari se testetur, non dubito quin miseris illis atque ærumnosis ad vos confugientibus, tutissimum in Regno suo receptum atque perfugium sit præbitura; nec Subditorum suorum cuiquam, ut contra eos *Duci Allobrogum* auxilio adsit, permissura. Extremum illud est, ut Majestatem Vestram, quanti apud me sua amicitia sit, certiorem faciam: Cujus rei neque fidem neque fructum ullo tempore defuturum confirmo

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.

Albâ Aulâ. Julii 29. 1655.

Eminentiſſimo Domino

CARDINALI MAZZARINO.

Eminentiſſime Domine Cardinalis,

CUm nobilem hunc virum cum literis, quarum exemplar hic incluſum eſt, ad Regem mittere neceſſarium ſtatuiſſem, tum ei, ut Eminentiam veſtram meo nomine ſalutaret, ſimul in mandatis dedi; certaſque res vobiſcum communicandas ejus fidei commiſi: Quibus in rebus Eminentiam rogo veſtram, uti ſummam ei fidem habere velit, utpote in quo Ego ſummam fiduciam repoſuerim.

Eminentiæ veſtræ ſtudioſiſſimus

OLIVERIUS Protector Reipublicæ Angliæ.

Albâ Aulâ. Julii. 29. 1655.

Oliverius Protector Reip. Angliæ

Serenissimo Principi

FREDERICO III.

Daniæ, Norwegiæ &c. Regi

Salutem.

QUam severo nuper, & inclementi edicto *Allobrugum* Dux *Immanuel* suos ipse Subditos *Alpinarum Vallium* incolas, innoxios homines & religionis cultu purioris jam multis ab sæculis notos ac celebres, religionis causâ finibus patriis exegerit, &, occisis permultis, reliquos per illa desertissima loca malis omnibus & miseriis inopes ac nudos exposuerit, & audisse jamdudum arbitramur Majestatem Vestram, & gravissimum ex ea re, prout tantum *Reformatæ* Fidei Defensorem ac Principem decuit, dolorem percepisse. Siquidem pro institutis *Christianæ Religionis* quæ mala atque miserias pars aliqua nostrorum patitur, earum sensu penitus eodem tangi omnes debemus; & sanè omnibus nobis & universo *Protestantium* nomini hujus facti eventus atque exemplum, quid periculi ostendat, nemo Vestrâ Majestate, si nos ejus pietatem atque prudentiam rectè novimus, melius videt. Scripsimus

itaque libenter, ut quem dolorem ob hanc Fratrum innocentissimorum calamitatem, quam sententiam, quod judicium de re totâ vestrum esse speramus, idem planè & nostrum esse significemus. Itaque ad *Ducem Sabaudiæ* literas dedimus, in quibus uti miseris atque supplicibus parcat, illudque atrox edictum porrò esse ratum ne sinat, magnopere ab eo petivimus. Quod si Majestas Vestra, cæterique *Reformatorum* principes fecerint, ut jam fecisse credimus, spes est leniri posse Serenissimi Ducis animum, & hanc iram suam tot saltem vicinorum Principum intercessioni atque instantiæ condonaturum; sin perseverare in instituto suo maluerit, paratos nos esse testamur cum Majestate Vestra, cæterisque Religionis Reformatæ sociis eam inire rationem quâ tot miserorum hominum subvenire quamprimum inopiæ, providere saluti ac libertati pro virili parte nostra possimus. Vestræ interea Majestati bona omnia atque fausta à Deo Opt. Max. precamur.

Westmonasterio. Maii
1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Amplissimis Consulibus & Senatoribus Civitatis Genevensis

SALUTEM.

Summum dolorem nostrum quem ex maximis & inauditis *Protestantium* calamitatibus *Valles* quasdam *Pedemontanas* incolentium percepimus quos *Allobrogum Dux* tanta crudelitate persequutus est jampridem vobis exposuissemus, nisi id magis operam dedissemus ut eodem tempore intelligeretis tantis eorum miseriis non affici nos solum, verum etiam de sublevandis iis atque solandis, quantum in nobis est prospicere. Quapropter *Eleemosynas* per hanc totam *Rempublicam* colligendas curavimus: quas ejusmodi fore haud immeritò expectamus, quæ nationis hujus affectum erga fratres suos tam immania perpessos demonstrare possint & quemadmodum religionis eadem utrinque communio est, ita sensum quoque eundem calamitatum esse; interea dum pecuniæ collectio maturatur, quod sine spatio temporis fieri nequit, & miserorum istorum egestas atque inopia pati moram non potest, necessarium duximus duo millia librarum Anglicarum quanta fieri potuit celeritate præ-

præmittere inter eos distribuenda qui præsentissimâ ope atque solatio indigere maximè videbuntur. Cum autem nescii non simus innocentissimorum hominum miseriæ atque injuriæ quantopere vos affecerint nec vobis quicquam labori aut molestiæ fore quod illis adjumento atque auxilio esse possit, prædictam pecuniæ summam illis calamitosis curandam ac numerandam ad vos transferre non dubitavimus; idque vobis negotii dare, ut pro vestrâ pietate ac prudentiâ providere velitis qua ratione æquissimâ quam primum illa pecunia egentissimis quibusque distribui queat, ut quamvis summa sane exigua sit, aliquid tamen sit saltem quo illi inopes recreari ac refici in præsens aliquantum possint, donec uberiorem iis copiam suppeditare poterimus: vos hanc vobis datam molestiam æqui bonique consulturos esse cum non dubitemus tum etiam Deum Opt. Max. oramus uti populo suo Religionem orthodoxam profitenti det animum sui in commune defendendi, sibique mutuò opem ferendi contra hostes suos immanissimos; quâ in re nostram quoque operam Ecclesiæ utcunque usui fore lætaremur. *Valete.*

Mille quingentæ Libræ de prædictis bis millibus à *Gerardo Hensh* Parisiis, quingentæ reliquæ per literas à Domino *Stoupio* curabuntur.

Junii 8. 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Sereniſſimo Principi VENETIARUM DUCI.

Sereniſſime Princeps,

CUm rebus veſtris omnibus contra hoſtem præſertim Chriſtiani nominis proſpere geſtis lætari ſemper conſuevimus, tum & illo navalis prælii noviſſimo ſucceſſu nequaquam ſanè dolemus, quamvis id aliquo noſtrorum cum detrimento accidiſſe intelligamus. Oſtenderunt enim nobis per libellum ſupplicem Negotiatores Quidam noſtri *Gulielmus* & *Daniel Gulielmi* nec non *Edoardus Bealus* navem ſuam, cui nomen *Princeps magnus*, *Conſtantinopolim* ab ſe commercii causâ miſſam nuper fuiſſe; eam navem ab aulæ *Turcicæ* miniſtris ad commeatum & milites in Cretam inſulam deportandos retentam, dum in illa claſſe *Turcarum* coacta eo navigaret quæ à claſſe *Venetorum* oppugnata in itinere & ſuperata eſt, captam & *Venetias* abductam, ab maritimarum cauſarum judicibus adjudicatam publico fuiſſe. Cum itaque inſcientibus dominis & nullo modo probantibus navis illa *Turcis* operam dare invitiſſima coacta ſit, ſeque ex eâ pugnâ explicare militibus referta non potuerit, Serenitatem Veſtram magnopere

pere rogamus, ut sententiam illam maritimæ curiæ velit nostræ amicitiæ condonare, navemque illam suis dominis, de Vestra Republica nullo suo facto malè meritis, restituendam curare. Quâ in re impetranda nobis præsertim petentibus, cum mercatores ipsos de vestrâ clementiâ benè sperare videamus nos utique de ea dubitare non debemus: qui & præclara vestra consilia remque *Venetam* terrâ marique maxima uti pergat fortunare Deus omnipotens ex animo optamus.

Serenitatis vestræ Venetæque Reip. Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Westmonasterio. Decemb. 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

LUDOVICO Galliarum Regi.

Serenissime Rex,

MErcatores aliquot nostrates, quorum nomina sunt *Samuel Mico, Gulielmus Cocainus,*

nus, *Georgius Poynerus*, aliique complures per libellum supplicem nobis ostenderunt se anno 1650. in navem quandam, cui insigne *Unicornus* erat, permagnas rationes suas contulisse: eam navem bombyce, oleo aliisque mercibus onustam, quæ, plus minus, triginta quatuor millibus librarum nostrarum ab iisdem æstimata sunt, ab nave prætoriâ, & proprætoria *Majestatis Vestræ* in *Mediterraneo Mari Orientali* oppressam atque captam fuisse: nostros autem illa in navi, propterea quod nobis eo tempore cum *Gallis* illibata pax erat, cum contra naves regias vi se defendere noluissent, promissis *Pauli* & *Terrerii Navarchorum* inductos, qui velle se nostros dimittere ajebant, prolatis onerum libellis, maritimis legibus paruisse: Mercatores proinde suprà dictos procuratorem suum, qui navem illam ac bona restituenda sibi peteret, in *Galliam* misisse: ibi post triennium eoque amplius consumptum, cum ad sententiam de restitutione ferendam perventum jam esset, *Cardinalis Mazarini* Eminentiam eorum procuratori *Hugoni Morello* factam mercatoribus istis injuriam agnovisse; datumque iri satisfactionem, ut primùm confirmata pax inter utrumque gentem, fœdusque, quod tum agitabatur, confectum atque ratum esset, in se recepisse: immò recentiùs Majestatis Vestræ apud nos Legatum Excellentiss. Dominum *de Bordeaux* ex mandato vestro vestrique Concilii, disertis verbis confirmasse, hujus navis atque bonorum peculiari exceptione habitum iri rationem,

etiam seorsim ab iis controversiis, de quibus in commune decidendis ex fœdere provisum est: hujus promissi Legatum ipsum, qui nunc percommodè negotiorum quorundam suorum causâ ad vos transmeavit, testem esse posse locupletem. Quæ cum ita sint, jusque horum mercatorum in repetendis rebus suis tam præclarè constet, à Majestate Vestrâ majorem in modum petimus, ut in eo obtinendo nulla iis mora diutiùs afferatur, velitque nostro rogatu has nobis redintegratæ amicitiæ & instaurati recèns fœderis esse primitias. Quod & fore confidimus, vobisque fausta omnia vestroque regno à Deo Opt. Max. precamur.

Majestatis vestræ studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Westmonasterio. Decemb. 1655.

Civitatibus

HELVETIORUM Euangelicis.

EX vestris ad nos tam actis publicis per Commissàrios nostros *Genevâ* transmissis, quàm literis 27. *Decembris Tyguri* datis, quo in loco res vestræ sint, cum non sint optimo, satis superque intelligimus: In quo etsi pacem vestram, tamque diuturnum Sociale fœdus ruptum

tum dolemus, tamen cum id vestrâ culpâ nequaqum accidisse appareat, novam hinc vobis ex Adversariorum iniquitate & pertinacia illustrandæ fortitudinis, constantiæque vestræ in *Evangelica* fide jam olim cognitæ parari rursus materiem confidimus. Nam *Suitenses*, qui Religionem nostram si quis amplectatur, Capitale censent, quid moliantur, quibus hortatoribus tam hostiles Spiritus in *Orthodoxam Religionem* susceperint, latere neminem potest, cui modò indignissima illa fratrum nostrorum in *Pedemontio* facta strages animo nondum excidit. Quapropter, Dilectissimi Amici, quod soletis esse, aspirante Deo fortes estote; jura vestra atque fœdera, immo conscientiæ libertatem, Religionemque ipsam idolorum cultoribus obculcandam concedere nolite; vosque ita parate ut non propriæ duntaxat libertatis atque salutis propugnatores esse videamini, sed ut fratribus quoque vicinis, *Pedemontanis* presertim illis ærumnosissimis, quibus potestis rebus, opitulari atque adesse positis: hoc certò persuasi per illorum corpora ac neces ad vestra latera illum nuper aditum fuisse patefactum. De me Scitote, incolumitatem vestram resque prosperas non minùs mihi curæ ac solicitudini esse quàm si in hac nostra Rep. coortum hoc incendium, quam si in nostras cervices expeditæ *Suitensium* secures illæ (sicuti reverâ sunt in omnes Reformatos) strictique enses essent. Ut primum itaque à vobis de statu rerum vestrarum, & obstinato Hostium animo certiores facti sumus, adhibitis in Con-

silium viris quibusdam honestissimis & Ecclesiæ aliquot Ministris pietate spectatissimis, de subsidio vobis mittendo, quantum quidem rationes nostræ in præsentia ferre possunt, ea decrevimus, quæ Commissarius noster *Pellus* vobiscum communicabit. De cætero vestra omnia consilia causamque imprimis hanc vestram justissimam sive pace sive Bello tuendam, Deo Opt. Max. fautori commendare non desinimus.

Vestrarum Amplitudinum ac Dignitatum Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Westmonasterio.
Jan. 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Dei Gratia *Suecorum*, *Gothorum*, *Vandalorumque* Regi, Magno Principi *Finlandiæ* &c.

Serenissime Rex,

CUm amicorum inter se mutua omnia, tam adversa quam prospera, atque communia de-

debere esse nemo non intelligat, quòd jucundissimam amicitiæ partem Majestas Vestra, gaudium nempe suum impertitum nobis per suas literas voluerit, non potest id quidem nobis non esse longè gratissimum: quandoquidem & hoc singularis indicium humanitatis Vereque Regia est, ut nec vivere, ita ne gaudere quidem sibi soli velle nisi amicos quoque & fœderatos eâdem, quâ se, lætitiâ affectos esse sentiat. Itaque Regi tam præstanti & natum esse Filium Principem, quem Paternæ virtutis atque gloriæ speremus hæredem, meritò gaudemus, & idem quod Regi olim fortissimo, *Philippo Macedoni* sive felicitatis sive decoris domi simul & foris contigisse gratulamur: Cui eodem tempore & natus *Alexander* filius, & *Illyricorum* gens potentissima subacta memoratur. Nam & *Polonia Regnum* vestris armis ab imperio *Papano* quasi cornu quoddam avulsum & cum *Duce Brandenburgico* pax piorum votis omnium exoptata, frendentibus licet adversariis, facta, quin ad Ecclesiæ pacem atque fructum permagnum sit momentum habitura non dubitamus. Det modò finem Deus tam præclaris initiis dignum; det modò filium, virtute, pietate, rebusque gestis patri similem: id quod & auguramur sanè & à Deo Opt. Max. tam vestris rebus jam antè propitio, ex animo precamur

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.

Westmonasterio. Feb. 1655.

DA-

DANIÆ REGI.

Sereniſſime ac Potentiſſime Princeps,

QUeſti ſunt per libellum ſupplicem ſuo aliorumque mercatorum *Londinenſium* nomine nobis exhibitum *Joannes Fremannus* & *Philippus Travrſius* hujus Reip. cives, ſe circiter menſem *Octobris* 1653. cum in navem quandam *Sunderburgenſem*, cui nomen *Salvatori*, *Nicolao Weinshinks* magiſtro, merces varias, pannum laneum, aliamque veſtem textilem ac mercimonia plus tribus millibus librarum æſtimata impoſuiſſent, magiſtro mandaſſe, ut per *Fretum Balticum* recto curſu *Dantiſcum* navigaret utque ad *Elſenoram* vectigal ſolveret, eique etiam pecuniam ad eam rem curaſſe: ſupradictum tamen magiſtrum perfidiosè, & contrà quàm ipſi à mercatoribus mandatum erat, prætervectum *Elſenoram* nullo portorio ſoluto *Balticum* pernavigaſſe. Naviſque per hanc cauſam cum toto onere non ſine magno mercatorum damno publicata atque retenta eſt. Quorum in gratiam jampridem ad Legatum Majeſtatis veſtræ *Londini* tunc temporis commorantem ſcripſimus; qui, ut ipſi ajunt, pollicitus eſt, ut primum ad Majeſtatem veſtram reddiiſſet, daturum operam, ut ratio mercatorum haberetur. Verum cum is poſtea aliis in regionibus à Majeſtatis Veſtræ negotia obiret, & ante diſceſſum ejus & poſtea fruſtra ſe eum adiiſſe oſtendunt; unde procura-

torem

torem suum mittere coacti sunt, qui jus suum *Hafniæ* persequeretur, navemque illam ac bona liberari, sibique reddi flagitaret: verum exinde nullum se fructum percepisse, nisi ut ad damna vetera novas impensas, & Susceptum frustra laborem adjungerent: cum fisco damnata, & retenta hactenus sint bona, tametsi ex lege *Daniæ*, quemadmodum ipsi in libello suo demonstrant, magister quidem navis ob suum delictum est ipse puniendus, navisque, non bona, proscriptioni sunt obnoxia: eoque gravius accidisse sibi hoc malum existimant, quòd, sicuti nobis perlatum est, vectigal illud quod *Elsenoræ* solvere debuisset est admodum exiguum. Quapropter, cum mercatores nostri nullam proscriptioni causam præbuisse videantur, confessusque ipse magister paulo ante obitum sit, suo solum delicto illatum hoc mercatoribus detrimentum esse, cumque Pater defuncti jam magistri ipse per libellum supplicem Majestati Vestræ exhibitum, sicuti nos accepimus, culpam omnem in filium suum contulerit, mercatores absolverit, haud sane potuimus quin navis illius bonorumque retentionem iniquissimam esse arbitraremur; adeoque confidimus, simulatque Majestas Vestra hac de re certior facta erit, fore ut non modo has ministrorum suorum injurias improbet, verum etiam ipsos rationem reddere, bonaque illa suis Dominis eorumve procuratoribus quamprimum restitui damnaque inde data sarciri jubeat. Quod & nos à Majestate vestra majorem in modum petimus, utpote

rem,

rem usque adeo æquam & rationi consentaneam, ut æquiorem petere aut expectare in causa tam justa nostrorum civium non posse videamur, haud minus æqua vestris subditis, quoties data occasio erit, reddituri.

Serenissimo Principi

JOANNI QUARTO
Lusitaniæ &c Regi.

Serenissime Rex,

QUam pacem & amicitiam cum *Anglicanâ Republicâ* Majestas vestra, Legatione amplissimâ ac splendidissimâ jampridem ad nos missâ, expetivit, eam à Parlamento, quæ tum potestas rebus præfuit, inchoatam, & à nobis summo semper studio exoptatam, Deo inprimis favente, proque eâ quam accepimus Reipublicæ administratione, feliciter tandem confecimus, & in perpetuum, uti spes est, sanximus. Itaque Legatum vestrum extraordinariam Dominum *Ioannem Rodericum de Sa Meneses*, Comitem *Pennaguiadanum*, virum cum Majestatis vestræ judicio comprobatum, tum humanitate, ingenio, prudentiâ, fide præstantissimnm à nobis repertum, cum expleti muneris egregiâ laude, & reportatâ secum pace, vobis reddimus. Quòd autem per literas secundo die *Aprilis Ulyssipone* datas, Majestas vestra

vestra quanti nos faciat quamque impensè dignitati nostræ faveat, nosque Rempublicam suscepisse gubernandam quantopere lætata sit, haud obscuris indiciis singularis benevolentiæ testatur, id vero mihi gratissimum esse, ex meis in Majestatem vestram paratissimis omni tempore officiis, dabo operam ut facilè posthac omnes intelligant. Neque segniùs interea pro incolumitate vestrâ, vestrique regni felici statu, rerumque prospero successu conceptis ad Deum precibus contendo.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Reipub. Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ, &c. Protector.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Excelsis & Præpotentibus

FOEDERATI BELGII Ordinibus

S. D.

Excelsi & Præpotentes Domini, amici charissimi,

OStendunt nobis mercatores quidam, cives nostri *Thomas Busselus*, *Richardus Bearus* aliique socii navem quandam suam *Edmundi & Ioannis* nomine insignitam dum ab ora *Brasiliana*

liana Olyſſiponem contenderet ab navi quadam prædatoria *Fliſſingenſi* cui nomen *Rubro Leoni*, Magiſter *Lambertus Bartelſonus*, oppugnatam ſe dedidiſſe; verum ea lege & pacto (id quod ipſum *Lamberti* chirographum obſignatum teſtabitur) ut navis, & quæcunque in illa fuiſſent *Anglorum* bona, *Fliſſingæ* reſtituerentur: eò cum appulſum eſt, navem quidem & nauticorum peculia reddita, mercatorum *Anglicorum* bona adempta eorumque auctionem ſtatim eſſe factam: ſe mercatores nempe quibus hoc damni datum eſt, cum in foro *Fliſſingenſium* ſuas res repeterent, iniquiſſima ſententia lata, litem cum grandibus impenſis poſt quinquennium perdidiſſe, ab iis nimirum judicibus abjudicatam, quorum nonnulli cum in illa navi prædatoria ſuas rationes collatas habuiſſent; & judices & adverſarii & rei ſimul erant: nihil jam ſibi ſupereſſe ſpei niſi in veſtra æquitate & incorrupta fide, ad quam nunc demum confugiunt: eam ſibi fore propenſiorem exiſtimarunt, ſi noſtra commendatio acceſſiſſet. Et hominibus condonandum hoc ſane eſt, ſi in hac tanta fortunarum ſuarum dimicatione omnia timentibus, quid ab ſumma auctoritate atque potentia veſtra ſibi metuendum, quam quid apud integros præſertim judices de ſua cauſa ſit bene ſperandum ſæpius in mentem veniat: nos quin religione, juſtitiâ, integritate veſtrâ potius quam rogatu noſtro adducti, quod æquum, quod juſtum, quod vobis denique dignum eſt judicaturi ſitis, non dubitamus. Deus vos veſtramque Rempub. ad

glo-

gloriam suam, suæque Ecclesiæ præsidium conservet.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Westmonasterio. April. 1. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, Magno Principi *Finlandiæ*, Duci *Esthoniæ*, *Careliæ*, *Bremæ*, *Verdæ*, *Stetini*, *Pomeraniæ*, *Cassubiæ* & *Vandaliæ*, Principi *Rugiæ*, Domino *Ingriæ*, *VVissmariæ*, necnon Comiti *Pålatino Rheni*, *Bavariæ*, *Jul. Cliviæ* & *Montium Duci* &c.

Serenissime Princeps,

PErfunctus Legatione suâ apud nos *Petrus Julius Coictus*, atque ita perfunctus ut suâ debitâ laude non inornatus à nobis dimittendus sit, ad Majestatem vestram revertitur. Fuit enim

enim cùm veſtro præcipuè nomine, quod jure apud nos plurimi eſſe debet, nobis gratiſſimus, tum ſuo etiam merito, ſuo nempe munere diligentiſſimè obito, haud parum acceptus. Quam igitur commendationem veſtram de eo accepimus, eam (ſiquid ad eam accedere teſtimonio ullo poteſt) & ab ipſo impletam, & à vobis meritiſſimè datam, libentes utique teſtamur: quemadmodum & is poterit noſtrum erga Majeſtatem Veſtram ſingulare ſtudium & obſervantiam, eâdem fide atque integritate ad vos referre, veriſſimeque exponere. Extremum illud eſt ut Majeſtati veſtræ felicitatem omnem victoriarumque curſum contra omnes Hoſtes Eccleſiæ perpetuum, à Deo Opt. Maximoque optemus.

Majeſtatis Veſtræ Studioſiſſimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Weſtmonaſterio, April. 17. 1656.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

LUDOVICO
Galliæ Regi.

S. D.

Serenissime Princeps,

ADierunt ad nos per libellum supplicem, *Joannes Dethic* urbis *Londini* in hunc annum præfectus, & *Gulielmus Wakefield* Mercator, conquesti, se anno 1649. *calendas* circiter *Octob.* navem quandam cui nomen *Jona Londinensi*, *Jona* quoque cognomento *Lightbaghe* Magistro, suis mercibus, quæ *Ostendam* mitterentur, onerasse: eam navem à prædone quodam *Barkingensi*, cui nomen *White* (is filii Regis *Caroli* defuncti nomine piraticam faciebat) in ipso *Thamesis* ostio oppressam atque inde *Dunkirkam*, quæ eo tempore in ditione *Gallorum* erat, fuisse abductam; cum autem edicto Majestatis Vestræ an. 1647. & an. rursus 1649. aliquot etiam consilii Regii decretis, in gratiam *Parlamenti Anglicani*, cautum esse intelligerent; ne naves ullæ aut merces, illius belli tempore, quoquo obtentu *Anglis* ereptæ, in Majestatis Vestræ portus quoscunque asportarentur, venalesve essent,

essent, misisse se statim *Dunkirkam* procuratorem suum *Hugonem Morellum* negotiatorem, qui à Domino *Lestrado* illius oppidi per id tempus præfæcto, reddi sibi suam navem cum mercibus postularet, cum eas præsertim magnâ ex parte adhuc integras, neque dum permutatas aut divenditas, in ipso oppido deprehendisset: respondit Præfectus, se Regis *Galliæ* dono, ob navatam Reipub. operam, præfecturam eam accepisse; curaturum proinde, uti ea sibi pretium operæ sit. Hoc responso frustratus, post magnum cum temporis tum pecuniæ dispendium, procurator domum revertitur. Petitores, quæ restat sibi spes, eam in vestra sola clementiâ atque justitia repositam esse vident; ad quam per nostras literas faciliorem sibi aditum fore crediderunt: ea ne desit hominibus contra jus omne; & repetitâ vestrâ interdictâ spoliatis, rogamus. Quod tamen si impetrabimus, quandoquidem hoc sanè æquissimum videtur, ab insitâ æquitate vestrâ, potius quam rogatu nostro, impetratum id esse statuemus.

Majestatis Vestræ Studiossimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Westmonasterio. Maii 1656.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII Ordinibus

S. D.

Excelsi & præpotentes Domini, amici charissimi,

DEmonstrarunt nobis per libellum supplicem *Joannes Brunus*, *Nicolaus Gulielmius*, aliique *Londinenses*, se, cum in navem, cui *Bona Esperantza Londinensi* nomen inditum erat, in *Orientalem Indiam* navigaturam, sortem quisque suam contulisset, procuratori suo negotium dedisse *Februario* mense 1644. ut bis mille quadringentas libras *Belgicas* ad illius navis periculum præstandum *Amsterodami* curaret: ea navis cum in itinere ad oram ipsam *Indiæ* ab *Hollandica* quadam, quæ ex navibus *Orientalis* illius societatis erat, capta esset; qui præstando periculo se obligaverant pactam pecuniam numerare recusasse; & sextum jam annum posse nostros, qui summa cum assiduitate maximisque impensis jus suum persecuti sunt, dilationibus variis eludere. Quod cum petitoribus grave admodum atque iniquum videatur, & nonnulli

F ex

ex iis qui se obligarunt vel jam diem obierint vel solvendo non sint, nequid fortè ad priora damna summi discriminis accedat, magnopere à vobis petimus, ut per tot annos in foro jactatis ac propre naufragis istis vestram æquitatem portum esse atque perfugium velitis; utque de causa sua, quam illi justissimam esse confidunt, primo quoque tempore judicium fiat. Vobis interim omnia ad Dei gloriam Ecclesiæque præsidium faustè atque feliciter evenire volumus.

Excelsarum & præpotentium Dominationum vestrarum Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, &c.

Westmonasterio. Maii 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII Ordinibus

S. D.

Excelsi & Præpotentes Domini, amici charissimi,

Conqueruntur apud nos graviter iidem, de quibus antea circa idus *Septemb.* superioris anni

anni literas ad vos dedimus, *Thomas* & *Gulielmus Lower* defuncti *Nicolai Lower* hæredes legitimi, se adversariorum suorum sive gratiâ sive opibus oppressos, quamvis causa sua imprimis optima, &, cum id satis non esset, litteris etiam nostris ter deinceps commendati fuissent, impetrare hactenus nullo modo posse ut relictam testamento hæreditatem adire sibi liceat: Ab *Hollandia* foro ubi primùm actio instituta erat vestram ad Curiam rejecti, inde in *Zelandiam* transmissi, (quæ tria in loca totidem nostras literas attulerunt) ab *Zelandia* nunc rursus ad vestrum summum judicium haud inviti remittuntur: ubi enim potestas summa est, ibi æquitatem quoque summam esse sperant: si ea spes fallat, elusi atque irriti, post hanc tantam juris obtinendi causâ concursationem suam, quem demum consistendi locum habituri sint, nesciunt: nam de literis nostris, si his jam quartis nos viderint nihil proficere, non est ut in posterum quicquam sibi polliceantur. Nobis certe gratissimum erit si post tot rejectiones, facto sine mora judicio, hæredes plurimum quidem in æquitate atque justitiâ vestrâ, aliquid etiam in authoritate apud vos nostrâ præsidii sibi fuisse intellexerint. Quorum de altero non dubitamus, alterum vel amicitiæ nostræ daturos vos esse confidimus.

Excelsarum & Præpotentum Dominationum Vestrarum Studiosissimus

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.

Westmonasterio. Maii 1656.

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

JOANNI

Lusitaniæ Regi.

Serenissime Rex,

Cum mercatoribus quibusdam *Anglis* à nonnullis mercatoribus *Lusitanis* ex societate *Brasiliensi* vecturæ commorationisque nomine *An.* 1649. & 1650. grandis pecunia debeatur, quæ pecunia à supradictâ societate jussu Majestatis Vestræ retinetur, expectabant quidem dicti mercatores uti ea pecunia ex conditionibus proximi fœderis jampridem sibi numerata esset. Verùm ne amputetur sibi spes omnis ac ratio recuperandi sua debita verentur, ex quo intelligunt statuisse Majestatem Vestram ut quam pecuniam *Brasiliensis* societas ipsis debuisset, in ærarium vestrum inferretur, utque portorii dimidia pars solvendis iis debitis impenderetur; atque hoc pacto mercatores legitimum duntaxat lucrum, sive fœnus pecuniæ suæ accepturi essent; ipsâ sorte interim funditùs intereunte. Quod nos nobiscum reputantes quam durum sit, eorumque justissimis precibus victi, has nostras ad Majestatem vestram literas ipsis concessi-

tissimus: hoc potissimum à vobis postulantes uti præstandum curetis, ut supradicta societas *Brasiliensis* hujus *Reipub.* Mercatoribus quamprimum satisfaciat tam de summâ pecuniæ cuique eorum debitâ, quam de fœnore quinquennali: cum hoc & per se justum sit, & fœderi nuper vobiscum inito consentaneum: quod & nos eorum nomine à Majestate Vestra peramicè petimus.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS, Protector Reip. Angliæ &c.

Ex Palatio Nostro Westmonasterio. die Julii 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi &c.

Serenissime Rex,

CUm amicitiam Majestatis Vestræ tanti Principis, rebusque gestis tam clari meritò plurimi faciamus, tum is cujus operâ fœdus inter nos arctissimum sancitum est, Illustrissimus Do-

minus *Christiernus Bondus* Legatus Vester Extraordinarius necesse est gratus nobis & commendabilis hoc nomine imprimis fuerit. Hunc itaque hac Legatione laudatissimè perfunctum non sine summa cæterarum etiam virtutum egregiarum laude ad vos dimittendum censuimus: ut qui antea in pretio apud vos atque honore fuit nunc uberiores assiduitatis atque prudentiæ suæ fructus ex hac nostra commendatione percepisse se sentiat. Quæ reliqua transigenda sunt, de iis Legationem brevi mittendam ad Majestatem Vestram decrevimus: quam interim Deus incolumem defendendæ Ecclesiæ suæ Reique *Sueciæ* columen conservet.

Majestatis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Protector Reipub.
Angliæ &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii.
Julii An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.
Serenissimo Principi
LUDOVICO
Galliæ Regi.
S. D.

Serenissime Rex, Amice ac Fœderate charissime,

DEtulerunt ad nos per libellum supplicem Mercatores quidam *Londinenses Richardus Baker*

Baker ejusque socii, navem quandam Anglicanam ab se conductam cui nomen vernaculum *The Endeavour* Magister *Gulielmus Joppus*, trecentis atque tredecim vini optimi culeis ex *Tenariffâ Insula Londinum* advehendis onustam, dum inter *Palmam* & supradictam *Insulam* cursum teneret, à quatuor navibus *Gallicis*, in speciem quidem onerariis, sed prædatorium in modum armatis, quibus *Ægidius de la Roche* Navarchus erat, *primo ac vigesimo Novembris die An. Dom.* 1655. occupatam fuisse, atque in *Orientalem Indiam*, quo is iter sibi esse prædicabat, cum omni onere ac plerisque nautarum abductam; reliquis quatuordecim ad *Guineam Nigritarum* in littus quoddam expositis. Quod eo consilio *Ægidius* fecisse se dictitabat, nequis eorum ex terra tam longinqua & inhumana forte elapsus testimonio læderet. Fatebatur enim, se neque mandatis instructum, ut *Anglorum* naves caperet, neque alias quas poterat antea cepisse, ut propterea quod inter *Gallos* nostramque *Remp.* per eos ipsos dies convenisse pacem non ignorabat: sed cum in *Portugallia* constitutum sibi esset commeatus accipere, & ab adversis ventis rejectus attingere ea loca non potuisset, coactum se, ad supplendum quæ opus sibi essent, iis uti quæ in ista nave reperisset: credere se proinde, illarum navium dominos de damno satisfacturos. Damnum autem constat supra sedecim mille libras Anglicas, id quod ex juratis testibus facile apparebit, Mercatoribus nostris datum. Verùm si tam levibus de causis temerare acta

principum religiosissima & quasi ludibrio habere negotiatoribus quibusvis ob sua commoda licuerit, concidet profectò omnis posthac fœderum sanctitas, omnis Principum fides atque authoritas obsolescet, proque nihilo habebitur. Quapropter non rogamus tantum, sed Majestatis Vestræ quàm maximè interesse arbitramur, ut qui Regis sui fœdus, jusque jurandum sanctissimum primi omnium tam facile violare sunt ausi, quamprimùm dent pœnas tantæ perfidiæ atque audaciæ debitas; utque illarum interea navium Domini de damno, etiam ipso suorum præjudicio, mercatoribus nostris summam per injuriam illato, satisfaciant. Deus Majestatem Vestram diutissimè conservet, Remque *Gallicam* contra communem utriusque nostrum hostem tueatur atque sustineat.

Majestatis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Protector Reipub.

Ex Palatio nostro Westmonasterii.
die Augusti An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZZARINO.

Eminentissime Domine,

Cum dandæ mihi literæ ad Regem essent, eandem quoque ad Eminentiam vestram scri-

ſcribendi occaſionem arbitrabar mihi oblatam: cujus enim unius viri prudentia ſingularis *Gallorum* res maximas, ſummaque Regni negotia pari fide, conſilio, ac vigilantiâ moderatur, eum celari qua de re ſcriberem non convenire exiſtimabam. Fœdus enim à vobis, quod dubitare neſas eſſet, ſanctiſſime percuſſum, eodem penè die ſpretum ac violatum à *Gallo* quodam *Ægidio* quatuor navium præfecto ejuſque ſociis nequaquam inſcientibus querimur: quemadmodum & ex literis noſtris ad Regem datis, & ex ipſis mercatorum noſtrorum poſtulatis facile poterit cognoſcere Eminentia veſtra; quam præter cæteros non fugit, quanti non magiſtratuum duntaxat, verum etiam ipſius Regiæ Majeſtatis interſit violatores fœderum primos eos ſeveriùs puniri. Verum illi fortaſſe, quo tendebant, in *Orientalem Indiam* jam nunc appulſi, noſtrorum bona contra jus omne atque fidem in recentiſſimo fœdere erepta, veluti prædam ab hoſtibus captam ſibi habent. Illud eſt interea quod Eminentiam Veſtram rogamus, ut quæ ab navium præfecto, tanquam itineri ſuo neceſſaria, noſtris ablata ſunt, ea ab illarum navium Dominis, id quod ipſi prædatores æquum eſſe cenſebant reſtituantur: qua in re Veſtram Eminentiam, qua valet authoritate, plurimum poſſe intelligimus.

Eminentiæ Veſtræ Studioſiſſimus

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.

Ex Palatio noſtro Weſtmonaſterii,
die Auguſti An. Dom. 1656.

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII Ordinibus

S D.

Excelsi & Præpotentes Domini, amici ac Fœderati charissimi,

NOn dubitamus nos quidem quin omnes testimonium hoc nobis perhibituri sint, nullas in contrahendis externis amicitiis rationes defendendâ Religionis veritate potiores unquam nobis fuisse, nec conjungendis eorum animis, qui *Protestantium* vel amici ac defensores, vel saltem non hostes essent, antiquius nos quicquam habuisse. Quo graviore animi dolore commovemur, quoties annuntiatum est, *Protestantium* Principes ac Civitates quæ sibi mutuo amicissimæ summéque concordes esse deberent, suspectos inter se esse & non optimè animatos; vos præsertim Regemque *Sueciæ*, quibus fortiores *Orthodoxa* fides defensores non habet, neque socios nostra *Respub.* sibi conjunctiores, videri non æquè ac consuevistis vobis invicem confidere, immo indicia quædam vel nascentis inter vos

vos diſſidii, vel vacillantis amicitiæ haud obſcura apparere. Cauſæ quæ fuerint utrinque, & uſque quo progreſſa animorum alienatio ſit, ignotum eſſe nobis profitemur: veruntamen haud potuimus quin gravem ſane moleſtiam animo caperemus ex ipſis initiis vel minimæ diſſenſionis inter fratres coortæ, ex qua tantum creari *Proteſtantium* rebus diſcrimen neceſſe ſit; quæque ſi ingraveſceret (quod Deus ne ſiverit) quantum inde *Reformatis Eccleſiis* periculum impenderet, quanta triumphandi materies inimicis noſtris, & *Hiſpanis* potiſſimum daretur, latere veſtram prudentiam uſumque rerum ſolertiſſimum non poteſt. *Hiſpano* certe, tantum hinc fiduciæ tantum ſpiritûs acceſſit, ut non dubitaverit per Legatum ſuum apud vos commorantem, ſua vobis conſilia, idque de ſumma *Reip.* veſtræ audaciſſimè obtrudere: & partim injecto renovandi belli metu terrere, partim oſtentatâ utilitatis falsâ ſpecie ſollicitare veſtros animos eſt auſus, ut relictis ejus hortatu amicis vetuſtis ac fideliſſimis, *Gallo*, *Anglo*, atque *Sueco*, arctiſſimam cum hoſte ac tyranno quondam veſtro, pacato nunc ſcilicet, &, quod maxime metuendum eſt, blandiente, coire ſocietatem velletis. Sane qui ex hoſte inveteratiſſimo, arreptâ tam levi occaſione pro conſiliario repente veſtro ſe gerit, quid eſt quod iſte ſibi non ſumeret, quò non audaciæ progredetur, ſi cernere id ſemel oculis poſſet quod nunc animo duntaxat concipit atque molitur, diſcordiam nempe inter *Proteſtantes* ac bellum inteſti-

num. Nescii non sumus, vos, pro sapientia vestra, qui sit *Europæ* universæ status, quæ *Protestantium* præsertim conditio sæpius cum animis vestris cogitare; *Helvetiorum* Pagos *Orthodoxam* fidem sequentes novorum motuum à popularibus suis fidem *Papæ* sequentibus jam jamque ciendorum expectatione suspensos teneri, ex eo vix dum bello emersos quod Religionis planè causâ ab *Hispano*, qui hostibus eorum & duces dederat & pecuniam suppeditaverat, conflatum est atque accensum; *Vallium Alpinarum* incolis consilia *Hispanorum* eandem rursus machinari cædem atque perniciem quam superiore anno crudelissimè intulerunt; *Protestantes Germanos* sub ditione *Cæsaris* gravissimè vexari, sedesque Patrias ægrè retinere; Regem *Sueciæ* quem Deus, uti speramus, fortissimum religionis *Orthodoxæ* propugnatorem excitavit, cum potentissimis Reformatæ fidei hostibus bellum anceps atque asperrimum totis regni viribus gerere; vestris *Provinciis* infesta vicinorum *Papistarum*, quorum princeps *Hispanus* est, nuper icta fœdera minitari; nos denique indicto *Hispanorum* Regi bello esse occupatos. In hac rerum inclinatione siqua inter vos *Regemque Sueciæ* discordia existeret, *Reformatarum* tota *Europæ Ecclesiarum* quam miseranda conditio esset quæ immanium hostium crudelitati ac furori objicerentur? Hæc nos cura haud leviter tangit; eundemque vestrum esse sensum confidimus, proque vestro in communi *Protestantium* causa præclaro semper studio, utque pax inter fratres eandem

dem

dem fidem eandem ſpem ſequentes intemerata ſervetur, vos, veſtra conſilia ad has rationes eſſe accommodaturos, quæ cæteris quibuſcunque anteponendæ ſunt, nec quod paci inter vos *Sueciæque* Regem ſtabiliendæ poſſit conducere, quicquam eſſe omiſſuros. Qua in re ſi nos uſus ullius eſſe poſſumus, quantum apud vos vel authoritate vel gratiâ valemus, noſtram vobis operam libentiſſimè profitemur, *Sueciæ* quoque Regi eandem deferre paratiſſimi, ad quem etiam Legationem quamprimùm mittere in animo habemus, quæ hac de re quid noſtræ ſententiæ ſit, exponat. Deumque veſtros utrinque animos ad moderata conſilia flexurum eſſe ſperamus, voſque cohibiturum, nequid ab alterutrâ parte fiat quod irritare poſſit, remque ad extrema deducere: ſed ut contrà, pars utraque removere velit quicquid alterutri offenſum aut ſuſpicioſum eſſe queat. Id ſi feceritis, & hoſtes fruſtrabimini, & amicis ſolatio eritis, & veſtræ denique ſaluti *Reipubl.* quàm optimè proſpicietis. Hoc etiam uti perſuaſſimum ſit vobis rogamus, daturos nos eſſe operam, quoties facultas oblata erit, uti noſtrum erga *Fæderatas Belgii Provincias* ſummum ſtudium benevolentiaque appareat. Deum proinde aſſiduis precibus obteſtamur, ut veſtram *Remp.* pace, opibus, libertate, atque imprimis *Chriſtianæ* fidei amore ac vero cultu florentiſſimam conſervare perpetuò velit.

Veſtrarum Celſitudinum Potentium Studioſ.

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.

Ex Palatio noſtro Weſtmon. die Aug. 1656.

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

JOANNI

Lusitaniæ Regi

S. D.

Serenissime Rex,

Die undecimo *Julii* proximi stylo veteri sanctionem pacis à Majestate Vestra jam ratæ, à Legato vestro Extraordinario *Londini* transactæ, nec non arcanorum & præliminarium articulorum per *Thomam Maynardum* accepimus: perque literas à *Philippo Meadow* nostro *Olyssiponi* Internuntio eodem tempore datas, nostram etiam dictæ pacis & articulorum sanctionem, pro iis mandatis quæ à nobis eâ de re acceperat, Majestati Vestræ ab ipso redditam intelligimus: cum supradicta sanctionis instrumenta ineunte *Junio* proximo vicissim data acceptaque fuissent, adeo ut nunc inter utramque gentem pax firmissima sancita sit. Quâ ex pace nos quidem voluptatem haud mediocrem percipimus; propterea quòd eam & communi utriusque gentis utilitati fore arbitramur, hostiumque communium haud levi detrimento: qui ut prioris fœderis turbandi rationem ali-

quam

quam primò invenerunt, ita nunc neidem instaurari fœdus posset, intentatum nihil reliquerunt. Neque dubium nobis est quin suspicionum utrinque offensionumque inter nos materiam creandi occasionem nullam prætermissuri sint. Quas nos quidem, quantum in nobis est, quàm longissimè amovere animo nostro ita constanter decrevimus, immo ut majorem indies mutuam fiduciam hæc nostra pariat necessitudo, tam vehementer cupimus, ut eos pro hostibus habituri simus, qui ullis artibus amicitiam nostram imminuere conabuntur inter nos nostrosque populos hac pace stabilitam; eundemque esse Majestatis Vestræ animum ac voluntatem facilè nobis persuademus: Cumque placuerit Majestati Vestræ suis in literis ad nos *quarto* & *vigesimo Junii stylo novo* datis, & diebus aliquot post instrumentum confirmatæ pacis datum atque acceptum nostro Internuntio traditis, clausularum quarundam hujus fœderis mentionem facere quas aliquantum immutatas velit, ut quæ huic *Reipublicæ*, quemadmodum Majestas Vestra censet, levis admodum sint momenti, *Portugalliæ* Regno maximi, peculiari tractatione agere iis de rebus quæ à Majestate Vestra proponuntur, & si quid præterea fœderi stabiliendo vel etiam arctiùs obstringendo conducere alterutri parti videbitur, parati erimus: in qua Majestatis Vestræ, suique populi haud secus atque nostri, ut utrisque æquè satisfiat, rationem habebimus: atque hæc omnia *Olyssiponi* an *Londini* agitanda ac transigenda sint, vestra op-

optio erit. Verùm hoc fœdere jam rato, signisque gentis utriusque ritè obsignato, dato denique vicissim atque accepto, immutare partem ejus ullam idem esset atque totum rescindere; quod Majestatem Vestram minimè velle pro certo habemus. Majestati Vestræ fausta omnia ac prospera exoptamus.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reip.
Angliæ &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii.
Augusti die 1656.

OLIVERIUS Protector Reip.
Angliæ &c.

Serenissimo Principi

JOANNI

Lusitaniæ Regi

S. D.

Serenissime Rex,

PErlatum ad nos est facinus illud inhumanum ac nefarium, quo cædes *Philippi Meadowes* Internuntii apud vos nostri, transigendæ pacis causâ à nobis missi attentata est: cujus atrocitas tanta fuit, ut Divino plane Numini atque tutelæ ejus

ejus conſervatio attribuenda ſit. Noſque ex literis Majeſtatis Veſtræ *ſexto & vigeſimo Maii* proximi ad nos datis, perque *Thomam Maynardum* nobis redditis, permotam facti indignitate Majeſtatem Veſtram de authoribus juſſiſſe quæri intelligimus, ut ſupplicium de iis, pro eo ac meriti ſunt, ſumatur. Verùm comprehenſos eſſe ullos ex iis, aut juſſa veſtra hac in parte quicquam effeciſſe nondum accepimus. Quapropter noſtrum eſſe duximus palam ſignificare, tentatum illud facinus barbarum, & partim commiſſum quàm indignè feramus: atque adeo à Majeſtate Veſtra poſtulamus, ut ab illius facinoris, authoribus, ſociis, adminiſtris ſupplicium debitum repetatur: Et quo hoc maturiùs fiat, ut honeſtiſſimi integerrimique viri, quique gentis utriuſque paci quàm maximè ſtudent, huic quæſtioni præficiantur, quo res penitùs inveſtigari, tamque in authores ſceleris quam in miniſtros ſeveriùs animadverti poſſit. Id niſi fiat, neque Majeſtatis Veſtræ juſtitia, neque noſtra hujuſque Reipub. exiſtimatio vindicari, neque conſervandæ inter utramque gentem amicitiæ ulla ratio firma eſſe poterit. Majeſtati Veſtræ fœlicia fauſtaque omnia precamur.

Majeſtatis Veſtræ Studioſiſſimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Ex Palatio noſtro Weſtmonaſterii.
Aug. *die* 1656.

OLI-

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Illustrissimo Domino

COMITI MIRANO

S. D.

Illustrissime Domine,

Singulare tuum erga me atque hanc Rempub. studium haud mediocriter nos demeruit, tibique devinxit: id vestris ex literis 25. *Junii* proximi ad me scriptis facile perspexi, tum etiam ex iis quas ab Internuntio nostro *Philippo Meadow* conficiendæ pacis causâ ad *Lusitaniæ* Regem à nobis misso, accepi: quibus is de eximio vestro studio atque opera in hac pace transigenda abundè nos docuit: hujus novissimam sanctionem & accepi libentissimè, mihique persuadeo fore, ut neque collatæ in hanc pacem operæ tuæ, neque in *Anglos* benevolentiæ, neque fidei erga Regem hac in re spectatæ unquam te pœniteat: quandoquidem, annuente Deo, sperandum est, hanc pacem & utrique genti permagna immolumenta, & hostibus incommoda haud exigua esse allaturam. Quod solum in hoc negotio triste atque infaustum accidit, fuit illud facinus in Internuntium nostrum *Philippum Meadowes* nefariè susceptum atque

atque tentatum: Cujus in occultos auctores haud segnius inquiri oportuit quam in manifestos sceleris ministros: neque de Regis vestri justitia ac severitate in tanto scelere puniendo neque de tuâ cum primis ad eam rem operâ, ut qui fas piumque colas, & pacis inter utramque nationem studiosus fueris dubitare possum: quae quidem stare nullo modo potest, si facta hujusmodi nefaria impunita atque inulta ibunt. Verùm tua facinoris illius nota detestatio facit ut necesse mihi non sit plura de hac re in præsentia dicere. Cum itaque de meâ erga te benevolentiâ quam & rebus omnibus demonstrare paratissimus ero, certiorem te fecerim, extremum illud est, ut te tuaque omnia Divinæ benignitati ac tutelæ à me scias esse commendatissima.

Amplitudinis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.

Ex Palatio nostro Westmon. Aug. die 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, &c.

Serenissime Rex, amici ac Fœderate charissime,

CUm eundem nobiscum animum, idem consilium in Majestate Vestrâ inesse animadver-

advertam, *Protestantium* fidei defendendæ contra hostes ejus, hoc tempore, si unquam aliàs, infestissimos, unde est quòd tam prosperis successibus vestris victoriarumque nuntiis penè quotidie lætemur, tum illud sanè vehementer doleo, quòd unum lætitiam hanc nostram turbat atque corrumpit, perferri ad nos, inter læta cætera, vestram cum *Fœderatis Belgii Provinciis* amicitiam pristinam non satis constare; remque eò deductam inter vos, in mari præsertim *Baltico*, ut ad discordiam spectare videatur. Cujus causas quidem ignorare me fateor; eventum certe (nisi Deus avertat) *Protestantium* summæ rei periculosissimum fore facile perspicio. Quapropter pro illâ arctissimâ necessitudine quæ cum utrisque vestrum nobis intercedit, proque eo, quo duci omnes imprimis debemus, Religionis Reformatæ studio atque amore, nostrum esse censuimus, quemadmodum *Fæderatos Belgii Ordines* ad pacem & æquanimitatem magnopere hortati sumus, ita nunc Majestatem Vestram hortari. Satis superque hostium *Protestantibus* ubique est: nunquam acrioribus odiis inflammati conspirasse in exitium nostrum undique videntur. Testes *Alpinæ Valles* haud ita pridem miserorum cæde ac sanguine redundantes; testis *Austria* edictis nuper & proscriptionibus *Cæsariis* concussa; testis *Helvetia*; quid enim attinet pluribus verbis tot calamitatum recentium memoriam luctumque revocare? Hæc omnia loca quis nescit *Hispanorum* & *Romani Pontificis* consilia incendiis, cladibus, vexationibus

tionibus Orthodoxorum per hoc biennium miſcuiſſe. Si ad hæc tot mala *Proteſtantium* Fratrum inter ſe diſſenſio acceſſerit, inter vos præſertim quorum in virtute, opibus, conſtantia præſidium *Eccleſiis Reformatis* conſtitutum eſt maximum, quantum humanæ opis eſt, periclitari *Religionem* ipſam *Reformatam*, atque in ſummo diſcrimine verſari neceſſe erit. Quod contra, ſi univerſum *Proteſtantium* nomen eâ quâ decet inter ſe fraternâ conſenſione perpetuam pacem coluerit, nihil omnino erit quod pertimeſcamus quid hoſtium vel artes vel vires incommodare nobis poſſint; quos ſola noſtra concordia vel propulſabit vel fruſtrabitur. Quapropter Majeſtatem Veſtram majorem in modum oro atque obſecro, ut ad confirmandam cum *Fœderatis Provinciis* amicitiam priſtinam, ſi qua in parte collapſa eſt aut imminuta, propenſum atque benignum animum afferre velit. Siquid eſt in quo mea opera, fides, diligentia ad compoſitionem uſui eſſe poſſit, eam omnem vobis profiteor atque deffero: Deus modò aſpiret, fauſtumque eſſe jubeat, quod cum ſummâ felicitate curſuque perpetuo rerum proſperarum Majeſtati Veſtræ exopto.

Majeſtatis Veſtræ Studioſiſſimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Ex Palatio noſtro Weſtmonaſterii.
die Aug. 1656.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. *Angliæ*, &c.

ORDINIBUS HOLLANDIÆ.

Excelsi & Præpotentes Domini, amici charissimi,

DEmonstratum est nobis à *Gulielmo Coopero* Pastore *Londinensi*, civéque nostro, *Joannem le Maire Amsterodamensem* Socerum suum, ante annos circiter triginta tres rationem quandam excogitasse, qua *Reip.* vestræ reditus, sine ullo populi onere, multo auctiores fierent; factâque cum *Joanne van den Brook* societate partiendi inter se præmii quod ex illo invento suo reportassent, id autem erat parvi Sigilli in *Provinciis* constitutio, ob hoc *Celsitudines Vestras Præpotentes* supradicto *van den Brook* ejusque posteris tria millia Geldricorum (quæ trecentas libras valent) in singulos annos pensitanda spopondisse: jam verò, etsi inventa illa parvi sigilli ratio facilis admodum & expedita reperta est, magnosque ex eo tempore reditus *Celsitudinibus Præpotentibus* vestris, nonnullisque vestris *Provinciis* retulit, tamen ad hodiernam usque diem, quamvis multâ sollicitatione petitum, illius pacti præmii nihildum adnumeratum esse: unde postquam supradictis *van den Brook* & *le Maire* longarum dilationum pertæsum est, actionem illam

illam in ſupradictum *Gulielmum Cooperum* civem noſtrum jure eſſe tranſlatam: qui cum fructum induſtriæ Soceri ſui percipere cupiat, ad nos per libellum ſupplicem ſe contulit, ut hanc ejus poſtulationem *Celſitudinibus veſtris Præpotentibus* commendare vellemus; quod ei non eſſe denegandum cenſuimus. Quapropter *Celſitudinis Veſtras Præpotentes* amicè rogamus, uti petitionem ſupradicti *Gulielmi Cooperi* ea de re benignè audire velitis, pactumque induſtriæ præmium atque ſtipendium tam juſtum, & pro numero tot annorum præteritorum & annua deinceps penſione ſolvendum curare. Quod cum non dubitemus quin *Celſitudines Veſtræ Præpotentes* libenter facturæ ſint, utpote & juſtum & munificentiâ veſtra dignum, parati & nos viciſſim erimus, veſtris quoque popularibus in poſtulatis ſuis, quoties nobis edentur, æquè propenſo animo favere.

Veſtrarum Celſitudinum Præpotentium
Studioſiſſimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Ex Palatio noſtro Weſtmonaſterii,
die Septemb. An. Dom. 1656.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

LUDOVICO
Galliæ Regi.

Serenissime Rex, amice ac Fœderate charissime,

INviti facimus ut Majestatem Vestram de suorum injuriis post pacem instauratam toties interpellemus: verùm & vos factas nolle confidimus, & nos nostrorum querimoniis deesse non possumus. Navem *Antonium Diepensem* ante fœdus jure captam, ex Judicum sententia Curiæ nostræ maritimæ præsidentium facile constat. Ejus prædæ partem quatuor millia plus minus coriorum *Robertus Brunus* Mercator *Londinensis* ab iis qui auctioni præfuerunt, quod & ipsi testantur, coëmit: ex iis circiter ducenta cum *Diepam* advecta post ratam pacem Coriario cuidam *Diepensi* vendidisset pecuniamque redegisset, eà pecuniâ in manibus procuratoris sui occupatâ atque retentâ, litem sibi impingi, suumque jus illo in foro se obtinere non posse queritur. Quocirca Majestatem Vestram rogandum censuimus, ut ad Consilium suum de re tota referri velit, pecuniamque illam iniquissimâ lite extricari. Etenim si ante pacem facta & judi-

judicata, post pacem rursus in controversiam atque judicium vocabuntur, quis sit fructus fœderum futurus, non videmus. Verùm hujusmodi querelarum nullus finis erit, nisi in fœdifragos hosce tam frequentes exemplum aliquod severitatis maturè statuatur: id quod Majestati Vestræ quamprimùm curæ fore speramus. Quam Deus interim tutelâ suâ sanctissimâ dignetur.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii. die Septemb. An Dom. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

JOANNI

Lusitaniæ Regi.

Serenissime Rex,

TRansactâ jam feliciter inter hanc Rempub. *Lusitaniæque* Regnum pace, nec non ad commercium quod attinet, rectè atque ex ordine cautum atque sancitum cum sit, necessarium esse duximus *Thomam Maynardum*, à quo

hæ literæ perferuntur, ad Majestatem Vestram mittere; qui Consulis munere negotiatorio vestra in ditione, ad mercatorum res rationesque ordinandas fungatur. Cum autem hoc sæpius usu venire possit, ut adeundi Majestatem Vestram fieri sibi copiam nonnunquam postulet, tam de commercio quam aliis de rebus quæ nostrâ hujusque Reip. interesse possint, à Majestate vestra petimus, ut illi, quoties audito opus sit, benignum velitis aditum atque aurem præbere; id vestræ erga nos benevolentiæ pro argumento singulari atque indicio habebimus: interim Majestati vestræ Deum Opt. Max. fortunare omnia volumus.

Majestatis vestræ studiosissimus
OLIVERIUS Protector Reipub.
Angliæ &c.

Ex Aula nostra Westmonasterii.
die Octob. 1656.

SUECORUM REGI.

Serenissime Potentissimeque Rex,

TAmetsi ea est solita Majestatis vestræ & spontanea in viros bene meritos benevolentia, ut omnis eorum commendatio supervacanea possit videri, tamen nobilem hunc virum *Gulielmum Vavasorem Equitem auratum*. Majestatis Vestræ sub signis merentem, & ad vos jam proficiscentem noluimus sine nostris ad Majestatem

ſtatem Veſtram literis dimittere. Quod eo libentiùs fecimus, poſteaquam ſignificatum nobis eſt, jampridem eum, Majeſtatis Veſtræ auſpicia ſecutum, multis in prœliis veſtrâ causâ ſuum ſanguinem profudiſſe: adeo ut *Suecorum* Reges proximi ob militarem ejus peritiam, operamque ſæpe in bello ſtrenuè navatam, eum agro & annuis penſionibus veluti virtutis præmio remuneraverint. Neque verò dubitamus quin Majeſtati veſtræ in hodiernis bellis permagno ſit uſui futurus, cum ſit fide ac bellicarum rerum ſcientia jamdiu ſpectatâ. Eum itaque Majeſtati Veſtræ, pro eo ac meritus eſt, commendatum cupimus; ſimulque rogamus, ut quæ illi præterita ſtipendia proceſſerint, ſolvantur. Hoc nobis erit gratiſſimum; nec gratificari viciſſim Majeſtati Veſtræ, quoties facultas erit, gravabimur, cui fauſta omnia ac proſpera exoptamus.

Majeſtatis veſtræ ſtudioſiſſimus

OLIVERIUS Protector Reipublicæ Angliæ.

Ex Palatio noſtro Weſtmonaſterii. die Octob. An. Dom. 1656.

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

JOANNI
Lusitaniæ Regi.

S. D.

Serenissime Rex, Amice ac Fœderate Charissime,

EXhibuit nobis libellum supplicem *Thomas Ewans Nauclerus*, civis noster, in quo ostendit, se An. 1649. & 1650. cum navi sua, cui nomen *Scipioni*, quadringentarum amphorarum, & cui ipse præfuit, societati *Brasiliensi* operam navasse; eam navem cum onere toto & apparatu, Majestatis Vestræ jussu ereptam sibi esse: unde damnum homini factum, præter amissum ex tanta sorte sexennii lucrum, Commissarii ex fœdere ad decidendas controversias utrinque dati plus septem millibus librarum nostrarum, sive bis totidem *Milreis Lusitanicis* æstimarunt; quemadmodum & ad nos retulerunr. Quod detrimentum tam grave cum supradictum *Thomam* vehementer afflixerit, coactus ad repetendas ex fœdere res suas, *Olyssipponem* navigare, petiit suppliciter à nobis, ut literas nostras hac de re ad Majestatem vestram sibi daremus: nos, tametsi in communi

causa

causâ mercatorum, quibus à Societate *Brasiliensi* debebatur, superiore anno scripsimus, tamen ne cui nostram opem poscenti defuisse videamur, Majestatem vestram pro amicitia rogamus, ut hujus nominatim hominis ratio habeatur; utque velit Majestas vestra suis omnibus ita præcipere, ut ne quid obstare possit quo minus is in ea urbe, quod sibi à Societate *Brasiliensi* vel aliunde debetur, sine ullo impedimento exigere, & sine morâ possit recuperare. Deus Majestatem vestram perpetua felicitate augeat; nostramque amicitiam faxit quàm diuturnam.

Majestatis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii. die Octob. An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.
Illustri & Magnifico
Civitatis Hamburgensis Senatui.
S. D.

Amplissimi, magnifici & spectabiles Viri, Amici Charissimi,

GRavem detulerunt ad nos querimoniam *Jacobus* & *Patricius Hays* cives hujus *Reip.*

ſe, ſui fratris *Alexandri*, qui inteſtatus diem obiit, hæredes legitimum cum ſint, atque ita ipſius Curiæ veſtræ ſententiâ ante annos duodecim ſecundùm ſe latâ contra fratris viduam pronuntiati fuiſſent, bonaque defuncti fratris cum fructibus exceptâ ſolùm viduæ dote, adjudicata ſibi ex eo judicio eſſent, non potuiſſe tamen hactenus, neque pro ſuo jure, neque literis *Caroli* olim *Regis* eâdem de re ſcriptis ullum laborum ſuorum ac ſumptuum ex ea ſententia fructum conſequi: obeſſe ſibi ſcilicet potentiam atque opes *Alberti van Eizen Decurionis* apud vos primarii, apud quem bonorum pars maxima depoſita eſt; eum agere omnia, ne ea bona hæredibus reſtituantur. Eluſi, ac dilationibus confecti, ſummam denique ad inopiam redacti ſupplicant nobis ne ſe negligamus tantis injuriis fœderatâ in civitate oppreſſos. Quod nos cum officii imprimis noſtri intelligamus eſſe, ut nequis civis noſter præſidium ſuis rebus, atque ſuſceptum patrocinium in nobis requirat, petimus quod à civitate veſtra videamur facile impetrare poſſe, ut ſententiam ipſimet veſtram hiſce fratribus ratam eſſe velitis; neque per cauſam provocationis ad *Spirenſem Cameram*, vel primò ſimulatæ vel nunc irritæ, moram juſtitiæ fieri diutiùs patiamini. Nam de ſumma ipſius cauſæ juriſperitorum noſtrorum ſententias requiſivimus; unâque deſcriptas obſignataſque ad vos miſimus. Quodſi rogando nihil proficitur, erit neceſſariò, idque ex conſueto jure gentium, quod tamen minimè vellemus,

ad

ad reciproca deveniendum: id ne accidat, vos pro vestra prudentia provisuros esse confidimus.

Amplitudinum Vestrarum Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii. die Octob. 16. *An. Dom.* 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Serenissimo ac Potentissimo Principi

LUDOVICO

Galliæ Regi

S. D.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate Charissime,

PErvenisse ad Majestatem Vestram literas nostras arbitramur, *Maii quarto decimo* superioris anni datas: in quibus *Joannem Dethicum*, eodem anno *Londini* urbis præfectum, & *Gulielmum Wakefeild* mercatorem per libellum supplicem nobis ostendisse scripsimus, navem *Jonam*, suis mercibus onustam, quæ *Ostendam* veherentur, *Dunkirkam*, quæ tum temporis in *Gallica* ditione erat, à prædone quodam *Caroli*

Stuarti filii auspiciis piraticam faciente ex ipso *Thamesis* ostio fuisse abreptam: se, cum ex edictis vestris vestrique consilii decretis, quibus erat cautum, nequa navis *Anglorum* ab hostibus *Parlamenti* capta vestris portubus reciperetur, venalisve esset, à Domino *Lestrado* illius oppidi præfecto postulassent ut reddi sibi navem suam atque bona juberet, responsum ab eo tulisse, sanè neque viro primario dignum, neque eo qui Regi suo satis dicto audiens videretur, se scilicet ab Rege *Galliæ* ob navatam in bello operam hanc præfecturam præmio accepisse; curaturum proinde uti ea quàm maximè quæstui sibi sit: per fas videlicet ac nefas; id enim minime laborare videbatur. Quasi verò hanc præfecturam atque Provinciam Majestatis Vestræ dono accepisset, ut socios juxtà spoliaret, vestraque edicta in eorum gratiam promulgata pro nihilo haberet. Quod enim Rex *Galliæ*, si maximè ab hostibus factum contra nos voluisset, facti tamen participes suos esse vetuit, id regius præfectus contra regium interdictum non modo fieri est passus, ut nos vestris in portubus diriperemur, prædæque essemus, verum etiam ipse diripuit, ipse prædæ habuit, sèque facti authorem palam professus est. Hoc itaque responso mercatores infecto negotio irriti atque elusi discessère: nosque hæc itidem superiore anno Majestati vestræ per literas significavimus successu licet haud multo meliore; nihildum enim responsi ad eas literas habuimus. Quod non habuerimus accidisse id credimus, propterea quòd eo tempore

Præ-

Præfectus ille apud exercitum in *Flandria* fuit; nunc in urbe ipsa *Parisiorum* degit, vel potiùs per urbem perque aulam nostrorum spoliis locupletatus impunè volitat. A Majestate igitur vestra nunc denuò id petimus quod ipsius Majestatis vestræ interest in primis providere, nequis ad sociorum injurias edictorum regiorum contemptionem audeat adjungere: sed neque ad Legatos sive Commissarios de controversiis communibus utrinque dandos rejici propriè hæc causa poterit; quandoquidem hìc non sociorum jus duntaxat, sed auctoritas ipsa vestra Regiique nominis reverentia agitur. Illud enim mirum sit, si mercatores damna sua molestiùs quàm Majestas vestra sui ferat imminutionem. Eam si non ferat, eâdem operâ simul perficiet, ut neque amicissimorum de Repub. nostra edictorum pœnituisse, neque in suorum injuriis connivisse, neque nostræ postulationi non tribuisse quod par sit videatur.

Majestati vestræ voluntate, amicitia, fœdere devinctissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Ex Aula nostra Westmonasterio. die Novemb. An. 1656.

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.

Serenissimo potentissimoque Principi

FREDERICO III.

Daniæ, Norvegiæ, Vandalorum, Gothorumque Regi; Duci Slesvici, Holsatiæ, Stormariæ, & Dithmarsiæ; Comiti in Oldenburg & Delmenhorst &c.

S. D.

Serenissime potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate Charissime,

Literas Majestatis Vestræ sexto decimo *Februarii Hafniâ* datas ab ornatissimo viro *Simone de Petkum*, Oratore apud nos vestro, accepimus. Iis perlectis, & voluntatis erga nos vestræ præclara significatio, & ipsius rei, de qua scriptum erat, pondus usque eò nos permovit, ut statim ad Majestatem Vestram mittere qui mandatis nostris instructus, nostra consilia vobis hac de re plenissime exponeret, in animo haberemus. Et quanquam idem nobis etiamnum animus manet, hactenus tamen idoneum aliquem cum iis mandatis dimittere, quæ gravissimum hujusmodi negotium postularet, non potuimus; quemadmodum jam brevi facturos nos esse speramus. Interea non omittendum diutiùs existimavimus Majestatem Vestram certiorem facere, præsentem rerum in-

Ea-

Europæ ſtatum haud mediocri nos curâ ac cogitatione ſollicitos tenuiſſe: cum ab aliquot jam annis ſummo cum dolore videamus *Proteſtantium* Principes ac civitatum Primores (quos ex communi *Religionis* atque ſalutis vinculo omnem ſeſe mutuò confirmandi ac defendendi inire rationem oporteret) inſer ſe indies magis magiſque infirmè animatos, quid quiſque moliatur, quidve ſtruat, ſuſpectum habere; metum amicis, ſpem hoſtibus præbentes, inimicitias atque diſſidia potius hac rerum inclinatione portendi, quam firmum invicem animorum conſenſum, ad præſidium mutuum ac defenſionem. Atque hæc quidem ſollicitudo eo altiùs animo noſtro inſedit, quo magis in Majeſtate Veſtra, Regeque *Sueciæ* adhuc aliquid reſidere mutuæ ſuſpicionis videtur; vel ſaltem non eam exiſtere voluntatum conjunctionem quam communis noſtrum omnium in *Orthodoxam* religionem amor ac ſtudium flagitaret; dum Majeſtati veſtræ injecta forte aliqua ſuſpicio eſt, fore ut ab Rege *Sueciæ* detrimentum aliquod ditionis veſtræ commerciis afferatur; ſuſpicante viciſſim *Suecorum* Rege, ne per vos & bellum, quod nunc gerit, difficilius, & contrahendarum ſocietatum ratio impeditior ſibi reddatur. Non præterit Majeſtatem Veſtram, pro ea ſumma prudentia quam adhibere ſuis omnibus in rebus ſolet, quantum diſcriminis *Proteſtantium* ſummæ rei impendeat, ſi iſtiuſmodi ſuſpiciones inter vos diu verſentur; quanto magis, quod Deus avertat, ſiquod ho-
 ſtilitatis

ſtilitatis indicium erumperet. Uteunque hæc ſe habeant, nos, quemadmodum & *Suecorum* Regem, & *Fæderati Belgii Ordines* ad pacem & moderata conſilia magnopere hortati ſumus (adeoque redintegrari inter eos pacem atque concordiam vehementer gaudemus, nam & capita quoque illius fœderis à *Dominis Ordinibus* tranſmiſſa ad nos ſunt) ita noſtras eſſe partes duximus, noſtræque amicitiæ quam maxime convenire, ut qui ſenſus noſter his de rebus ſit, Majeſtatem Veſtram ne celaremus (præſertim cum ut ita faciamus, Majeſtatis Veſtræ literis amiciſſimis tam ſtudioſe invitemur; id quod etiam benevolentiæ erga nos veſtræ pro argumento ſingulari ſanè habemus atque amplectimur) veſtræque Majeſtati ante oculos poneremus, quantam nobis neceſſitatem, qui *Proteſtantium Religionem* ſequimur, divina providentia impoſuerit colendi inter nos pacem, idque nunc maxime, cum hoſtes noſtri acerrimè, ſi unquam alias, rem gerere, & conjuraſſe undique in perniciem noſtram videntur. *Valles Alpinas* miſerorum nuper Incolarum cæde ac ſanguine madentes commemorare nihil attinet; nec conquaſſatam per eoſdem dies *Cæſareis* proſcriptionibus atque edictis *Auſtriam*; nec denique contra *Helvetios* Proteſtantes *Helvetiorum* *Papiſtarum* infeſtos impetus. Quis neſcit *Hiſpanorum* dolos ac machinationes per hoſce aliquot annos hæc loca omnia incendiis, ruinis, cladibus *Proteſtantium* permiſcuiſſe? Si ad hæc mala *Reformatorum* Fratrum inter ſe diſſenſio

velut

velut cumulus accedat, inter vos præsertim qui nostrarum virium tanta pars estis, & in quibus tantum præsidii ac roboris *Protestantium* dubiis temporibus comparatum atque repositum est; quod ad opem humanam attinet, pessùm ire *Protestantium* res, & in extremo discrimine atque occasu versari necesse erit. Quod contra, si pax constet inter vos vicinos, cæterosque *Orthodoxos* Principes, si concordiæ fraternæ omni ex parte studeatur, non erit cur, Deo bene juvante, vel vim vel versutiam nostrorum hostium pertimescamus; quorum conatus nostra Sola consensio vel dissipabit vel frustrabitur. Neque vero dubitamus quin Majestas Vestra ad hanc pacem beatam impertiri suam operam, quam potest maximam, & libens velit & velle desitura non sit. Qua in re ipse etiam communicare consilia cum Majestate vestra atque conjungere paratissimus ero; utpote & veram amicitiam professus, & cui non solum pactam inter nos tam auspicatò servare pacem deliberatum omnino sit, verum etiam necessitudinem hanc, quæ nunc intercedit, prout Deus facultatem dabit, arctiori vinculo constringere. Idem Deus interim Majestati Vestræ secunda ac prospera omnia concedat.

Majestati Vestræ amicitiâ, fœdere ac voluntate conjunctissimus

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ &c.

Dabantur ex Aula nostra Westmonasterii. Decembris An. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Illustrissimoque Principi ac Domino, Domino

GULIELMO

Hassiæ Langravio, Principi *Herefeldiæ*, Comiti in *Cattimeliboco*, *Decia Ligenhain*, *Nidda* & *Schaumburgo* &c.

Serenissime Princeps,

AD literas Celsitudinis vestræ non sic altero pòst anno, quod prope jam pudet, rescripsissemus nisi nos admodum invitos permulta sanè, eaque gravissima, quorum curam, pro nostro in *Repub.* munere, differre non potuimus, interpellassent. Quæ enim literæ debebant esse nobis gratiores, quàm quæ à Principe Religiosissimo, majoribus quoque Religiosissimis orto, de pace Religionis, deque concordia Ecclesiarum concilianda sunt scriptæ; quæ etiam literæ eundem planè animum, idem pacis *Christianæ* promovendæ studium non solum suo, verum etiam universi ferè orbis *Christiani* opinione ac judicio, & ipsæ nobis tribuunt, & universim attributum esse gratulantur? Et nos

qui-

quidem per tria hæc olim regna quid hoc in parte ſimus conati, quidque hortando, ferendo, præeundo, divino maximè auxilio, effecerimus, & norunt noſtri plerique, & in ſumma conſcientiæ tranquilitate ſentiunt. Eandem præſertim *Germaniæ* totius *Eccleſiis*, ubi acriùs ferè, jamque diu nimis diſſidetur, pacem optavimus; perque noſtrum *Duræum* hoc idem multos jam annos fruſtra molientem ſiquid eam in rem noſtrâ operâ conferre poſſet ex animo detulimus. In eadem nos etiamnum ſententia permanemus; eandem illis *Eccleſiis* fraternam inter ſe charitatem optamus: ſed quam ſit hoc arduum conciliandæ pacis negotium inter ipſos pacis, ut præ ſe ferunt, filios, ſummo cum dolore ſatis ſuperque intelligimus. Nam ut utrique *Reformati* nempe & *Auguſtani*, in unius Eccleſiæ communionem aliquando coaleſcant, ſperandum vix eſt; ſuam utrique ſententiam ne poſſit vel voce vel ſcriptis defendere, prohiberi ſine vi non poterunt; vis autem cum pace Eccleſiaſticâ conſiſtere non poteſt: hoc tantùm ſe ſinant exorari qui diſſentiunt, ut humanius ſaltem & moderatius velint diſſentire, nihiloque minus inter ſe diligere; utpote non hoſtes ſed fratres in levioribus licet diſſentientes, in ſumma tamen fidei conjunctiſſimos. Hæc nos inculcando, hæc ſuadendo nunquam defatigabimur; quod ultrà eſt, humanis neque viribus neque conſiliis datur: Deus quod ſuum ſolius eſt ſuo tempore perficiet. Tu interim, Sereniſſime Princeps, præclaram in Eccleſias declarationem animi tui

ſem-

ſempiternum ſanè monumentum & majoribus tuis dignum & omnibus poſthac principibus imitandum reliquiſti. Nos *Celſitudini* veſtræ, pro eo ac merita eſt, felicitatem cæteris in rebus quantum ipſa cupit, mentem, ea quam nunc habes, haud meliorem (quid enim poteſt eſſe melius?) à Deo Optimo Maximo præcamur.

Weſtmonaſterio. die Martii.
An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Sereniſſimo Principi

DUCI CURLANDIÆ.

Sereniſſime Princeps,

De benevolentia Celſitudinis erga nos veſtræ & aliàs, & tum quidem abunde nobis conſtitit cùm Oratorem noſtrum ad *Moſcoviæ Ducem* iter facientem, & in ditione veſtra per aliquot dies commorantem hoſpitio benignè accepiſti: nunc juſtitiæ & æquitatis ſuæ haud leviora indicia daturam eſſe Celſitudinem veſtram & ſuopte ingenio & noſtro rogatu confidimus. Cum enim *Joannes Jameſonus Scotus*, navis cujuſdam veſtræ Magiſter fidelem naucleri operam ſeptennioque cognitam vobis navaverit, ſeque illam navem *Balenam* ſibi commiſſam, in oſtio flu-

minis,

minis, ut mos eft, Gubernatori veftro appel-lendam in portum tradidiffet, eumque imperitè fuo munere fungentem quod folum potuit fæpius monuiffe multis teftibus probaverit, non ejus profectò culpâ, fed Gubernatoris vel imperitia vel pervicacia fractam effe navem nemini non liquet. Quod cum ita fit, à Celfitudine veftra majorem in modum petimus, ut fupradicto *Joanni* Magiftro neque illud naufragium imputare, neque eum idcirco ftipendio debito velit privare; cujus fpe folâ, jam altero naufragio bonis omnibus amiffis, fe utcunque in extrema inopia fuftinet & folatur.

Ex Aula noftra, Weftmonafterio.
die Martii An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Ampliffimis Confulibus ac Senatoribus

REIP. GEDANENSIS

S. P. D.

Ampliffimi, magnifici Viri, amici Chariffimi,

URbem veftram induftriâ, opibus & optimarum artium ftudiis florentem cum nobiliffimis quibufque urbibus femper effe duximus conferendam: nunc pofteaquam in hoc bello, quod veftris jamdiu in finibus geritur,

Polo-

Polonorum sequi partes quàm *Suecorum* maluistis, sanè & Religionis causâ quam colitis & commercii, quod cum *Anglis* vetustum jam habetis, optavimus ut ea vobis maxime consilia placerent, quæ cum Dei gloria urbisque vestræ dignitate ac splendore viderentur esse conjunctissima. Quocirca petimus pro amicitia quæ vobis cum *Anglorum Gente* multo usu firmata jamdiu constat, & siqua in gratia apud vos nostrum quoque nomen est, ut insignem inter primos *Suecorum Duces Conismarcum*, egregium præsertim bello virum casu & suorum proditione mari interceptum belli lege, non acerbissimè adhuc gesti, dimittere velitis, sin id minus vestris rationibus convenire arbitramini, ut leniore saltem ac liberiore custodiâ habendum censeatis. Utrum horum vobis faciendum decreveritis, id profecto imprimis quod existimatione urbis vestræ dignum est decernetis; deinde ab omnibus præclaris belli ducibus magnam gratiam inibitis; nos denique, quicquid id vestrâ interesse putatis, haud mediocri sanè beneficio devincietis.

Vestrarum amplitudinem Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Ex Aula nostra Westmonasterio.
Aprilis An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi ac Domino

IMPERATORI Ducique magno universæ RUSSIÆ, Soli Domino *Voladomæri*, *Moschoæ*, *Novogrodi*, Regi *Cazani*, & *Astracani*, *Syberiæ*, Domino *Vobscoæ*, Magno Duci *Smolenchi*, *Tuerscoiæ*, & aliarum, Domino ac Magno Duci *Novogrodæ*, Inferiorumque Regionum *Chernigoï*, *Rezanscoæ* & aliarum, Domino omnis *Plagæ Septentrionalis*, item Domino *Everscoæ*, *Cartalinscæ*, aliarumque permultarum.

S. P. D.

A*Nglorum Genti* cum imperii vestri populis, vetus amicitia, magnusque usus, id quod nemo nescit, amplissimumque commercium jamdiu fuit; illa verò virtus singularis, *Imperator Augustissime*, qua majoribus suis Majestas vestra longè prælucet, & quæ de ea est vicinorum omnium Principum opinio, Potissimùm nos movet, ut Majestatem Vestram & eximio studio colamus, eique communicata cupiamus, quæ & rei *Christianæ* & rationibus vestris haud parum

parum conducere, nec minus nominis vestri gloriæ servire posse existimemus. Quapropter ornatissimum virum Dominum *Richardum Bradshaw*, summa fide, integritate, prudentia, usuque rerum, ex aliis etiam Legationibus, nobis cognitum, ad Majestatem Vestram misimus Oratorem; qui & singulare erga vos nostrum studium, summamque observantiam vobis exponat, & supradictis de rebus agere cum Majestate Vestra possit. Eum itaque ut benignè nostro nomine accipiatis, eique ut, quoties commodum erit, liberum aditum, auresque benignas, fidem denique in iis omnibus quæ proposuerit aut transegerit, eandem atque nobismetipsis, si coràm adfuissemus, præbere velitis rogamus; adeoque Majestati vestræ atque *Imperio Russico* fausta omnia à Deo Opt. Max. precamur.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Ex Aula nostra Westmonasterii. die April. An. Dom. 1657.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, Magno Principi *Finlandiæ*, Duci *Esthoniæ*, *Careliæ*, *Bremæ*, *Verdæ*, *Stetini*, *Pomeraniæ*, *Cassubiæ* & *Vandaliæ*, &c.

Serenissime Potentissimeque Rex, amice ac Fœderate Charissime,

VIr nobilissimus *Gulielmus Jepsonus Militum Tribunus, & Parlamenti nostri Senator*, cui hoc munus honori erit, quòd Majestati Vestræ hasce literas dabit, certiorem eam faciet quanta cum perturbatione ac dolore nuntium accepimus belli illius funesti inter *Majestatem* vestram *Daniæque Regem* coorti; quamque nobis cordi ac studio sit, nullam nostram operam aut officium prætermittere, quoad Deus facultatem dederit; ut huic ingruenti malo remedium aliquod maturè afferatur, eæque simul calamitates avertantur, quas inferri ex hoc bello religionis causæ communi necesse erit; hoc præsertim tempore, quo adversarii nostri contra

Or-

Orthodoxæ fidei professionem & professores cum consilia perniciosissima tum vires arctissimè conjungunt. Hæc atque alia nonnulla permagni ad utriusque gentis commoda rationesque publicas momenti adduxere nos, ut hunc virum ornatissimum Internuntii extraordinarii prædictum munere ad Majestatem vestram mitteremus: Quem uti amicè recipiatis, eique, iis in rebus quas cum Majestate vestra nostro nomine communicaverit, summam fidem adhibeatis rogamus; cum is sit cujus fidei atque prudentiæ nos quoque plurimum tribuamus. Simul & illud petimus, ut Majestas vestra nostram ergo se resque suas benevolentiam singularem, atque studium persuasissimum sibi habeat; cujus nos argumenta certissima per omnem occasionem & propenso animo & officiis paratissimis præbebimus.

Majestatis vestræ amicus & Fœderatus conjunctissimus

OLIVERIUS Protector Reipub Angliæ &c.

Ex Aula nostra Westmonasterii. Aug. An. Dom. 1657.

Excellentissimo Domino

DOMINO de BOURDEAUX

Serenissimi

REGIS GALLIARUM

Legato extraordinario.

Excellentissime Domine,

MErcatores quidam *Londino-derrienses Samuel Dausonus*, *Joannes Campsejus*, & *Joannes Nevinus* per libellum supplicem Serenissimo Domino Protectori ediderunt, se, posteaquam fœdus inter hanc *Rempub. Regnumque Galliæ* redintegratum intellexerant, An. Dom. 1655. navem quandam cui nomen *Anglicè The Speedwell*, melioris ominis causâ, quam eventus ferebat, impositum, *Joannes Ker* Magister erat, mercibus quibusdam ex portu *Derriensi Burdegalam* convehendis onerasse; eam navem illic onere exposito, vinoque aliisque mercibus inde impositis, captam in reditu die 24. *Novembris* anni supradicti à duabus *Brestensium* Navibus armatis, quarum alteri *Adrianus Vindmian Swart*, alteri *Jacobus Jonsonus* præfuit, ab iisdem etiam in portum *Brivatem*, vulgo *Brestensem*, fuisse abductam; ibique & jure captam judicatam esse, & auctione venditam, cum mille centumque libras nostras æstimatione justâ valuisset, extra damnum mille librarum præterea datum: de quibus recuperandis omni se honesta ratione cum illius loci præfectis egisse; id

id sibi hactenus frustra fuisse: se etiam morbus edictum curiæ maritimæ consecutos esse, quo citarentur in judicium qui navem illam cepissent, autem jure esse captam defendere statuissent. Edictum hoc & recte atque ordine promulgatum & redditum: idque ab ejusdem curiæ ministris publicis maturè *Domino Legato Galliæ* significatum esse: cum nemo contra comparuisset, testes aliquot juratos de re judicanda interrogatos esse. Quæ res cum à Petitoribus ad Celsitudinem Domini *Protectoris* delata sit, ab eoque cognitioni atque sententiæ Concilii mandata, cumque de facto ex testimoniis juratis libello supplici adjunctis abunde constet, Petitoribusque liberum commercium *Burdegalæ* sit datum, mercesque illic emptæ atque impositæ vi sint in reditu ereptæ & occupatæ contra fœderis fidem, ut supra demonstratum est, quis non videt hoc esse æquissimum, aut navem cum onere Petitoribus restitui, aut de damno cùm captæ navis tum juris persequendi plene satisfieri? Peto igitur ab *Excellentia vestra* atque etiam Serenissimi Domini *Protectoris* nomine peto omnem velit operam dare, omnique operæ authoritatem etiam sui muneris adjungere ut primo quoque tempore horum alterutrum fiat. Cum neque in causa æquiore laborare possit, neque mihi gratiore; qui eo diligentius curasse quod mandatum mihi est videbor, quo Excellentia vestra maturiùs quod suum est præstiterit.

Ex Alba Aula Augusti An. Dom. 1657.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Sereniſſimo Principi

Dᵒ· FREDERICO WILHELMO *Marchioni Brandenburgenſi Sacri Romani Imperii Archi-Camerario ac Principi Electori Magdeburgi, Pruſſiæ, Juliæ, Cliviæ, Montium Stetini, Pomeraniæ, Caſſubiorum Vandalorumque, nec non in Sileſia Croſnæ & Carnoviæ Duci Burggravio Norinbergenſi, Principi Halberſtadii &* M*indæ, Comiti Marcæ & Ravensbergi, Domino in Ravenſtein.*

S. P. D.

Sereniſſime Princeps, Amice ac Fœderate Chariſſime,

CUm ea ſit Celſitudinis veſtræ ſingularis virtus & pace & bello terrarum orbe toto jam clara, ea magnitudo animi atque conſtantia, ut amicitiam veſtram omnes fere Principes Vicini ambiant, amicum & ſocium nemo fideliorem ſibi aut conſtantiorem cupiat, ut nos quoque in eorum numero eſſe intelligatis qui de

vobis vestrisque egregiis de *Rep. Christiana* meritis quam optimè quamque præclarè sentiunt, nobilissimum virum *Gulielmum Jepsonum, Tribunum Militum, & Parlamenti nostri Senatorem* ad vos misimus, qui vobis nostro nomine & plurimam salutem dicat, & rebus vestris felicitatem omnem ominetur atque exoptet; nostram denique benevolentiam summumque studium erga vestram serenitatem verbis amplissimis exponat: eique proinde fidem, iis in rebus de quibus vobiscum egerit, eandem habeatis rogamus, ac si à nobismetipsis testata omnia atque confirmata coram essent.

Ex Aula nostra Westmonasterio. Augusti An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.
Amplissimis Civitatis
Hamburgensis Consulibus ac Senatoribus

S. P. D.

Amplissimi, magnifici & spectabiles viri, amici charissimi,

CUm Vir ornatissimus *Gulielmus Jepsonus, Tribunus Militum, & Parlamenti nostri Senator*, Ad *Suecorum Regem* Serenissimum à nobis

bis missus vestram per urbem iter faciat, in mandatis dedimus, uti vos quoque ne præteriret nostro nomine insalutatos; neque non rogatos, ut si qua in re vestra authoritate consilio aut præsidio opus sibi esse judicaverit, ei quibus rebus potestis præstò esse velitis. Id quo libentius feceritis, eo majorem à nobis iniisse vos gratiam intelligetis.

Ex Aula nostra Westmonasterio. die Augusti An. Dom. 1657.

Amplissimis Civitatis
Bremensis Consulibus ac
Senatoibus
S. P. D.

Amplissimi, magnifici & spectabiles viri, amici charissimi,

QUi noster animus erga vestram civitatem, quæque benevolentia cum propter puriorem apud vos Religionis cultum etiam propter urbis celebritatem sit, & sensistis aliàs, & quoties facultas dabitur sentietis. Nunc, cum ornatissimus vir *Gulielmus Jepsonus, Tribunus Militum,* & *Parlamenti nostri Senator* ad Serenissimum *Regem Sueciæ* per urbem vestram Oratoris munere instructus iter faciat, hoc tantum in præsentia voluimus, ut & vos ille peramanter perque amice nostro nomine salutet, & siquid

acciderit in quo vestra ope atque amicitiâ usus sibi esse possit, id uti à vobis pro nostra necessitudine peteret. Qua in re non magis defuturos vos esse confido quam de nostro erga vos amore singulari ac studio dubitare debetis.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Aug. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Amplissimis Civitatis

Lubecensis Consulibus ac Senatoribus

S. P. D.

Amplissimi, magnifici & spectabiles viri, amici charissimi,

GUlielmus *Jepsonus* vir nobilissimus, *Militum Tribunus*, & *Parlamenti nostri Senator* ad Serenissimum *Suecorum Regem* ab urbe vestra haud longe castra habentem publico Munere ornatus proficiscitur. Quapropter ei per urbem vestram aut ditionem iter facienti ut omni adjumento, si opus erit, atque præsidio, pro nostra amicitia atque commercio, adesse velitis rogamus. De cætero & salutatos vos esse nostro nomine peramice volumus, deque nostro erga vos

vos propenso animo ac voluntate esse persuasissimos.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Aug. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Amplissimis Civitatis
Hamburgensis Consulibus ac Senatoribus

S. P. D.

Amplissimi, magnifici & spectabiles viri, amici charissimi,

QUi hasce ad vos literas perfert *Philippus Meadowe* Oratoris munere à nobis instructus ad Serenissimum *Daniæ Regem* per Urbem vestram proficiscitur. Eum, siquid erit, in quo vestram authoritatem adjumento sibi fore aut præsidio existimaverit, commendatum vobis magnopere volumus. Nostraque commendatio quo solet esse apud vos pondere, eodem uti nunc sit rogamus; vobis vicissim, siquid ejusmodi occurrit non defuturi.

Ex Aula nostra Westmonasterio. die Aug. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

FREDERICO

Hæredi Norwegiæ, Duci Slesvici, Holsatiæ, Stormariæ, Ditmarsiæ, Comiti in Oldenburg & Delmenhorst.

Serenissime Princeps, amice Charissime,

MIssus à nobis Vir Domi nobilis *Gulielmus Jepsonus, Militum Tribunus,* & *Parlamenti nostri Senator* ad Serenissimum *Suecorum Regem*, quod paci communi, Reique *Christianæ* felix faustumque sit, Legationem obit. Ei inter alia negotium dedimus, ut cum in itinere salutem plurimam Serenitati Vestræ nostro nomine dixisset, pristinamque nostram benevolentiam & constantissima studia significasset, ab ea quoque peteret, ut authoritate vestrâ munitus iter tutum atque commodum habere per vestram ditionem possit. Quo beneficio Celsitudo vestra nos nostraque vicissim officia majorem in modum demerebitur.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Aug. An. Dom. 1657.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Sereniſſimo Principi

FERDINANDO
Magno Duci Hetruriæ.

Sereniſſime Dux magne, amice chariſſime,

OStendit nobis per libellum ſupplicem Societas Mercatorum noſtrorum qui ad oras *Mediterranei Maris Orientales* negotiantur, Præfectum quendam navis *Lodoviculi*, ſive *Anglicè The Little Lewis*, nomine *Gulielmum Ellum*, cum *Alexandriæ* in *Egypto* eſſet, conductum à Satrapa *Memphitico* ut Oryzam, Saccharum & caphiam, ipſius *Turcarum* Principis in uſum *Conſtantinopolim* aut *Smyrnam* comportaret, claſſi ſe *Otomanicæ* in itinere ſubduxiſſe, &, contra datam fidem, navis totum onus *Liburnum* avertiſſe: ibi prædâ potitum nunc agere. Quod facinus, peſſimi ſanè exempli, cum *Chriſtianum* nomen probro, Mercatorum fortunas degentium ſub *Turca* direptionis periculo objiciat, petimus à Celſitudine Veſtra, ut illum hominem comprehendi, & in cuſtodiam tradi, navemque & bona retineri jubeat, quoad ſignificatum à nobis erit curaſſe nos res illas *Turcarum* principi reddendas. Veſtræ Celſitudini ſicubi

noftris officiis ufus viciffim erit, paratiffima omni tempore fore profitemur.

Celsitudinis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Sept. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi ac Domino

Do. FREDERICO WILHELMO

Marchioni *Brandenburgensi*, Sacri Romani Imperii *Archi-Camerario*, ac Principi Electori *Magdeburgi*, *Prussiæ*, *Juliæ*, *Cliviæ*, *Montium*, *Stetini*, *Pomeraniæ*, *Cassubiorum*, *Vandalorumque*, nec non in *Silesia*, *Crosnæ* & *Carnoviæ* Duci, Burggravio *Norinbergensi*, Principi *Halberstadii* & *Mindæ*, Comiti *Marcæ* & *Ravensbergi*, Domino in *Ravenstein*.

Serenissime Princeps, amice ac Fœderate charissime,

ALteris ad Celfitudinem Veftram literis per Oratorem noftrum *Gulielmum Jephsonum* aut redditis aut brevi reddendis Legationis ipfi à nobis mandatæ fidem fecimus; idque fine

ve-

vestrarum virtutum aliqua mentione, nostræque erga vos benevolentiæ, significatione facere non potuimus. Verum nequis vestra de rebus Protestantium egregiè merita, quæ summâ omnium prædicatione celebrantur, nos obiter tetigisse tantùm videamur, resumendum nobis nunc idem argumentum, nostraque officia non libentiùs quidem aut animo propensiore, aliquanto tamen prolixiùs deferenda Serenitati vestræ censuimus. Et meritò sanè, cum ad aures nostras quotidie perferatur, fidem vestram atque constantiam omnibus tentatam machinis, Sollicitatam technis, labefactari tamen, & ab amicitia fortissimi Regis ac socii, nullo modo posse dimoveri: idque cum eo loco Suecorum res nunc sint, ut in retinenda eorum societate Celsitudinem vestram Reformatæ potius Religionis causa communi, quàm suis commodis duci manifestum sit: cumque hostibus vel occultis vel jam prope imminentibus cincta undique & penè obsessa sit, copiæ ut sint validæ non tamen sint maximæ, eâ tamen firmitate animi ac robore esse, eo consilio ac virtute imperatoriâ, ut uná vestrâ voluntate niti totius rei summa ac moles, bellique hujus maximi exitus pendere videatur. Quapropter nihil est quod dubitet Celsitudo vestra quin de amicitia nostra summoque studio polliceri omnia sibi possit; qui vel ipsi ab omni laude derelicti nobis videremur, si præclarâ istâ fide atque constantiâ, cæterisque vestris laudibus minùs delectaremur, aut vobisipsis communi Religionis no-

mine minus deberemus. Quòd si rebus ab ornatissimo Viro *Joanne Friderico Schlezer* Consiliario & Oratore apud nos vestro propositis respondere, pro eo ac studemus, hactenus non potuimus (quanquam is omni assiduitate ac diligentia id agit atque contendit) conditioni rerum nostrarum hoc velit imputare Celsitudo vestra rogamus; sibique imprimis persuadere nihil nobis esse antiquius aut optatius, quam ut vestris rationibus cum Religionis causa tam conjunctis usui quam plurimùm atque subsidio esse possimus. Interim tam clara virtus ac fortitudo ne ullo tempore deficiat aut opprimatur, dignâve laude aut fructu careat Deum Opt. Max. precamur.

Celsitudini Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Ex Aula Nostra Westmonasterio. die Sept. An. Dom. 1657.

Excellentissimo Domino, Domino de *Bourdeaux* Serenissimi *Galliarum* Regis Legato extraordinario.

Excellentissime Domine.

POstulavit à Serenissimo Domino *Protectore*, *Lucas Lucius* Mercator *Londinensis* de sua quadam

dam navi, cui nomen *Maria*, quæ cum ab *Hibernia Bajonam* peteret, vi tempestatis ad *fanum divi Joannis de Luz*, appulsa, ibi retenta & occupata est actione *Martini* cujusdam *De Lazon*; nec restituta donec à procuratoribus Mercatoribus illius satisdaretur, se de illa navi atque onere cum *Martino* lege experturos. Tulit enim præ se *Martinus* deberi sibi grandem à *Parlamento Angliæ* pecuniam, mercium quarundam suarum nomine quæ in navi quadam *Sancta Clara anno* 1642. *Parlamenti* Auctoritate sunt retentæ. Verùm cum satis constaret, *Martinum* illum earum mercium verum dominum non esse, sed cum *Antonio* quodam *Fernandez*, verorum dominorum *Richaldi* & *Iriati* jus persequi, dissidentibusque inter se *Martinio* & *Antonio*, decreverit Parlamentum uti merces illæ retinerentur quoad lege esset decisum utri eorum reddendæ essent, paratusque fuerit semper *Antonius* lege agere; contrà, neque *Martinus* neque pro eo quisquam in judicio hactenus comparuerit, quæ omnia ex *Lucæ* Petitoris libellis libello supplici annexis liquent; iniquissimum sanè est, ut is, qui jus suum suppositium cum *Antonio* collegâ suo de alienis bonis experiri apud nos recusat, cogeret nostros homines verosque dominos de suis bonis in aliena ditione contendere: Quin idem æquitati vestræ atque prudentiæ videatur, non dubitat Serenissimus Dominus *Protector*; à quo sum jussus hanc *Lucæ Lucii* causam æquissimam *Excellentiæ Vestræ* singularem in modum commendare: ne *Martino*, qui jus

alienum apud nos persequi negligit, eo obtentu aliis eripiendi jus suum apud vos potestas detur.

Excellentiæ Vestræ Studiosissimus.

Westmonasterio. die Octob.
An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo

Duci ac Senatui Reip. Venetæ.

Serenissime Dux atque Senatus, amici charissimi,

NUntii rerum vestrarum contra *Turcas* felicissimè gestarum tam crebri ad nos perferuntur, ut nobis non sæpius ulla de re ad vos scribendum, quam de insigni aliqua victoria gratulandum sit. Hanc recentissimam, & Reip. vestræ quam maxime lætam atque opportunam cupimus, &, quod gloriosissimum est, *Christianorum* omnium sub *Turca* servientium quam maxime liberatricem. Nominatim *Thomam Galileum* navis, cui nomen *The Relief*, olim præfectum, *Serenitati vestræ ac Senatûi*, tametsi non nunc primum, nunc tamen eo libentiùs, quo latiori tempore, quinquennalem captivum commendamus. Ei cùm à vobis imperatum esset, ut cum navi sua Reip. vestræ operam navaret, solus cum multis hostium triremibus

con-

congressus, nonnullas depressit, magnamque stragem edidit; tandem combustâ navi captus vir fortis, deque *Veneta Rep.* tam benè meritus, quintum jam annum in misera servitute *Barbarorum* degit. Unde se redimat facultatum nihil est; nam quicquid erat, id à *Celsitudine vestra* & *Senatu*, vel Navis vel bonorum vel stipendii nomine deberi sibi ostendit. Verùm ut facultates non deessent; hostes tamen non aliâ lege dimissuros se eum profitentur, quam si suorum aliquis, qui illis in pretio æquè sit, permutetur. Petimus itaque magnopere à *Vestra* atque *Senatus Celsitudine Serenissima*, petit per nos senex miserimus, captivi pater, mœroris & lachrymarum plenus, quæ nos quidem permoverunt; ut primùm quoniam ex tot prosperis præliis *Turcarum* tanta copia captorum vobis est, unum aliquem ex eo numero, quem illi accipiant, hostem vestro milite fortissimo, nostro cive, senis mœstissimi filio unico commutare velitis. Deinde, ut quod stipendii, vel aliis nominibus ipsi à Rep. debetur, id quam primùm velitis patri aut procuratori ipsius annumerandum curare. Priori quidem rogatu nostro, vel potius æquitate vestrâ effectum est, ut statim re cognitâ, putatisque rationibus constitutum esset quid debeatur: verum illam supputationem, urgentibus fortasse aliis negotiis, nulla solutio secuta est. Nunc miseri conditio dilationem salutis diutiùs non fert: eum, si omnino salvum vultis, danda opera est, ut squalore illo carceris teterrimo quamprimùm liberetur.

Id sine mora, sine hortatu etiam nostro humanissimâ voluntate vestrâ facturos vos esse confidimus: quandoquidem justitiâ, moderatione, atque prudentiâ non minus quam belli gloriâ victoriisque floretis: Atque ut diutissimè floreatis, devicto hoste potentissimo, Deum Opt. Max. precamur.

Celsitudinum Vestrarum Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Octob. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII Ordinibus

S. P. D.

Excelsi & Præpotentes Domini, Amici ac Fœderati charissimi,

REdit ad vos Vir illustrissimus *Gulielmus Nuport* Legatus vester annis jam aliquot apud nos extraordinarius: sed ita redit, petito ad tempus duntaxat à vobis commeatu, ut eum brevi reversurum speremus. Eâ enim est fide, vigilantiâ,

gilantiâ, prudentiâ, æquitate apud nos in ſuo munere verſatus, ut majorem in unoquoque genere virtutem ac probitatem neque nos deſiderare in Legato, viroque optimo neque vos poſſitis; eo animo ac ſtudio ad pacem inter nos & amicitiam ſine fuco & fraude conſervandam, ut illo hanc Legationem obeunte quid inter nos offenſionis aut ſcrupuli ſuboriri queat, aut pullulare, non videamus. Et diſceſſum ſanè ejus moleſtiore animo ferremus, hac præſertim rerum ac temporum inclinatione, niſi perſuaſiſſimum nobis hoc eſſet, neminem melius poſſe aut fidelius vel rerum utrobique ſtatum, vel noſtram erga *Celſitudines veſtras* benevolentiam ſtudiumque integrum coràm exponere. Quapropter hunc ut Virum undiquaque præſtantiſſimum, deque Rep. & ſuâ & noſtrâ optime meritum accipere redeuntem velitis rogamus: ſicuti & nos veriſſimo noſtrarum laudum teſtimonio ornatum abeuntem dimiſimus prope inviti. Deus ad ipſius gloriam eccleſiæque præſidium *Orthodoxa* veſtris rebus felicitatem, noſtræ amicitiæ perpetuitatem concedat.

Celſitudinum Veſtrarum Studioſ.

Weſtmonaſterio ex Aula noſtra. die Novemb. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. *Angliæ*, &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII Ordinibus

S. P. D.

Excelsi & Præpotentes Domini, Amici Nostri ac Fœderati Charissimi,

G*Eorgius Duningus* Vir nobilis, nobis est multis ac variis negotiis summâ fide, probitate ac solertiâ perspectus jam diu & cognitus. Eum, ut apud vos Oratoris munere fungatur, mittendum censuimus, mandatisque nostris amplissimè instruximus. Eum itaque amico, ut consuevistis, animo recipiatis rogamus; & quoties habere se significaverit, quod nostro nomine vestrum cum *Excelsis Ordinibus* agat, amicè audire, fidemque adhibere; & quæ vos vicissim communicanda nobis censebitis, ea omnia, sicuti rectè potestis, perinde ac si nos ipsi coram essemus, ei committere velitis. De cætero vobis vestræque Reip. ad Dei gloriam ecclesiæque præsidium secundas res omnes ex animo præcamur.

Celsitudinum Vestrarum Studiosissimus

OLIVERIUS &c.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Decemb. An. Dom. 1657.

OR.

ORDINIBUS HOLLANDIÆ.

CUm ea noſtræ Reip. cum veſtra intercedat neceſſitudo, ea ſint utrinque negotia, ut ſine Oratore atque interprete vel hinc vel inde miſſo res tantæ ad utilitatem utriuſque gentis conſtitui commodè vix poſſint, ex uſu communi fore arbitrati ſumus, ut *Georgium Duningum* Virum nobilem, multis ac variis negotiis ſummâ fide, probitate ac ſolertiâ ſpectatum jam diu nobis & cognitum eo munere inſtructum mitteremus: qui noſtro nomine apud vos maneat, iis maxime officiis intentus, quibus noſtra amicitia ſarta tecta conſervari poſſe quam diutiſſimè videatur. Hac de re cum ad Excelſos & Præpotentes Ordines ſcripſimus, tum vos quoque qui in Provinciâ veſtrâ ſummæ rei præſidetis & Fœderati Belgii tanta pars eſtis certiores faciendos per literas duximus; ut & noſtrum Oratorem eâ ratione quâ convenit accipiatis, & quæ ille cum *Excelſis Dominis Ordinibus* tranſegerit, ea vobis perſuadeatis peræque firma ac rata nos eſſe habituros, acſi ipſi rebus tranſactis coràm interfuiſſemus. Deus conſilia veſtra & facta omnia ad gloriam ſuam & Eccleſiæ pacem dirigat.

Weſtmonaſterio &c. Decemb. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Sereniſſimo Principi

FERDINANDO

Magno Duci Hetruriæ.

Sereniſſime Dux Magne, amice noſter plurimum colende,

PErmagnam nobis attulere voluptatem literæ *Celſitudinis* Veſtræ decimo *Novemb. Florentiâ* datæ ; in quibus benevolentiam erga nos Veſtram eo vidimus perſpectiorem, quanto res ipſæ verbis, facta promiſſis certiora benevolentis animi indicia ſunt: quæ nempe rogavimus *Celſitudinem* veſtram, juberet illum navis *Lodovici parvi* præfectum *Gulielmum Ellum*, qui fidem *Turcis* datam turpiſſimè fregerat, & ipſum comprehendi, & navem cum mercibus in portu retineri, quoad *Turcarum* quæ eſſent redderentur, ne nomen *Chriſtianum* per iſtiusmodi furta labem aliquam ſuſciperet, ea omnia, & ſummo quidem ſtudio, quod ſatis intelligimus, ſcripſit *Celſitudo Veſtra* ſe præſtitiſſe. Nos itaque cum pro accepto beneficio gratias agimus, tum hoc porrò nunc petimus, quandoquidem ſatisfactum iri *Turcis* Mercatores in ſe receperunt, ut & Præfectus ille cuſtodiâ liberetur,

tur, & navis cum mercibus quamprimum dimittatur; ne Turcarum forte rationem potiorem, quam nostrorum civium habuisse videamur. Interim *Celsitudinis Vestræ* spectatâ voluntate erga nos singulari, & sanè gratissimâ sic libenter fruimur, ut ingratitudinis notam non recusemus, nisi pari promptitudine vobis vicissim gratificandi occasionem quam primum dari nobis exoptamus, ex qua nostram quoque in reddendis officiis promptitudinem animi rebus ipsis erga vos demonstrare possimus.

Celsitudinis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS &c.

Westmonasterio ex Aulâ nostrâ.
Decemb. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, *Gothorum*, *Vandalorumque* Regi.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate invictissime,

MUlta simul attulere nobis literæ *Majestatis vestræ* 21. *Feb.* in *Castris Selandicis* datæ, cur, & privatim nostrâ, & totius reipub. *Christianæ*

stiana causâ, lætitiâ haud mediocri afficeremur: primum quod Rex *Daniæ*, non suâ credo voluntate aut rationibus, sed hostium communium artibus factus hostis, repentino vestro in intimum ejus regnum adventu, sine multo sanguine, eò sit redactus, ut, quod res erat, utiliorem sibi pacem bello contra vos suscepto tandem judicaverit: deinde cum is eam nullâ se ratione citius posse consequi existimaret, quam si delata sibi jamdiu ad conciliandam pacem nostrâ operâ uteretur, quòd *Majestas Vestra* solis Internuntii nostri literis exorata, tam facili pacis concessione ostenderit, quantum nostrâ amicitiâ atque gratiâ interpositâ apud se valeret: meumque imprimis in hoc tum pio negotio officium esse voluerit, ut pacis tam salutaris *Protestantium* rebus, uti spero, mox futuræ ipse potissimum unus conciliator atque auctor propemodum essem. Cum enim Religionis hostes conjunctas opes vestras alio pacto frangere se posse desperarent, quàm si vos inter vos commisissent, habebunt nunc, profectò quod pertimescant, ne armorum animorumque, ut spero, vestrorum hæc inopinata conjunctio ipsis belli hujus conflatoribus in perniciem vertat. Tu interim, Rex fortissime, macte tuâ egregiâ virtute; & quam felicitatem in rebus tuis gestis victoriarumque cursu contra Regem nunc socium hostes Ecclesiæ nuper admirati sunt, eandem in suâ rursus clade, Deo benè juvante, fac sentiant.

Westmonasterio ex Palatio Nostro.

30. *die Martii* 1658.

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

FERDINANDO
Magno Duci Hetruriæ.

Serenissime Princeps,

QUod satisfacturum arbitramur *Celsitudini Vestræ* de nostro classis præfecto qui ad portus vestros nuper est delatus, vestro apud nos Oratori respondimus: Interim per libellum supplicem nobis ostendit *Joannes Hosierus Londinensis*, cujusdam navis, cui *Domina* nomen, Magister, se, cùm anno 1656. mense Aprili, navem suam ex syngrapha (chartam partitam Jus nostrum vocat) *Josepho Armano Italo* cuidam locasset, isque factas in syngrapha pactiones ter apertè fregisset, coactum esse demùm, ne navem suam, totumque onus ejus, sortem denique totam amitteret, more mercatorio declaratâ publicè ejus fraude, & in tabulas publicas relatâ, *Liburni* in jus eum vocare: cum autem, ut fraudem fraude tueretur, adhibitis in societatem duobus aliis negotiatoribus litigiosis, de pecunia *Thomæ* cujusdam *Clutterbuxi* sex mille octonos, confictо quodam obtentu, petitoris hujus nomine occupasse: se, post multas impensas consumptumque tempus, jus suum *Liburni*

burni obtinere non posse; ne audere quidem, propter adversariorum minas atque insidias, in judicio illic comparere. Petimus itaque à *Celsitudine vestra*, ut cùm huic homini oppresso subvenire, tum hujus adversarii insolentiam pro consuetâ suâ justitiâ velit coercere: frustrà enim authoritate Principum leges essent civitatibus latæ, si vis atque injuria, cùm, ne omnino sint leges, efficere non possint, possint efficere terrore ac minis, ne quis ad eas audeat confugere. Verum in hujusmodi audaciam quin maturè animadversura sit *Celsitudo Vestra*, non dubitamus; cui pacem prosperaque omnia à Deo Opt. Max. precamur.

Westmonasterio ex Aula Nostra.
die 7. *April. An. Dom.* 1658.

Serenissimo Potentissimoque Principi

LUDOVICO
Galliarum Regi.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate augustissime,

MEminisse potest *Majestas Vestra* quo tempore inter nos de renovando fœdere agebatur, quod optimis auspiciis initum multa utriusque populi commoda, multa hostium communium exinde mala testantur, accidisse miseram illam *Convallensium* occisionem, quorum

rum causam undique desertam atque afflictam vestræ misericordiæ, atque tutelæ summo cum ardore animi ac miseratione commendavimus. Nec defuisse per se arbitramur *Majestatem Vestram* officio tam pio, immo verò tam humano, pro eâ quâ apud *Ducem Sabaudiæ* valere debuit vel auctoritate vel gratiâ: nos certè aliique multi Principes ac Civitates, Legationibus, Literis, Precibus interpositis, non defuimus. Post cruentissimam utriusque sexus omnis ætatis trucidationem, pax tandem data est, vel potius inducta pacis nomine hostilitas quædam tectior: conditiones pacis vestro in oppido *Pinarolii* sunt latæ; duræ quidem illæ, sed quibus miseri atque inopes dira omnia atque immania perpessi facilè acquiescerent, modo iis, duræ & iniquæ ut sint, staretur; non statur; sed enim earum quoque singularum falsâ interpretatione variisque diverticulis fides eluditur ac violatur; antiquis sedibus multi dejiciuntur, religio patria multis interdicitur, tributa nova exiguntur, arx nova cervicibus imponitur, unde milites crebro erumpentes obvios quosque vel diripiunt vel trucidant: ad hæc nuper novæ copiæ clanculum contra eos parantur; quique inter eos *Romanam Religionem* colunt, migrare ad tempus jubentur; ut omnia nunc rursus videantur ad illorum internecionem miserrimorum spectare, quos illa prior laniena Reliquos fecit. Quod ego per dextram tuam, *Rex Christianissime*, quæ fœdus nobiscum & amicitiam percussit, obsecro atque obtestor,

per

per illud *Christianismi* Tituli decus sanctissimum, fieri ne siveris: nec tantam sæviendi licentiam non dico principi cuiquam (neque enim in ullum Principem, multo minus in ætatem illius principis teneram, aut in muliebrem matris animum tanta sævitia cadere potest) sed sacerrimis illis sicariis ne permiseris; qui cum Christi Servatoris nostri servos atque imitatores sese profiteantur, qui venit in hunc mundum ut peccatores servaret, ejus mitissimo nomine atque institutis ad innocentium crudelissimas cædes abutuntur: eripe qui potes, quique in tanto fastigio dignus es posse, tot supplices tuos homicidarum ex manibus, qui cruore nuper ebrii, sanguinem rursus sitiunt; suæque invidiam crudelitatis in Principes derivare consultissimum sibi ducunt. Tu verò nec titulos tuos aut Regni fines ista invidiâ, nec Euangelium *Christi* pacatissimum istâ crudelitate fœdari te regnante patiaris. Memineris hos ipsos avi tui HENRICI *Protestantibus* amicissimi dedititios fuisse; cum *Diguierius* per ea loca, quà etiam commodissimus in *Italiam* transitus est, *Sabaudum* trans *Alpes* cedentem victor est insecutus: deditionis illius instrumentum in actis regni vestri publicis etiamnum extat; in quo exceptum atque cautum inter alia est, Ne cui postea *Convallenses* traderentur, nisi iisdem conditionibus quibus eos avus tuus invictissimus in fidem recepit. Hanc fidem nunc implorant, avitam abs te Nepote Supplices requirunt: tui esse, quàm cujus nunc sunt, vel permutatione aliquâ, si fieri possit, malint

malint atque optarint : id si non licet, patrocinio saltem, miseratione atque perfugio. Sunt & rationes regni quæ hortari possint ut *Convallenses* ad te confugientes ne rejicias ; sed nolim te, *Rex* tantus cùm sis, aliis rationibus ad defensionem calamitosorum quàm fide à majoribus data, pietate, regiaque animi benignitate ac magnitudine permoveri. Ita pulcherrimi facti laus atque gloria illibata atque integra tua erit, & ipse Patrem misericordiæ ejusque filium *Christum Regem*, cujus nomen atque doctrinam ab immanitate nefaria vindicaveris, eo magis faventem tibi atque propitium per omnem vitam experieris. Deus Opt. Max. ad gloriam suam, tot innocentissimorum hominum *Christianorum* tutandam salutem, vestrumque verum decus *Majestati Vestræ* hanc mentem injiciat.

Westmonasterio. Maii
An. Dom. 1658.

Civitatibus

HELVETIORUM
Euangelicis.

Illustres atque Amplissimi Domini, Amici Charissimi,

DE *Convallensibus* Vicinis Vestris afflictissimis, quàm sint à Principe suo gravia & intolleranda religionis causâ passi, cùm propter

ipſam rerum atrocitatem horret prope animus recordari, tum ad vos ea ſcribere quibus notiora multo ſunt, ſupervacuum duximus. Exempla etiam literarum vidimus quas Legati veſtri pacis jamdudum *Pinaroliana* hortatores atque teſtes ad *Allobrogum* Ducem illiuſque *Taurinenſis* conſilii Præſidem ſcripſerunt; in quibus ruptas eſſe omnes pacis conditiones, illiſque miſeris fraudi potiùs quàm ſecuritati fuiſſe ſingulatim, oſtendunt atque evincunt. Quarum violationem ab ipſâ ſtatim pace datâ in hunc uſque diem continuatam, & indies graviorem niſi æquo animo patiuntur, niſi ſe conculcandos planè & peſſumdandos proſternunt atque abjiciunt, religione etiam ejuratâ, impendet eadem calamitas, eadem ſtrages, quæ ipſos cum conjugibus ac liberis tertio ab hinc anno ſic miſerabilem in modum attrivit atque afflixit, & ſubeunda iterum ſi eſt, funditus eradicabit. Quid agant miſeri? quibus nulla deprecatio, nulla reſpiratio, nullum adhuc certum perfugium patuit; res eſt cum feris aut cum furiis, quibus priorum cædium recordatio nullam pœnitentiam, aut ſuorum civium miſerationem, nullum ſenſum humanitatis aut fundendi ſanguinis ſatietatem attulit. Hæc ferenda planè non ſunt, ſive fratres noſtros *Convallenſes Orthodoxa Religionis* cultores antiquiſſimos, ſive ipſam Religionem ſalvam volumus. Et nos quidem locorum intervallo plus nimio disjuncti, quod opis aut facultatis noſtræ fuit & præſtitimus ex animo, & præſtare non deſinemus. Vos qui non modo fratrum cruciatibus

tibus ac penè clamoribus, verum etiam eorumdem furori hostium proximi estis, prospicite per Deum immortalem idque maturè quid vestrarum nunc partium sit; quid auxilii, quid præsidii vicinis ac fratribus alioqui mox perituris ferre possitis ac debeatis, prudentiam vestram ac pietatem, fortitudinem etiam vestram consulite. Causa certè eadem est Religio, cur iidem hostes vos quoque perditos velint, immo cur eodem tempore, eodem superiore anno, fœderatorum vestrorum intestino Marte perditos voluerint. Vestra duntaxat in manu post opem divinam videtur esse, ne purioris ipsa stirps Religionis vetustissima in illis priscorum fidelium reliquiis excindatur: quorum salutem in extremum jam discrimen adductam si negligitis, videte ne vosmetipsos paulo post proximæ vices urgeant. Hæc dum fraternè ac liberè hortamur, ipsi interea non languescimus: quod solum nobis conceditur tam longinquis, cùm ad procurandam periclitantium incolumitatem tùm ad sublevandam egentium inopiam, omnem operam nostram & contulimus & conferemus. Deus det utrisque nobis eam domi tranquillitatem ac pacem, eum rerum ac temporum statum, ut omnes nostras opes atque vires, omne studium ad defendendam ecclesiam suam contra hostium suorum furorem ac rabiem, convertere possimus.

Westmonasterio ex Aula nostra. Maii die An. Dom. 1658.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZARINO

SALUTEM.

Eminentissime Domine,

ILlatæ nuper *Protestantibus*, qui *Valles* quasdam *Alpinas* in ditione *Ducis Sabaudiæ* incolunt, gravissimæ calamitates cædesque cruentissimæ fecêre ut inclusas has literas ad Majestatem Regiam, hasque alteras ad *Eminentiam Vestram* Scripserim. Et quemadmodum de Rege Serenissimo dubitare non possum quin hæc tanta crudelitas, quâ in homines innoxios atque inopes tam barbarè sævitum est, vehementer ei displiceat atque offensa sit; ita mihi facilè persuadeo quæ ego à Majestate Regiâ illorum causâ miserorum peto, ad ea impetranda vestram quoque operam atque gratiam, velut cumulum, accessuram. Cum nihil planè sit quod *Francorum Genti* benevolentiam apud suos omnes vicinos *Reformatæ Religionis* cultores majorem conciliaverit, quam libertas illa ac privilegia quæ ex edictis suis atque actis publicis permissa *Protestantibus* atque concessa sunt. Et hæc quidem *Respublica* cum propter alias tum hanc potissimum ob causam *Gallorum* amicitiam ac necessitudinem majorem in modum expetivit.

De

De qua conſtituenda jamdiu cum *Legato Regio* apud nos agitur ejuſque tractatio jam penè ad exitum perducta eſt. Quid! quòd etiam ſingularis benignitas *Eminentiæ Veſtræ*, ac moderatio, quam in ſummis Regni rebus gerendis erga *Proteſtantes Galliæ* ſemper teſtata eſt, à prudentiâ veſtrâ & magnitudine animi ut hoc ſperem atque expectem, facit; qua ex re & fundamenta arctioris etiam neceſſitudinis inter hanc *Rempublicam*, *Regnumque Gallicum Eminentia veſtra* jecerit, meque ſibi privatim ad officia omnia humanitatis ac benevolentiæ viciſſim reddenda obligaverit: adeoque hoc velim *Eminentia veſtra* ſibi perſuaſſimum habeat.

Eminentiæ Veſtræ Studioſiſſimus.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Sereniſſimo ac Potentiſſimo Principi

LUDOVICO

Galliarum Regi.

Sereniſſime Potentiſſimeque Rex, Amice ac Fœderate Auguſtiſſime,

THomam Vice Comitem *Falconbrigium* Generum meum in *Galliam* proficiſcentem, & ad teſtificandum obſequium ſuum & obſer-

 vantiam,

vantiam, qua *Majestatem Vestram* colit, venire in conspectum vestrum, *Regiamque Manum* osculari cupientem, tametsi propter consuetudinem ejus jucundissimam invitus dimitto, tamen cùm non dubitem quin ab aula tanti Regis, in quâ tot viri prudentissimi fortissimique versantur, multo instructior ad res quasque laudatissimas, & quasi consummatus ad nos brevi sit reversurus, obsistendum esse ejus animo ac voluntati non sum arbitratus. Et quanquam is est, nisi Ego fallor, qui per se satis commendatus, quocunque accesserit, videri possit, tamen si se meâ gratiâ *Majestati Vestræ* aliquanto commendatiorem fuisse senserit, eodem me quoque beneficio affectum atque devinctum arbitrabor. Deus *Majestatem Vestram* incolumem, nostramque amicitiam firmissimam communi orbis *Christiani* bono quam diutissime conservet.

Westmonasterio ex Aula nostra. Maii die An. Dom. 1658.

Oli-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZARINO.

Eminentissime Domine,

CUm *Thomam* Vicecomitem *Falconbrigium* Generum meum proficiscentem in *Galliam* *Serenissimo Regi* commendaverim, non potui quin eadem re *Eminentiam Vestram* certiorem facerem, nec non vobis etiam eundem commendarem: id quantum ponderis atque momenti ad superiorem quoque commendationem allaturum sit non nescius. Quem certè fructum commorationis apud vos suæ, sperat autem non mediocrem hunc fore, percepturus est, ejus maximam partem favori vestro ac benevolentiæ non poterit non debere; cujus prope sola mens ac vigilantia res tantas eo in regno sustinet ac tuetur. Quicquid ei gratum *Eminentia Vestra* fecerit, id mihi fecisse se existimet; id ego in multis vestris erga me humanitèr & amicè factis numerabo.

Westmonasterio. Maii
An. Dom. 1658.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Eminentissimo Domino CARDINALI MAZARINO.

Eminentissime Domine,

CUm illustrissimum virum *Thomam Bellasfisium* Vicecomitum *Falconbrigium* Generum meum Serenissimi Regis adventum in castrá ad *Dunkirkam* gratulatum mitterem, eidem præcepi ut *Vestram* quoque *Eminentiam* adiret, meoque nomine & plurimam salutem dicat, & gratias vobis agat, cujus potissimum fide, prudentiâ, vigilantiâ perfectum est, ut res Gallica tam diversis in partibus, & præsertim in vicinâ Flandriâ contra Hispanum hostem communem tam prosperè geratur: à quo nunc celeriter, uti spero, fraudum & insidiarum, quibus se maxime tuetur, aperta atque armata virtus pœnas reposcet: quod uti fiat quàm citissimè, nos certe neque copiis, quantum possumus, neque votis deerimus.

Westmonasterio ex Aulâ nostrâ.
Maii *An. Dom.* 1658.

OLI-

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Sereniſſimo ac Potentiſſimo Principi

LUDOVICO

Galliæ Regi.

Sereniſſime Potentiſſimeque Rex, amice ac Fœderate Auguſtiſſime,

UT nuntiatum eſt veniſſe in caſtra *Majeſtatem veſtram*, tantiſque copiis infame illud oppidum piratarum atque aſylum *Dunkirkam* obſediſſe, & magnam cepi voluptatem, & ſpem certam, fore nunc brevi, Deo bene juvante, ut infeſtum minùs poſthac latrociniis mare tutiùs navigetur; fore ut *Hiſpanicas* fraudes, ducem alterum ad Heſdenæ proditionem auro corruptum, alterum ad Oſtendam dolo captum virtute bellicâ *Majeſtas veſtra* nunc brevi vindicet. Mitto itaque nobiliſſimum virum *Thomam* Vicecomitem *Falconbrigium* generum meum, qui & adventum veſtrum in tam propinqua nobis caſtra gratularetur, & coràm exponat quanto nos ſtudio *Majeſtatis veſtræ* res geſtas non junctis ſolum viribus noſtris, ſed votis etiam omnibus proſequamur, uti Deus Opt. Max. & ipſam incolumem, & noſtram

amicitiam firmissimam communi orbis *Christiani* bono quam diutissimè conservet.

Westmonasterio ex Aula nostra. Maii An. Dom. 1658.

Serenissimo Principi
FERDINANDO,
Duci Magno Hetruriæ.

Serenissime Dux Magne,

CUm Celsitudo vestra in omnibus quidem literis suis summam erga nos benevolentiam suam nobis semper significaverit, dolemus id præfectis vestris ac ministris aut tam obscurè significatum, aut tam malè esse intellectum, ut in Portu *Liburnensi*, ubi maximè quæ vestra sit erga nos benevolentia intelligi oporteret, nos nullum ejus fructum aut indicium percipere queamus; immo alienum potius & hostilem vestrorum in nos animum indies experiamur. Quàm enim non amicis nostra classis *Liburnensibus* usa nuperrime sit, quàm nullis adjuta rebus, quàm hostiliter denique accepta bis ab illo oppido discedere coacta sit, cùm ex eo ipso loco multis testibus fide dignis, tum ex ipso Navarcho nostro, cui cùm classem credamus, narrandi fidem derogare non possumus, satis videmur nobis nimísque certò cognovisse. Priore ejus adventu *Cal. Jan.* post redditas Celsitu-
dini

dini vestræ literas nostras, vestraque omnia humanitatis officia nostris hominibus ultro delata, petentibus ut portus *Ferrarii* commoditate uti liceret, responsum est, id concedi non posse, ne *Rex Hispaniæ* scilicet noster hostis offenderetur. Et tamen quid est quod princeps amicus amico præbere communius possit, quàm littoris ac portus aditum? quid est quod nos expectare ab hujusmodi amicitia possimus quæ hostium nostrorum animum ne offendat, incommodare nobis quàm commodare, aut vel minimis rebus subvenire paratior sit. Et primo quidem ex singulis navibus duobus vel tribus nautis duntaxat excensus in terram, sive commercium (quam vos Practicam vocatis) est datum: mox ut auditum est in oppido, navem quandam *Belgicam*, quæ frumentum in *Hispaniam* portabat, à nostris esse interceptam, quod erat antea commercii statim adimitur; *Longlandius* qui nostris illic Mercatoribus præsidet, classem adire non permittitur; aquatio, quæ omnibus non planè hostibus libera est, non nisi sub armatis custodibus iniquo pretio, & quidem egerrimè præbetur: tot nostris Mercatoribus qui non sine maximo vestrorum emolumento illic versantur, suos ne invisant populares aut ulla re adjuvent interdicitur. Posteriore ejus adventu sub exitum mensis *Martii*, egressus ex navibus nemini datur: quinto post die cùm naviculam quandam *Neapolitanam* prætoria navis nostra incidentem in nos fortè excepisset ducenta plus minus tormenta ab oppido

classem versus disploduntur quorum nullum ictu nos læsit ne attigit quidem : quod argumento esse potest quàm longè hæc à Portu atque castelli ditione in alto gererentur, quæ vestros quasi portu violato sic sine causa irritarunt : confestim aquatorum nostrorum scaphæ intra portum oppugnantur; una capitur, detinetur; reposcentibus neque scapham neque homines redditum iri respondetur, nisi capta illa navis *Neapolitana* reddatur quam constat libero mari captam, ubi capi licuit. Ita nostri multis modis incommodati sine illo commeatu, quem numeratâ pecuniâ coemerant, abire denuo coguntur. Hæc si *Celsitudinis vestræ* voluntate ac jussu quod speramus non fiunt, petimus id ostendat præfecti illius supplicio, qui amicitias Domini sui violare tam facile in animum induxit : sin est ut sciente ac volente vestrâ Celsitudine commissa hæc sint, cogitet nos, ut benevolentiam vestram plurimi semper fecimus, ita apertas injurias à benevolentia dignoscere didicisse.

Vester quoad licet bonus amicus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Westmonasterio ex Aula nostra. Maii die An. Dom. 1658.

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo potentissimoque Principi

LUDOVICO
Galliæ Regi.

Serenissime potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate Augustissime,

Quòd tam celeriter illustri missâ Legatione *Majestas Vestra* meum officium cumulo rependit, cùm singularem benignitatem, animique magnitudinem testata est suam, tum meo etiam honori ac dignitati quantopere faveat, non mihi solùm declaravit, verum etiam universo populo Anglicano: quo nomine Majestati Vestræ, pro eo ac de me merita est, gratias & ago & habeo maximas. De victoria quam conjunctis nostris copiis Deus contra hostes felicissimam dedit, vobiscum unà lætor; nostrosque in eo prælio neque subsidiis vestris, neque majorum suorum bellicæ gloriæ, neque suæ denique virtuti pristinæ defuisse perquàm etiam gratum est. De *Dunkirka*, quam deditioni proximam *Majestas Vestra* sperare se scribit, eam nunc deditam tam citò posse me rescribere insuper gaudeo: neque unius Urbis jactura duplicem perfidiam *Hispanum* propediem esse

Ituiturum ſpero; quod captâ urbe altera effectum eſſe, velim *Majeſtas* etiam *veſtra* tam citò poſſit reſcribere. Quod reliquum pollicetur meas rationes curæ ſibi fore, de eo regi optimo atque amiciſſimo pollicenti, ejuſque Legato excellentiſſimo atque ornatiſſimo viro *Duci Crequienſi* idem confirmanti, non diffido; Deumque Opt. Max. *Majeſtati veſtræ Reique Gallicæ* domi bellique propitium exopto.

Weſtmonaſterio. die Junii
An. Dom. 1658.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Eminentiſſimo Domino

CARDINALI MAZARINO.

Eminentiſſime Domine,

CUm *Regi Sereniſſimo* per literas gratias agam, qui honoris & gratulationis reddendæ cauſâ, ſuæque lætitiæ de nobiliſſima recenti victoria mecum communicandæ Legationem Splendidiſſimam miſit, ingratus tamen ſim, niſi *Eminentiæ* quoque *veſtræ* debitas ſimul gratias per literas perſolvam; quæ ad teſtandam ſuam erga me benevolentiam, meique rebus omnibus quibus poteſt ornandi ſtudium, nepotem ſuum præſtantiſſimum atque ornatiſſimum adoleſcentem unà miſit, & ſiquem haberet apud

ſe

se propinquiorem aut quem pluris faceret, cum potissimùm fuisse missurum scribit: additâ etiam ratione, quæ ab judicio tanti Viri profecta ad meam haud mediocrem laudem atque ornamentum pertinere existimo; nempe ut qui sanguine conjunctissimi sibi sunt in me honorando atque colendo *Eminentiam suam* imitarentur. Et humanitatis quidem, candoris, amicitiæ vestrum in me diligendo exemplum haud postremum fortasse habuerint; summæ virtutis summæque prudentiæ alia in vobis longe clariora; quibus regna resque maximas summa cum gloria administrare discant. Qua res uti possit *Eminentia vestra* quam diutissimè quamque felicissimè gerere ad totius *Regni Gallici*, immo totius *Resp. Christianæ* commune bonum, vestrumque proprium decus, non defutura mea vota polliceor.

Eminentiæ Vestræ Studiosissimus.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Junii An. Dom. 1658.

O L I-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Potenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi &c.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate Charissime,

QUoties communium Religionis hostium importuna consilia variasque artes intuemur, toties nobiscum reputamus, quàm necessarium orbi *Christiano*, quamque salutare sit futurum, quo faciliùs adversariorum conatibus iri obviam possit, Protestantium Principes inter se, & potissimùm *Majestatem vestram* cum *Repub.* nostra arctissimo fœdere conjungi. Id à nobis quantopere sit, quantoque studio expetitum, quàm denique gratum nobis accidisset, si *Suecorum* nostræque res ea conditione ac loco fuissent, ut fœdus illud ex utriusque animi sententia sanciri, alterque alteri opportunissimo auxilio esse potuisset, Oratoribus vestris, ex quo primùm illi hoc apud nos egerunt, testatum reddidimus. Neque vero illi suo muneri defuerunt; sed quam cæteris in rebus consueverunt, eandem hac quoque in parte pruden-

tiam

tiam ac diligentiam adhibuerunt. Verùm ea nos domi improborum civium perfidia exercuit qui in fidem sæpius recepti, res novas tamen moliri, & cum exulibus, etiam cum hostibus *Hispanis* discussa jam sæpe & profligata consilia repetere non desinunt, ut in propulsandis periculis propriis occupati, neque curam omnem, neque integras opes quod in votis erat, ad communem *Religionis* causam tuendam convertere hactenus potuerimus. Quod licuit tamen, quantumque in nobis situm erat, & anteà studiosè præstitimus, & siquid in posterum *Majestatis vestræ* rationibus conducere videbitur, id non velle solùm, verùm etiam summâ ope vobiscum unà agere per occasiones non desistemus. Interea *Majestatis vestræ* rebus prudentissimè fortissimèque gestis gratulamur atque ex animo lætamur: eundemque uti velit Deus felicitatis atque victoriæ cursum esse quam diuturnum ad sui numinis gloriam assiduis precibus exoptamus.

Westmonasterio ex Aula nostra. Junii die An. Dom. 1658.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

Lusitaniæ Regi.

S. P. D.

Serenissime Rex, Amice ac Fœderate,

OStendit nobis per libellum supplicem *Joannes Buffield* Mercator *Londinensis*, se anno 1649. merces quasdam *Antonio Joanni* & *Manueli Ferdinando Castaneo Tamirensibus* tradidisse, uti iis divenditis earum rationem mercatorum more sibi redderent: tum in *Angliam* dum navigaret, in piratas incidisse, spoliatumque ab iis damnum haud mediocre accepisse: hoc audito, *Antonium* & *Manuelem* eò quod hunc interfectum credebant, traditas sibi merces statim pro suis habuisse, adhuc etiam retinere, rationemque omnem de iis recusare; atque huic fraudi subsecutam paulo post *Anglicarum* mercium proscriptionem obtendere; coactum se demum superiore anno, hyeme mediâ in *Lusitaniam* redire, sua repetere; sed frustra; hos enim neque bona neque rationem ut reddant adduci posse; & quod mirum sanè videatur, privatam illarum mercium possessionem proscriptione

ſcriptione publicâ defendere: cùm videret ſe hominem longinquum deteriore conditione cum *Tamirenſibus* in ſua patria contendere, ad *Majeſtatem Veſtram* ſe confugiſſe; Conſervatoris judicium, qui judicandis Anglorum cauſis conſtitutus eſt, ſupplicem popoſciſſe; à Majeſtate Veſtra rurſùs ad forenſem illam cognitionem, unde confugerat, rejectum eſſe. Quod etſi per ſe iniquum non eſt, tamen cùm perſpicuum ſit *Tamirenſes* iſtos veſtro edicto publico ad ſuam privatam fraudem abuti, à Majeſtate Veſtra majorem in modum petimus, ut cauſam hujus multis caſibus afflicti, ad inopiamque redacti ad Conſervatorem potius judicem proprium velit pro ſua clementia integram remittere: quo poſſit inops fortunarum ſuarum quod ſupereſt ab illorum hominum infida ſocietate recuperare: id, re cognitâ, quin Majeſtati veſtræ nobiſcum unà maximè placeat non dubitamus.

Weſtmonaſterio ex Aula noſtra.
die Auguſti 1658.

Sere-

Sereniſſimo Principi

LEOPOLDO

Auſtriæ Archiduci, Provinciarum in Belgio ſub *Philippo Hiſpaniarum Regi* Præſidi.

Sereniſſime Domine,

C*Arolus Harbordus*, vir *Equeſtris* apud nos *Ordinis*, per libellum ſupplicem ad nos detulit, ſe bona quædam & ſupellectilem cum ex *Hollandiâ Brugas* in ditionem veſtram aſportaſſet, de iis, ne ſibi per vim atque injuriam eripiantur, inopinatò periclitari. Ea nempe, cum à *Comite Suffolcbienſi* pro quo ſe grandi ære alieno obſtrinxerat, ex *Angliâ* Anno 1643. miſſa ad ſe idcirco fuiſſent, ut haberet, quo ſibi ſatisfaceret, ſiquid pro illo diſſolvere cogeretur, à *Richardo Grenvillo*, qui & ipſe *Equeſtris Ordinis* eſſe fertur, occupari, & quo in loco cuſtodiebantur, Effractis foribus atque articulis poſſideri: hoc ſolo titulo, deberi ſibi neſcio quid à *Theophilo Suffolchienſi Comite* defuncto, ex quodam noſtræ *Curiæ Cancellariæ* decreto, eaque proinde bona quaſi *Theophili Comitis* eſſent, eique decreto obnoxia, ſe referenda

ferenda in tabulas curasse : cùm ex nostris legibus neque ipse Comes, qui nunc est, & cujus hæc bona sunt eo decreto teneatur, neque bona ejus occupari aut retineri debeant: id quod ex sententiâ ejusdem Curiæ unà cum hisce literis ad vos missâ, declaratur, quas quidem literas supradictus *Carolus Harbordus* à nobis petiit, uti per eas *Celsitudinem vestram* rogatam vellemus, ut bona illa & recentione omni, & iniquâ istâ *Richardi Grenvilli* Actione, primo quoque tempore liberentur: cùm hoc contra morem jusque Gentium planè sit, at cuiquam in aliena ditione eâ de re Actio detur, quæ in ea Regione, ubi causa Actionis orta est, legitimè dari non possit. Hanc causam ut Celsitudini vestræ commendaremus, & ipsa justitiæ ratio, & prædicata passim vestra æquanimitas permovit. Quod siquo tempore usus venerit, ut de jure aut commodis vestrorum apud nos agatur, haud remissa profecto nostra studia, immo omni tempore propensissima experturos vos esse polliceor.

Celsitudinis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Westmonasterio.

Su-

Supremæ *Curiæ Parlamenti Parisiensis.*

NOs *Commissarii* Magni Sigilli *Angliæ &c.* Supremam *Curiam Parlamenti Parisiensis* rogatam volumus curare velit uti *Miles, Gulielmus,* & *Maria Sandys* defuncti nuper *Gulielmi Sandys* & *Elisabethæ Soamæ* Uxoris ejus liberi, natione *Angli,* ætate nondum adultâ, *Parisiis,* ubi nunc in supradictæ *Curiæ* tutela sunt, ad nos quamprimum redire possint; eosque liberos *Jacobo Mowato Scoto,* Viro probo atque honesto velit committere, cui nos hanc curam delegavimus, ut eos & inde acciperet, & ad nos huc adduceret: recipimusque, occasione hujusmodi oblatâ, jus idem atque æquum subditis *Galliæ* quibuscunque ab hac *Curia* redditum iri.

LIT-

LITERÆ RICHARDI Protectoris Nomine conscriptæ.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

LUDOVICO Galliarum Regi.

Serenissime ac Potentissime Rex, Amice ac Fœderate,

CUm Serenissimus Pater meus gloriosæ memoriæ *Oliverius Reip. Angliæ Protector*, omnipotente Deo sic volente, supremum jam diem tertio *Septembris* obierit, Ego Successor ejus in hoc magistratu legitimè declaratus, tametsi in summo mœrore ac luctu, non potui tamen quin de re tanta primo quoque tempore *Majestatem Vestram* per literas certiorem facerem, quam & mei patris & hujus Reip. amicissimam hoc nuntio repentino haud lætaturam esse confido. Meum nunc est à *Vestra Majestate* pe-

petere, de me sic velit existimare, ut qui nihil deliberatius in animo habeam, quam societatem & amicitiam quæ gloriosissimo meo parenti vestra cum Majestate fuit, summâ fide atque constantiâ colere; ejusque fœdera, consilia, rationes vobiscum institutas eodem studio ac benevolentiâ observare ratasque habere: Legatum proinde apud vos nostrum eâdem qua prius potestate præditum volo: quicquid id nostro nomine vobiscum egerit, ita accipere velitis rogo quasi à me ipso actum id esset. *Vestra* denique *Majestati* comprecor fausta omnia.

Westmonasterio ex Aula Nostra.
5. *Septemb.* 1658.

Eminentissimo Domino
CARDINALI MAZARINO.

Eminentissime Domine,

QUanquam nihil mihi acerbius accidere potuit, quàm de Serenissimi & præclarissimi Patris mei obitu scribere, tamen cum sciam quanti ille fecerit *Eminentiam Vestram*, quanti vos illum, neque dubitem quin *Eminentia Vestra*, cui summa Rei *Gallicæ* commissa est amici ac fœderati tam constantis tamque conjuncti mortem molestissime latura sit, permagni referre arbitratus sum, ut eam quoque, simul cum Rege, de hoc casu gravissimo per literas monerem;

rem; vobisque etiam, quoniam id æquum est, confirmarem, me ea omnia sanctissimè præstiturum ad quæ præstanda vobis, rataque habenda Serenissimæ memoriæ Pater meus fœdere tenebatur: perficiamque ut illum, utpote vobis amicissimum omnique laude florentem, cùm amissum meritò doletis, quàm minimè tamen quod ad servandam societatis fidem attinet, desideretis: cui etiam ad utriusque Gentis commune bonum vestra quoque ex parte servandæ Deus *Eminentiam Vestram* quàm diutissimè conservet.

Westmonasterio. Septemb. 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi &c.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate,

CUm videar mihi Paternam virtutem vix satis posse imitari, nisi easdem quoque amicitias colam & retinere cupiam, quas ipse & virtute sibi quæsivit & sibi esse maxime colen-

das ac retinendas judicio singulari duxit, non est quod dubitet *Majestas vestra* quin eodem se prosequi studio ac benevolentia debeam quâ Pater meus memoriæ serenissimæ est prosecutus. Tametsi igitur in hoc magistratus ac Dignitatis initio non eo loco res nostras reperiam ut in præsentia possim ad quædam capita respondere, quæ Oratores vestri in medium protulerunt, tamen & institutum à patre fœdus cum *Majestate vestra* continuare & arctius etiam conjungere mihi quidem magnopere placet; in rerumque utrinque statum simulac plenius intellexero, ad ea transigenda quæ cum utriusque reip. commodis potissimum conjuncta esse videbuntur, ero equidem semper, ad me quod attinet, promptissimus. Deus interim *Majestatem vestram* ad gloriam suam & *Orthodoxæ Ecclesiæ* tutelam atque præsidium quam diutissimè conservet.

Westmonasterio ex Aula nostra.
Octob. 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, *Gothorum*, *Vandalorum* Regi, Magno Principi *Finlandiæ*, Duci *Scaniæ*, *Esthoniæ*, *Careliæ*, *Brehmæ*, *Verdæ*, *Stetini-Pomeraniæ*, *Cassubiæ* & *Vandaliæ*; Principi *Rugiæ*, Domino *Ingriæ* & *Wismariæ*; nec non Comiti Palatino *Rheni*, *Bavariæ*, *Juliaci*, *Cliviæ* & Montium Duci.

Serenissime, Potentissime Rex, Amice ac Fœderate,

BInas accepi à *Majestate Vestra* literas; alteras per nuntium suum, alteras Legato nostro *D. Philippo Meadow* ad me transmissas. Ex quibus non solum dolorem suum de obitu Patris mei Serenissimi veris animi sensibus expressum, deque ipso *Majestas Vestra* quàm præclarè senserit, verum etiam de me quoque ejus in locum suspecto quantam spem ceperit cognovi. Et ad paternæ quidem laudis cumulum nihil posthac amplius aut illustrius tanto authore accedere potest meis certe in capessenda *Repub.* auspiciis nihil felicius tanto Gratulatore, ad virtutes de-

nique patrias tanquam hæreditatem optimam adeundas nihil quod accendat vehementius tanto hortatore potuit accidere. Ad rationes *Majestatis Vestræ* de communi *Protestantium* causa nobiscum initas quod spectat, sic velim existimet, me quidem ex quo ad hæc gubernacula accessi, quanquàm eo loco res nostræ sunt, ut summam diligentiam, curam, vigilantiam domi potissimum requirant, nihil tamen antiquius aut deliberatius habuisse aut habere quam paterno fœderi cum *Majestate Vestra* percusso quantum in me erit non deesse. Classem itaque in mare *Balticum* mittendam cum iis mandatis curavi quæ Internuncius noster quem ad hoc totum negotium amplissimè instruximus, *Majestati Vestræ* communicabit. Quam Deus Opt. Max. incolumem prosperisque rerum successibus fortunatissimam ad *Orthodoxam fidem* tudandam diutissime conservet.

Westmonasterio ex Aula nostra.
die 13. *Octob.* 1658.

Ri-

Richardus Protector

Serenissimo ac Potentissimo Principi

CAROLO GUSTAVO,

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi &c.

Serenissime, Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate,

MItto ad Majestatem vestram, quo nihil dignius aut præstantius possum mittere, Virum verè egrægium, vereque Nobilem *Georgium Aiscoum, Equitem auratum*, non solùm belli, & navalis præsertim scientiâ multis ex rebus fortiter gestis cognitum jam sæpe atque spectatum, verumetiam probitate, modestiâ, ingenio, doctrinâ præditum, moribus suavissimis nemini non charum, &, quod nunc caput rei est, sub signis *Majestatis Vestræ* virtute bellicâ toto orbe terrarum florentissimæ jam diu mereri cupientem. Velimque sic habeat *Majestas Vestra*, quicquid huic Viro muneris commiserit, in quo fides, fortitudo, experientia constare vel etiam prælucere possit, neque fideliori neque fortiori, nec facile peritiori posse se quicquam committere. Quæ autem Ego illi negotia dedero communicanda *Vestræ Majestati*, in iis expeditum aditum, aurem benignam velit rogo præbere, eamque fidem, quam nobis-

bismetipsis coràm fuisset habitura ; eum denique honorem, quem tali viro & suis meritis & nostrâ commendatione ornatissimo convenire judicaverit. Deus res vestras ad gloriam suam & *Orthodoxa Ecclesia* præsidium felici exitu fortunet.

Westmonasterio ex Aula nostra.
die Octob. 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Potentissimoque Principi

CAROLO GUSTAVO, *Suecorum, Gothorum, Vandalorumque* Regi &c.

Serenissime Potentissimeque Rex, amice ac Fœderate Charissime,

DEtulit ad nos per libellum supplicem *Samuel Piggottus, Londinensis* Mercator, se nuper naves duas, (quarum alteri nomen *Posta*, Magister, *Tiddeus Jacobus*; alteri *The Water Dog*, magister *Garbrand Peters*) *Londino* in *Galliam* negotiandi causa misisse; eas inde sale onustas *Amsterodamum* petiisse; *Amsterodamo* alteram saburrâ tantùm, alteram halece impositas cujus cum *Petro* quodam *Hemsbergo* Societas erat in mare *Balticum Stetinum* usque *Pomerania*,
quæ

quæ in veſtra ditione eſt, ad exponendam illic halecem navigaſſe; verùm utraſque haſce naves accepiſſe ſe alicubi maris *Baltici* à copiis quibuſdam veſtris detineri; tametſi ut huic malo occurreret cum utraque nave ſyngrapham ſigillo curiæ maritimæ obſignatam unà curaverit mittendam, qua & navium harum & mercium, exceptâ halecis parte ſupradictâ, unum ſe eſſe ac legitimum dominum demonſtraret. Cujus rei cùm fidem apud nos plenam fecerit, peto magnopere à *Majeſtate Veſtra* (quandoquidem duarum navium jactura ſine ſummo hominis detrimento fortunarumque forte omnium naufragio vix poſſe accidere videtur) uti mandet ſuis atque imperet illarum navium liberam primo quoque tempore dimiſſionem. Deus Majeſtatem Veſtram ad gloriam ſuam, Eccleſiæque Orthodoxæ præſidium quàm diutiſſimè ſervet incolumem.

Weſtmonaſterio ex Aula Noſtra,
Jan. 27. *An. Dom.* 1658.

Richardus Protector Reip. Angliæ &c.

Celsis & Potentibus Dominis

OCCIDENTALIS FRISIÆ Poteſtatibus

S. D.

Celsi & Potentes Domini, amici ac Fœderati Chariſſimi,

GRavem ad me detulit querelam per libellum ſupplicem *Maria Grinderia* vidua, cum ſibi à *Thoma Killegrao* veſtro milite pecunia bene magna ante annos octodecim debeatur, ſe eum ne nullo modo adducere per Procuratorem poſſe, neque ut debitum ſolvat, neque ut de jure ſuo, ſi quid ſit, velit lege experiri; id ne à procuratore viduæ cogi poſſit, petiſſe eum à Celſitudinibus veſtris per libellum ſupplicem ne cui liceat eum lege perſequi ullius pecuniæ ab ſe in *Anglia* debitæ. Ego verò ſi Celſitudinibus veſtris hoc tantum ſignificavero, viduam eſſe, egenam eſſe, multorum matrem parvulorum, cujus iſte omnes prope fortunas avertere conatur, non committam ut apud vos, quibus divina præcepta atque adeo de viduis pupilliſque non opprimendis notiſſima eſſe confido, graviore ullâ utendum cohortatione putem, ne hoc

hoc fraudandi privilegium petitioni istius concedere velitis: id quod nunquam concessuros vos esse mihi persuadeo.

Westmonasterio ex Aula nostra.
Jan. 27. 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo potentissimoque Principi

LUDOVICO
Galliæ Regi.

Serenissime potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate Augustissime,

ACcepimus, idque non sine dolore, quasdam in *Provincia Protestantes* Ecclesias ab homine quodam male feriato ita indignè fuisse in sacris concionibus interpellatas, ut ea res magistratibus, ad quos hujus causæ cognitio *Gratianopoli* ex lege pertinebat, gravi animadversione digna censeretur: sed Coventum Cleri, qui iis in locis proximè habebatur, à *Majestate Vestra* impetrasse, ut res integra *Parisios* ad Concilium Regium revocaretur: A quo dum nihil hactenus decernitur, Ecclesias illas & præsertim *Aquariensem*, convenire ad colendum Deum prohiberi. Vehementer itaque à *Majestate Vestra*

etiam atque etiam peto, primùm, ut quorum preces ad DEUM pro salute sua rebusque Regni prosperis non interdicit, eorum coitus publicos ad præcandum interdicere ne velit: deinde ut in illum hominem rei divinæ interpellatorem ex sententia illorum judicum, quibus hujusmodi causarum legitima atque consueta cognitio *Gratianopoli* data est, animadvertatur. Deus *Majestatem Vestram* quàm diuturnam atque incolumem conservet; ut si hæc nostra vota vobis accepta sunt, Deoque grata esse existimatis, eadem ab illis etiam *Protestantibus Ecclesiis* quibus nunc interdicitur, pro vobis publice fieri, sublato illo interdicto, quàm primum velitis.

Westmonasterio. 18. *Feb.*
Anno 1658.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZARINO.

Eminentissime Domine Cardinalis,

PRoficiscitur in *Galliam*, ibique ad tempus commorari cogitat Illustrissima Domina defuncti nuper *Ducis Richmondiæ* Uxor cum *Duce Filio* Adolescentulo. *Eminentiam* itaque *Vestram* magnopere rogo, ut siquid acciderit in quo iis vestrâ authoritate, favore, patrocinio, utpote peregrinis, usus esse possit, ita eorum dignitatem tueri, vobisque haud vulgariter commendatam

datam rebus omnibus habere velitis, ut ad vestram humanitatem erga omnes, præsertim tam illustri genere oriundos, eximiam, sentiant nostris literis quod accedere potuit cumuli accessisse: simul & hoc sibi persuadeat *Eminentia Vestra* commendationem suam, si quid à me hujusmodi postulabit, apud me non minus valituram.

Westmonasterio. 29. *Feb.* 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

J O A N N I

Portugalliæ Regi.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate,

TAmetsi multa sunt quæ ad Regem amicum & *Reip. nostræ* conjunctissimum necessariò scribam, nihil est tamen quod faciam libentius quàm quod nunc facio, ut *Majestati vestræ, Regnoque Portugalliæ* insignem hanc proximam de communi hoste *Hispano* victoriam gratuler: qua non ad vestram tantummodo, verum etiam ad *Europæ* totius pacem ac respirationem, permagnum, atque in multos fortasse annos, allatum esse momentum nemo est quin intelligat.

Alterum est in quo victoriarum certissimum pignus justitiam *Majestatis vestræ* agnoscam, qua ex articulo fœderis 24. per arbitros *Londini* datos, mercatoribus nostris est satisfactum, quorum naves onerarias *Brasiliensis Societas* conduxit. Unus est *Alexander Bencius*, Mercator *Londinensis*, cui, cùm navis ejus, quæ *Tres fratres* vulgo nominatur, magistro *Joanne Wilkio*, duas navigationes conducta onerataque navaverit, pactum stipendium persolvere Societas recusat: cùm cæteris qui semel tantum navigarunt, jampridem persolutum sit. Quod cur sit factum non intelligo nisi si eorum judicio mercede dignior est, qui semel quàm qui bis meruerit. Vehementer itaque peto à *Majestate Vestra*, ut huic uni *Alexandro* cui duplum debetur, debita navatæ operæ satisfactio ne desiat; velitque pro authoritate sua quàm brevissimum solutionis diem damnique simul sarciendi Sociis *Brasiliensibus* constituere: quorum dilationibus effectum est ut datum inde mercatori damnum mercedem ipsam jam pene superet. Deus *Majestatem Vestram* lætis rerum successibus contra hostem augere indies & fortunare pergat.

Westmonasterio ex Aula nostra. 23. *Feb.*
An. 1658.

R 1.

Richardus Protector Reip. Angliæ &c.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZARINO.

Eminentissime Domine,

PEr literas ad *Eminentiam vestram* octo circiter ab hinc mensibus *Jun.* 13. datas, causam *Petri Petti*, viri & singulari probitate præditi & ægregiis artibus in re navali nobis Reique publicæ utilissimi, commendavimus. Ejus nave *Edwardo* anno 1646. à quodam Gallo, cui nomen *Basconi*, *Thamisis* in ostio ut scripsimus, captâ, & in portu *Bononiensi* venditâ, quanquam Rex in *Consilio Regio* 4. *Novemb.* anno 1647. decreverat, ut quam censuisset Consilium pecuniæ summam damni accepti loco dandam, satisfactioni daretur, is tamen ex eo decreto nihildum se fructûs percepisse ostendit. Cùm autem dubium mihi non sit, quin *Eminentia vestra* meo rogatu id omne mandaverit quod ad decretum illud primo quoque tempore exequendum pertineret, denuo nunc majoremque in modum peto, ut videre velit quid impedimento sit, cujusve negligentiâ aut contumaciâ factum, ut decreto Regio post annos jam decem non obtemperetur; velitque pro

sua

ſua authoritate inſtare, ut decreta illa pecunia, quam irrogatam jamdiu exiſtimamus, & exigatur quamprimum, & petitori noſtro ſolvatur. Ita rem juſtitiæ imprimis gratam *Eminentia veſtra* fecerit, & à me ſingularem prætereà gratiam inierit.

Weſtmonaſterio ex Aula noſtra,
22. *Feb.* 1658.

Duæ

Duæ ſequentes Literæ, *Richardo* abdicato, Reſtituti Parlamenti nomine Scripti ſunt.

Parlamentum Reipub. Angliæ
Sereniſſimo Potentiſſimoque Principi
CAROLO GUSTAVO
Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi &c.

Sereniſſime Potentiſſimeque Rex, Amice Chariſſime,

CUm viſum ſit Deo optimo atque omnipotenti, penes quem ſolum converſiones omnes Regnorum, Rerumque publicarum ſunt, Nos priſtinæ auctoritati ſummæque *Rerum Anglicarum* adminiſtrandæ reſtituere, & *Majeſtatem Veſtram* eâ de re certiorem eſſe faciendam imprimis duximus, & vobis porro ſignificandum, nos cùm Majeſtatis veſtræ utpote *Proteſtantium Principis* potentiſſimi tum pacis inter vos *Daniæque Regem*, & ipſum quoque *Proteſtantium Principem* præpotentem,
non

non ſine noſtra opera atque officio benevolentiſſimo reconciliandæ, quantum in nobis ſitum eſt, eſſe ſtudioſiſſimos. Volumus itaque ut Internuntio noſtro extraordinario, *Philippo Meadowes*, quo munere ab hac repub. apud *Majeſtatem Veſtram* hactenus fungitur, idem omnino munus noſtro nunc nomine prorogetur: eique adeo his noſtris literis poteſtatem proponendi, agendi, tranſigendi cum *Majeſtate Veſtra* facimus planè eandem quæ ei proximis literis commendatitiis facta eſt: quicquid ab eo tranſactum noſtro nomine atque concluſum erit, id omne ratum nos eſſe habituros, Deo bene juvante, noſtrâ fide ſpondemus. Deus ille *Majeſtatem Veſtram* quam diutiſſime conſervet, rebus *Proteſtantium* columen atque præſidium.

GUIL. LENTHALL,
Prolocutor Parlamenti
Reipub. Angliæ.

Weſtmonaſterio. Maii 15.
An. 1659.

Par-

Parlamentum Reipub. Angliæ
Sereniſſimo Principi
FREDERICO
Daniæ Regi.

Sereniſſime Rex, Amice Chariſſime,

CUm voluntate ac nutu ſummi rerum omnium moderatoris Dei Opt. Max. factum ſit ut nos demùm reſtituti, priſtinum locum atque munus in *Republica* gerenda obtineamus, placuit imprimis ea de re nec *Majeſtatem Veſtram*, utpote Vicinum nobis & Amicum Regem, eſſe celandam, & quem ex adverſis rebus veſtris capiamus dolorem ſimul eſſe ſignificandum: id quod ex eo ſtudio eaque diligentiâ noſtrâ facile perſpicietis quam ad pacem inter *Majeſtatem Veſtram* Regemque *Sueciæ* reconciliandam & adhibemus nunc, &, quoad opus erit, adhibebimus. Quapropter Internuntio noſtro ad Sereniſſimum *Suecorum* Regem Extraordinario *Philippo Meadowes* negotium dedimus, ut *Majeſtatem Veſtram* his de rebus noſtro deinceps nomine adeat, ea communicet, proponat, agat atque tranſigat, quæ commiſſa ſibi à nobis & mandata eſſe oſtendet. Quam ei fidem *Majeſtas Veſtra* hoc in munere habuerit, eam nobiſmetipſis habere ſe credat, rogamus.

Deus

Deus *Majestati Vestræ* ex istis omnibus rerum suarum difficultatibus, in quibus tamen forti & magno animo versatur, felicem lætumque exitum primo quoque tempore concedat.

GUIL. LENTHALL,
Prolocutor Parlamenti
Reipub. Angliæ.

Westmonasterio. Maii 15.
An. 1659.

F I N I S.

